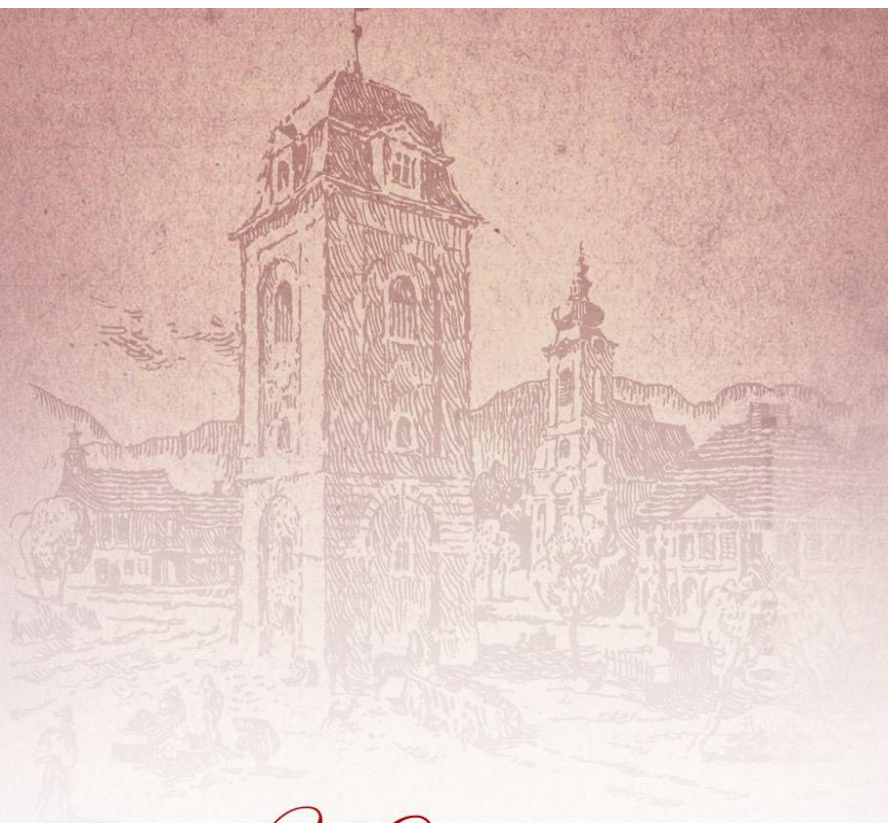
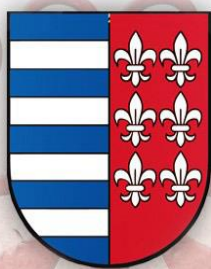
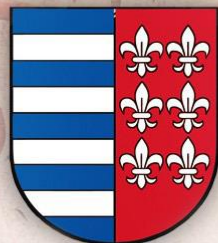

Kronika
mesta Brezna
2024

*Zápis do mestskej kroniky za rok 2024
bol prerokovaný na zasadnutí
Mestského zastupiteľstva v Brezne
dňa 25. júna 2025.*

*JUDr. Tomáš Abel, PhD.
primátor mesta Brezna*

Kronikárka:

PhDr. Anna Šulrajterová

OBSAH ROK 2024

ÚVOD	STRANA 5
BREZŇANIA VO VÍRE UDALOSTÍ	STRANA 5
MESTO MENÍ SVOJU TVÁR	STRANA 10
VEREJNÝ A POLITICKÝ ŽIVOT	STRANA 16
OSLAVY, UDALOSTI A NÁVŠTEVY	STRANA 16
SAMOSPRÁVA	STRANA 26
HOSPODÁRSKY ŽIVOT	STRANA 33
HOSPODÁRENIE MESTA	STRANA 33
SPOLOČNOSTI S ÚČASŤOU MESTA	STRANA 44
VÝSTAVBA A ROZVOJ MESTA	STRANA 47
OBYVATELSTVO	STRANA 55
DEMOGRAFIA A MATRIKA	STRANA 55
DEMOGRAFICKÉ UDALOSTI A JAVY	STRANA 59
OCENENÍ OBČANIA	STRANA 62
NAJPOUŽÍVANEJŠIE PRJEZVISKÁ	STRANA 67
ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNE	STRANA 71
NEMOCNICA	STRANA 71
SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ	STRANA 75

ŠKOLSTVO A KULTÚRA	STRANA 79
BREZNIANSKE ŠKOLY	STRANA 79
SPOLOČENSKÉ AKTIVITY	STRANA 84
KULTÚRNE PODUJATIA	STRANA 92
ŠPORT	STRANA 107
ÚSPECHY ŠPORTOVCOV	STRANA 107
ŠPORTOVÉ PODUJATIA	STRANA 109
POČASIE	STRANA 116
BREZNIANSKE REKORDY	STRANA 116
CHARAKTERISTICKÉ JAVY	STRANA 117
KLIMATICKÉ ÚDAJE	STRANA 122
PRÍLOHY	STRANA 124
ZOZNAM SPRIEVODNEJ DOKUMENTÁCIE	STRANA 124

ÚVOD

BREZŇANIA VO VÍRE UDALOSTÍ

Pripomenieme si celospoločenské aj regionálne udalosti a javy, ktoré ovplyvnili život obyvateľov nášho mesta v roku 2024. Niektoré aktivity, spoločenské javy a udalosti si vyžiadali nutnosť spracovať informácie a fakty detailnejšie, preto sú opísané podrobnejšie v príslušných kapitolách.

SPOLOČENSKÁ ATMOSFÉRA JE NAPÄTÁ

Spoločenská atmosféra je na Slovensku dlhodobo veľmi napätá. Príčin, ktoré umocňujú zlý stav, je viac - pandémie, vojna na Ukrajine, klimatické zmeny, zhoršená ekonomická situácia, agresivita niektorých politikov, či nenávisť šíriaca sa na sociálnych sieťach. Určite aj táto spoločenská atmosféra viedla k atentátu na slovenského premiéra Roberta Fica v máji tohto roku. Situácia sa však nezmenila ani po atentáte. Slovensko je naďalej veľmi polarizovanou krajinou, ľuďmi zmietajú emócie. Nespokojnosť časti obyvateľov so situáciou po nástupe novej vlády vyústila do organizovania protestov a štrajkov. Najviac vyjadrovali obyvatelia nespokojnosť s kultúrou. Na Slovensku vznikla občianska iniciatíva kultúrnej obce Otvorená Kultúra, jej členmi sú aj dve organizácie z nášho mesta. Účasťou na protestoch vyjadrujú nespokojnosť s aktivitami súčasného ministerstva kultúry. V nedeľu 17. novembra 2024, v deň boja za slobodu a demokraciu, sa symbolicky rozbehla Slovenská kultúrna pochodeň. Štafetový protest putoval z Humenného až do Bratislavy a 26. novembra sa zastavil v Brezne. Okolo námestia prešli desiatky Brezňanov spolu s organizátormi podujatia. To bolo jediné podujatie v Brezne, kde naši obyvatelia vyjadrili verejne nespokojnosť so súčasnou vládou. Aj v nedeľu 17. novembra, v Deň boja za slobodu a demokraciu, keď sa v mnohých mestách konali protesty, breznianske námestie bolo prázdne. Ružové osvetlenie breznianskych dominánt pripomínalo večer Svetový deň predčasne narodených detí. Na občianskych protestoch s názvom „Slovensko je Európa“, ktoré koncom roka organizovala iniciatíva „Mier Ukrajine“ kvôli rastúcemu ohrozeniu demokratických

hodnôt vo väčších mestách, sa niektorí Brežňania zúčastnili. Na sociálnych sieťach sa v Bratislave a Banskej Bystrici objavili aj transparenty s názvom nášho mesta. Podľa toho, ako Brežňania volili v dvoch tohtoročných voľbách, je však jasné, že tu žije viac ľudí ľahostajných, apatických alebo spokojných so súčasnou situáciou v spoločnosti, ako tých nespokojných.

ZOMREL ČESTNÝ OBČAN MESTA BREZNA

V sobotu 24. februára vo veku 88 rokov zomrel bývalý vynikajúci volejbalista Július Veselko. V období rokov 1953 – 1962 viackrát členom čs. reprezentačného družstva. Július Veselko bol breznianskym rodákom, čestným občanom mesta Brezna; toto najvyššie mestské ocenenie získal v roku 2014. Ako hráč a neskôr ako hrajúci tréner v tíme Mostárne Brezno sa pričínili o to, že volejbal bol v šesťdesiatych rokoch minulého storočia najúspešnejším odvetvím breznianskeho športu.

Podrobnejšie v kapitole Oslavy, udalosti a návštevy

VOĽBY PREZIDENTA

Koncom marca a začiatkom apríla sa konali na Slovensku voľby prezidenta Slovenskej republiky. Po prvom kole volieb sa už v druhom kole rozhodovalo o tom, či sa našim prezidentom stane kandidát koalície Peter Pellegrini alebo kandidát opozície Ivan Korčok. Na základe výsledkov volieb na Slovensku sa stal prezidentom Peter Pellegrini; doterajší predseda parlamentu vyhral voľby so ziskom 53,12 percent hlasov. Bývalý minister zahraničných vecí a diplomat Ivan Korčok získal len 46,87 percent. Súčasná koalícia Smeru, Hlasu a Slovenskej národnej strany má v Brezne viac voličov ako opozičné strany. Ukázalo sa to aj pri týchto voľbách. V porovnaní s celoslovenskými výsledkami volieb získal víťaz Peter Pellegrini v Brezne ešte viac percent hlasov voličov. V druhom kole volieb prezidenta sa zúčastnilo menšie percento breznianskych oprávnených voličov ako bola celoslovenská účasť.

Podrobnejšie v kapitole Oslavy, udalosti a návštevy

VOLBY DO EURÓPSKEHO PARLAMENTU

V júni nás čakali na Slovensku druhé tohtoročné voľby; volili sme poslancov do Európskeho parlamentu. Vyhrala ich strana Progresívne Slovensko s 27,81 percent hlasov, druhá skončila strana SMER-SD s 24,76 percentami. Brežňania však volili opäť rozdielne. Vyhrala tu strana SMER - sociálna demokracia s volebným výsledkom 26,53 percent získaných hlasov. Progresívne Slovensko bolo až na druhom mieste, keď presvedčilo 24,87 percent breznianskych voličov. Účasť vo voľbách tu bola opäť nižšia ako celoslovenská.

Nielen tieto celospoločenské udalosti a javy ovplyvnili život Brežňanov. Boli to aj podujatia a aktivity miestne a regionálne. Radosť a nadšenie prejavili obyvatelia mesta hlavne počas konania tradičných podujatí na námestí. Plné námestie bolo aj na piatkových a sobotných hudobných večeroch počas Dní mesta, kultúrneho leta, Bomburových slávností.

Podrobnejšie v kapitole Oslavy, udalosti a návštevy

NOVÁ EXPOZÍCIA NOSTALGIA

Po sprístupnení obnovenej mestskej veže, ktorá sa stala najnavštevovanejšou atrakciou mesta, prišla tohto roku na rad nová aktivita - expozícia Nostalgia. Mesto pozvalo širokú verejnosť na slávnostné otvorenie tejto dlho pripravovanej expozície z obdobia bývalého režimu na utorok 30. apríla do objektu na Námestí gen. Štefánika 2. Niekoľko rokov sa zbierali rôzne artefakty, v objekte na poschodí tak boli vytvorené historické obytné priestory, na prízemí sú panely, ktoré budú pripomínať a opisovať dobu socializmu v meste pod názvom Aj také bolo Brezno.

Podrobnejšie v kapitole Spoločenské aktivity

MAJSTROVSTVÁ EURÓPY A SVETA V KOLKOCH

Naše mesto bolo od polovice mája miestom konania významnej európskej a svetovej udalosti. Počas dvoch týždňov sa tu konali Majstrovstvá Európy a sveta v kolkochoch. Dejiskom európskeho a svetového šampionátu kolkárov bola Aréna Brezno. Na šampionát pozvali organizátori aj žiakov a študentov breznianskych škôl. Okrem športu bol pripravený kultúrny program, otváracie a záverečné ceremoniály, vystúpil Folklórny súbor Mostár. Brežňania aj návštevníci z okolia sa tešili z nádherných športových a kultúrnych zážitkov.

Do Brezna zavítali športovci svetovej úrovne, zúčastnilo sa na nich okolo 400 hráčov zo 17 krajín sveta. Primátor prijal zástupcov organizátorov aj úspešných športovcov na

Podrobnejšie v kapitole Šport

80. VÝROČIE SLOVENSKEJHO NÁRODNÉHO POVSTANIA

Celé Slovensko si v roku 2024 pripomenulo jubilejné 80. výročie Slovenského národného povstania. Centrálné oslavy sa konali v Banskej Bystrici. V Brezne sa pri tejto príležitosti konali regionálne oslavy, ktoré svojou účasťou poctil prezident SR Peter Pellegrini, poslanci Národnej rady SR, štátni tajomníci ministerstiev a ďalší významní hostia. Pri príležitosti osláv tohto výročia mesto obnovilo tradíciu keďysi úspešného športového podujatia, Polmaratónu SNP.

Podrobnejšie v kapitole Oslavy, udalosti a návštevy

CELOSLOVENSKÁ KONFERENCIA PRE STAROSTOV

Mesto Brezno bolo v októbri miestom konania celoslovenského podujatia. Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR zorganizovalo v breznianskej Aréne pracovný kongres s komunálnymi lídrami, celoslovenskú konferenciu pre primátorov a starostov. V našom meste sa na tomto podujatí stretlo 1300 starostov a primátorov z celého Slovenska, viacerých členov vlády SR, ako aj najvyšších ústavných činiteľov SR. Okrem predsedu vlády Róberta Fica na kongrese privítali aj viacerých ministrov a podpredsedu Národnej rady SR Andreja Danku.

Podrobnejšie v kapitole Oslavy, udalosti a návštevy

ZÁKAZ HAZARDNÝCH HIER

Ešte v decembri 2020 breznianski poslanci schválili celoplošný zákaz hazardných hier na území mesta. Umožnila im to novela zákona o hazardných hrách. Posledné tri hierne v meste ukončili svoju činnosť až v auguste 2024. Toto rozhodnutie je splnením sľubu, ktorý mesto dalo našim obyvateľom. Pred hrou na námestí vysedávali na obrubníkoch ženy s deťmi a čakali na mužov s nádejou, že vyhrajú. Túto možnosť už v Brezne po novom mať nebudú. Len údaje odboru starostlivosti o obyvateľa z nedávnej minulosti hovoria o

desiatkach prípadov, kedy poberatelia sociálnych dávok svojimi skromnými príjmami namiesto vlastných detí radšej kŕmili hracie automaty.

NOVÉ MESTSKÉ SPOLOČNOSTI

Mesto tohto roku založilo dve spoločnosti s ručením obmedzeným. Predmetom činnosti Sociálneho podniku mesta Brezno bude starostlivosť o verejnú zeleň a detské ihriská, údržba a čistenie verejných priestranstiev či práce na stavbách realizovaných mestom Brezno. Úlohou spoločnosti Brezinky bude vybudovanie a prevádzkovanie ekologického a udržateľného hospodárskeho dvora so zameraním na chov mäsových plemien hovädzieho dobytká, výrobu krmív, poľnohospodársku činnosť, rastlinnú výrobu a poskytovanie služieb v poľnohospodárstve a lesníctve.

Podrobnejšie v kapitole **Samospráva**

NIČIVÉ KRUPOBITIE

Extrémy počasia sa stávajú čoraz častejším javom aj v našich zemepisných šírkach. Začiatkom júla sme mali možnosť zažiť aj v Brezne jeden z nich. V pondelok 8. júla v podvečerných hodinách zasiahla mesto a jeho bezprostredné okolie extrémna prietrž mračen, mohutná búrka spojená so silným vetrom a ničivým krupobitím. Krúpy veľké ako stolnotenisové loptičky ničili všetko, čo im prišlo do cesty. Počas pätnástich minút tu napršalo viac ako 25 milimetrov vody. Napriek tomu, že búrka trvala iba niekoľko minút, zostala po nej doslova spúšť. Ladovec rozbíjal strechy, okná aj fasády, poškodzoval autá, lámal stromy a ničil úrodu. Záchranné zložky spolu s technickými službami, políciou, elektrikármi a mnohými ďalšími mali plné ruky práce pri odstraňovaní škôd a porúch. Mesto niekoľko týždňov sa pracovalo na odstránení škôd, ktoré spôsobila táto extrémne silná búrka s krúpami.

Podrobnejšie v kapitole **Počasie**

MONITOROVACIA STANICA KVALITY OVZDUŠIA

Na breznianskom námestí bola od vlaňajšieho septembra – teda takmer pol roka – umiestnená mobilná monitorovacia stanica kvality ovzdušia, prevádzkovaná Slovenským hydrometeorologickým ústavom. Ako ukázali výsledky, Brezno má hlavne problém so

znečistením prachovými časticami, ktoré pochádzajú v najväčšej miere z vykurovania rodinných domov tuhým palivom. Väčšina z nich je síce plynofikovaných, ale začalo sa hovoriť o zdražení plynu, tak sa začali kúriť opäť aj drevom, často mokrým. Situáciu začalo mesto riešiť. Bolo prijaté nové všeobecne záväzné nariadenie o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia prevádzkou malých zdrojov a určenie zón s obmedzením prevádzky mobilných zdrojov. Od tohto roka monitoruje kvalitu ovzdušia a ďalšie dôležité meteorologické parametre v rámci celého intravilánu mesta Brezno niekoľko stoviek inteligentných senzorov. Sú osadené na stĺpoch verejného osvetlenia, pracujú v nepretržitej prevádzke a namerané dáta zaznamenávajú 24 hodín sedem dní v týždni. Údaje z nich sa automaticky prenášajú v pravidelných intervaloch na centrálny server a do aplikácie, prostredníctvom ktorej ich môže sledovať aj široká verejnosť.

ZNÍŽOVANIE POČTU OBYVATELSTVA

Trend znižovania počtu obyvateľstva od roku 1997 pokračuje každoročne ďalej. Na začiatku roka sme mali 19 811 obyvateľov, na konci už len 19 672, čo znamená, že sa tohto roka v porovnaní s rokom 2023 znížil počet obyvateľov o 139. Dôvodom sú dve skutočnosti; aj tohto roka máme prirodzený úbytok 55 obyvateľov, lebo zomrelo 215 našich občanov a narodilo sa len 160 detí. Úbytok obyvateľov bol zaznamenaný aj v dôsledku sťahovania; viac ľudí sa z mesta odsťahovalo, ako sa do Brezna prisťahovalo.

Podrobnejšie v kapitole *Obyvateľstvo*

MESTO MENÍ SVOJU TVÁR

Každý rok sa v meste niečo nové postaví alebo opraví, čo vylepší život obyvateľov mesta. Aj v tomto roku sa mnoho vybudovalo, zrekonštruovalo, čo zmenilo tvár mesta. K zlepšeniu života obyvateľov prispievajú aj mnohé rozpracované práce. Podrobnejšie o jednotlivých aktivitách v príslušných kapitolách.

RENOVÁCIA ARCHITEKTONICKÝCH PRVKOV HOTELA

Najstarší obyvatelia nášho mesta dnes s nostalgiou spomínajú na veľkolepé plesy, večierky, či čaje o piatej, ktoré sa organizovali vo veľkej mestskej dvorane v päťdesiatych

rokov minulého storočia. V roku 1963 sa tieto aktivity presunuli do novopostaveného mostárskeho závodného klubu.. Mestský dom osvet, ktorý mal sídlo a aktivity v súčasnom objekte hotela Ďumbier, postupne stratil svoje opodstatnenie a v roku 1969 bol zrušený. Mestskú dvoranu dostal k dispozícii podnik Reštaurácie Banská Bystrica. Ten ju postupnou necitlivou prestavbou výrazne zmenil. Z divadelnej sály sa po rekonštrukcii v roku 1978 stalo viacúčelové zariadenie. V roku 1988 začali aj s prístavbou hotela zo strany námestia. Tú už dokončilo mesto ako nový majiteľ v roku 1992. Do majetku ho opätovne získalo reštitúciou. Hotel prevádzkovalo mesto do roku 2012. Výsledky hospodárenia však neboli uspokojivé, preto objekt prenajalo súkromnému podnikateľovi. Po uplynutí doby nájomnej zmluvy v roku 2022 začalo objekt rekonštruovať. Postupnými úpravami vnútorných aj vonkajších priestorov tejto dominanty mesta chce objektu vrátiť pôvodnú noblesu. Za dva roky námestie aj zásluhou tejto rekonštrukcie viditeľne skrášnelo. Každý rok sa niečo opravilo. Hotel mal už novú bielu fasádu, v letných mesiacoch tohto roka pristúpilo mesto k renovácii pôvodných architektonických prvkov z obdobia secesie na priečelí hotela.

Podrobnejšie v kapitole Výstavba a rozvoj mesta

PRIBUDLA DO MAJETKU MESTA

Na Mládežníckej ulici malo Stredné odborné učilište Mostárne Brezno svoje objekty. Dlhé roky tu bola umiestnená škola a vo vedľajšej budove internát pre žiakov učilišťa. Od 1. septembra 2008 bolo Stredné odborné učilište vyradené zo siete škôl a pričlenené k Spojenej škole v Brezne, ako jedna z jej organizačných zložiek. Do objektu školy bývalého mostárenského učilišťa sa v roku 2010 presťahovala z mesta zo Záhradníckej ulice Špeciálna základná škola. Avšak objekt bývalého školského internátu bol nevyužívaný a chátral. Breznianska samospráva ešte v roku 2023 odkúpila budovu internátu od vtedajšieho majiteľa - Banskobystrického samosprávneho kraja za cenu 149 827,72 eur so zámerom premeniť nevyužívaný objekt na nájomné byty. Postupne plánuje revitalizovať celý areál v blízkosti plavárne a budúceho kúpaliska, vytvoriť tu hodnotný priestor pre športové aktivity aj bývanie mladých rodín. K tomuto cieľu prispôsobuje mesto aj ostatné aktivity.

V havarijnom stave je aj ďalší objekt v tejto lokalite. Výšková budova bytového domu na Mládežníckej ulici, naproti plavárne, je v súčasnosti v dezolátnom stave. Už dlhšiu dobu je znehodnocovaná. Päťposchodový objekt postavil zamestnávateľ Mostáreň Brezno začiatkom sedemdesiatych rokov minulého storočia ako malometrážne jednoizbové byty pre svojich zamestnancov. Malo to byť len dočasné bývanie pre mladé rodiny, ktoré čakali na pridelenie bytu. Po zrušení Mostárne získal celý objekt do vlastníctva súkromný podnikateľ, ktorý 63 jednoizbových bytov, resp. bytových buniek postupne prenajímal neprispôsobivým, hlavne rómskym rodinám. Títo budovu znehodnotili tak, že v súčasnosti už nemôže slúžiť účelu, na ktorý bola postavená. Mesto Brezno sa roky snaží o odkúpenie všetkých bytov v súkromnom vlastníctve, nachádzajúcich sa v predmetnom bytovom dome a týmto spôsobom vyriešiť závažný problém s neprispôsobivými obyvateľmi žijúcimi v tejto lokalite. Nájomníci objektu nielenže znehodnotili celú stavbu; znečisťujú aj jej okolie a zhoršujú kvalitu života aj obyvateľom v okolitých domoch. Každý rok sa mesto snaží odkúpiť niekoľko bytov, ku koncu tohto roka už má tak v majetku 51 bytov v hodnote 582 466,84 Eur, zostáva odkúpiť ešte dvanásť, aby mohlo svoj zámer realizovať. O kúpnych cenách sa jedná individuálne s každým a sú výsledkom dohody.

*Podrobnejšie v kapitole **Výstavba a rozvoj mesta***

MESTO KÚPILO „STARÚ NEMOCNICU“

Doterajší majiteľ - Nemocnica s poliklinikou Brezno predala mestu ešte v minulom roku „starú nemocnicu“ na Rázusovej ulici za cena 411 tisíc eur. Tento rozsiahly areál je už dlhšiu dobu nevyužívaný. Naposledy tam bolo doliečovacie oddelenie nemocnice a psychiatrická liečebňa. Lôžkové psychiatrické oddelenie v zadnej časti areálu sa tu z personálnych dôvodov zrušilo už k 30. januáru 2008. V roku 2009 bola presťahovaná do nemocnice z ekonomických dôvodov aj Liečebňa dlhodobo chorých. Dôvodom boli vysoké náklady na prevádzku budovy a okolia. Prevoz stravy a bielizne už len pre jedno oddelenie bolo náročné; aj prevoz pacientov na vyšetrenia do nemocnice prevádzku komplikoval. V nemocnici bol voľný priestor, a tak sa lôžkové oddelenie presťahovalo priamo do nemocnice. Od toho obdobia už objekty využívané neboli. V budovách sa žiadne údržbárske práce

nevykonávali, priestory neboli vykurované. Objekt psychiatrie bol voči vandalizmu lepšie zabezpečený, nakoľko boli všetky okná na prízemí zamrežované. V budove bývalej liečebne dlhodobo chorých často prespávali bezdomovci, ktorí sa do budovy dostali cez rozbité okná. Z priestorov boli demontované a ukradnuté aj radiátory.

Mesto má záujem v areáli starej nemocnice zriadiť zariadenie pre seniorov, možno denný stacionár. Vedie ho k tomu najmä skutočnosť, že existujúce zariadenie pre seniorov a denný stacionár na Ulici Boženy Nemcovej už pre veľký záujem kapacitne nepostačuje. A demografický vývoj obyvateľov mesta jasne naznačuje, že seniorov bude stále viac.

NOVÝ OBJEKT V BANISKU

Banisko je jednou z najnavštevovanejších rekreačných oblastí mesta. Vyhľadávajú ho nielen turisti, ale aj tunajší obyvatelia. Denne tam stretneme Brežňanov na prechádzkach. Zároveň je táto oblasť východiskovým bodom na vyhlídkovú vežu Horné Lazy a tak hlavne cez víkend navštevujú túto lokalitu turisti a návštevníci z celého Slovenska. V lokalite, obohatenej v minulých rokoch o historický sad, náučné chodníky s vybudovanými altánkami, lavičkami či zvernicou s vysokou zverou, pribudol na jeseň tohto roku pekný drevený presklený objekt, kde sa môžu turisti aj domáci občerstviť a oddýchnuť si.

Podrobnejšie v kapitole **Výstavba a rozvoj mesta**

KOMPLEXNÁ OBNOVA PLAVÁRNE

Brezniarska plaváreň na starom Mazorníkovce si v tomto roku zapísala polstoročnicu existencie a komplexnú obnovu potrebovala ako sol'. Čiastkové opravy a výmeny už nestačili. Mesto preto v máji tohto roku začalo s jej veľkou rekonštrukciou, ktorá je navrhnutá do etáp. Jedna z nich je prioritne zameraná na zníženie energetickej náročnosti budovy, výmenu vnútorných rozvodov a renováciu bazénovej časti, ďalšia počíta s optimalizáciou dispozičných riešení šatní a obnovou detského bazéna. Mesto pokračuje v diele významného architekta Vladimíra Dedecká, ktorý je autorom projektu. Držiteľom licencie jeho autorských práv je architekt Martin Kusý a ten trval na zachovaní pôvodného projektu. Pritom súčasný stav plavárne je už len torzom, keďže mnohé časti boli absolútne zničené, skorodované

a neplánovane sa museli odstrániť. Mnohé zásahy v 90-tych rokoch sa odklonili od pôvodného diela architekta Vladimíra Dedečka. Projekt sa však musel prepracovať a prispôsobiť požiadavkám držiteľovi autorských práv.

Podrobnejšie v kapitole Výstavba a rozvoj mesta

ČIERNE STAVBY A CHATRČE

Mesto postupne búra čierne stavby a chatrče pri vstupe do mesta. V roku 2017 boli asanované budovy v Predných Hálach. V chatrčiach za zdržovali skupiny obyvateľov, ktorí v okolí domov robili neporiadok a boli predmetom sťažností okolitých obyvateľov. Budovy už boli dlhšiu dobu prázdne a neobývané pre zlý technický stav. V roku 2018 bol zbúraný najhorší a najkritizovanejší objekt, Predné Hálky 10. Vstup do mesta od Horehronia znehodnocovala už viac rokov aj zástavba starých ošarpaných domčekov v Dražšari, v ktorých bývajú Rómovia. Najhoršia bola čierna stavba nazývaná aj „jaskyňa“ postavená „načierno“ tesne pri hlavnej ceste. V roku 2024 dalo mesto tento objekt zbúrať.

OBNOVENÉ VNÚTROBLOKY

Ešte v roku 2023 sa mesto pustilo do najväčšej obnovy verejných priestranstiev na sídliskách za ostatné obdobie. Vďaka zdrojom z európskych fondov postupne vybudovalo vo vnútroblokoch na Štvrti Ladislava Novomeského a na sídlisku Mazorníkovo nové detské ihriská, fit parky pre seniorov, oddychové a stretávacie zóny s množstvom izolačnej zelene, obnovou prešli aj poškodené chodníky a schody, pribudli prvky drobnej architektúry, odpadkové koše, stojany na bicykle, lavičky, kontajnerové stojiská i nové stĺpy verejného osvetlenia. Koncom mája tohto roka obnovené vnútrobloky symbolicky otvorili a odovzdali do užívania verejnosti. Vytvorilo sa tu pekné, funkčné a bezpečné prostredie na trávenie voľného času, vhodné aj pre imobilných ľudí. Obyvatelia sa tešili aj z obnovennej zelene.

Podrobnejšie v kapitole Výstavba a rozvoj mesta

NOVÁ KOMPOSTÁREŇ

V súčasnosti sa veľký dôraz kladie na triedenie biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu a jeho následné ekologické spracovanie. Ešte v roku 2018 mesto na tento účel

ponúкло majiteľom rodinných domov kompostéry, v roku 2022 boli na kuchynský odpad pre obyvateľov obytných domov umiestnené vo vybudovaných stojiskách na triedenie tohto odpadu hnedé nádoby. Každý týždeň tak technické služby odvážali zo stojísk aj tri tony biologicky rozložiteľného odpadu do provizórnej kompostárne na Mostárenskej ulici. Sem privážali aj bioodpad z veľkoobjemových kontajnerov umiestnených na nábreží Hrona. Tohto roku bola ukončená výstavba novej kompostárne na Mliekárenskej ulici. Na jej realizáciu získala nenávratný finančný príspevok vo výške takmer 2,4 milióna eur z ministerstva životného prostredia. Zatiaľ je v skúšobnej prevádzke, od jari budúceho roku už budú všetok biologický odpad spracovávať na kompost v tejto novej kompostárni.

Podrobnejšie v kapitole Výstavba a rozvoj mesta

Výstavba kompostárne na Mazorníkove

VEREJNÝ A POLITICKÝ ŽIVOT

OSLAVY, UDALOSTI A NÁVŠTEVY

VÍTANIE NOVÉHO ROKA

Brezňania oslávili príchod nového roka 2024 na svojom námestí v pondelok 1. januára predvečerom. O zábavu a dobrú atmosféru sa postarala hudobná skupina Hrdza a krátko pred 17.00 hodine sa môžu plné námestie tešiť z ohňostroja. aj na ohňostroja.

SLÁVNOSTNÉ MESTSKÉ ZASTUPITEĽSTVO

Slávnostné mestské zastupiteľstvo, ktoré sa niekoľko rokov koná pri príležitosti osláv oslobodenia mesta, bolo zvolané na piatok 26. januára. Konalo sa v Mestskom hoteli Ďumbier. Symbolicky v rovnaký deň v Brezne vzdávajú úctu hrdinom, ktorým vďačíme za našu slobodu, ako aj novodobým osobnostiam, ktorých úprimný záujem o Brezno sa prejavuje aktivitou v najrôznejších oblastiach spoločenského života. Toto významné spoločenské

podujatie je aj príležitosť na poďakovanie a ocenenie jednotlivcov a kolektívov. Ocenenia za rok 2023 – Cenu mesta a Cenu primátora odovzdal osobnostiam primátor Tomáš Abel. Vyjadril im poďakovanie za ich prácu a úsilie. Ocenenia pre jednotlivcov a kolektívy schválilo Mestské zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 25. októbra 2023. Vzácní hostia, zástupcovia mesta, predstavitelia štátnej správy a samosprávy, ako aj verejnosť sa zoznámili s príbehmi ľudí, ktorých úsilie, vášeň pre vec, disciplína, odvaha, talent a um priviedli k výnimočným úspechom a rešpektu v oblastiach, v ktorých pôsobia. Za všetkých ocenených sa na záver slávnosti prihovorila riaditeľka Základnej školy s materskou školou Karola Rapoša Danká Katonová, ktorá poďakovala tým, ktorí ich na ocenenie nominovali, či už sú to kolegovia, blízki spolupracovníci, priatelia, ako aj najbližším, vedeniu mesta a poslancom mestského zastupiteľstva.

CENU MESTA BREZNA za rok 2023 prevzali na slávnosti :

Danká Katonová – riaditeľka Základnej školy s materskou školou Karola Rapoša na Pionierskej ulici č. 4,

Ivan Sýkorka – dirigent v Dychovom orchestri mesta Brezna

Country skupina Vodopád – pri príležitosti 40 rokov fungovania.

CENA PRIMÁTORA za rok 2023 na slávnosti získali:

Eva Laurinc Wolframová – očná lekárnica breznianskej nemocnice, dlhoročná poslankyňa mestského zastupiteľstva a poslankyňa Banskobystrického samosprávneho kraja

Anna Wodziková – dlhoročná vrchná sestra na breznianskej záchranke

Ivan Duhan – dlhoročný člen Automotoklubu Zväzarmu Mostáreň Brezno

Lesy mesta Brezno a Technické služby mesta Brezno – pri príležitosti 30. výročia založenia.

Podrobnejšie o ocenených za rok 2023 je v kronike mesta 2023, kapitola Obyvateľstvo.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

DEŇ UČITEĽOV

Pri príležitosti Dňa učiteľov sa v mestskom dome kultúry uskutočnil 28. marca slávnostný program, venovaný zamestnancom všetkých škôl na území mesta. Popoludnie bolo spojené s ocenením aktívnych a tvorivých pedagógov. Primátor odovzdal ocenenie štrnástim pedagógom za dlhoročnú pedagogickú prácu a osobný prínos pre rozvoj školstva v meste Brezno, na základe návrhu riaditeľov jednotlivých škôl. Všetkých potešilo úspešné divadelné predstavenie Klimaktérium 2.

Zoznam ocenených učiteľov v kapitole Školstvo.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

VOLBY PREZIDENTA

Koncom marca a začiatkom apríla sa konali na Slovensku voľby prezidenta Slovenskej republiky. Rozhodujúce – druhé kolo volieb sa konalo 6. apríla. Rozhodovalo sa o tom, či sa prezidentom Slovenskej republiky stane kandidát koalície Peter Pellegrini alebo kandidát opozície Ivan Korčok.

*Na Slovensku vyhral voľby **Peter Pellegrini**, doterajší predseda parlamentu, so ziskom 53,12 percent hlasov všetkých voličov. Bývalý minister zahraničných vecí a diplomat **Ivan Korčok** získal 46,87 percent hlasov. Súčasná koalícia Smeru, Hlasu a Slovenskej národnej strany má v Brezne viac voličov ako opozičné strany. Ukázalo sa to aj pri týchto voľbách. V porovnaní s voľbami na celom Slovensku, získal víťaz v Brezne ešte viac percent hlasov. V meste Brezno dalo budúceho prezidentovi hlas 59,41 percent voličov, jeho protikandidátovi Ivanovi Korčokovi 40,58 percent všetkých zúčastnených voličov. Účasť v druhom kole v rámci Slovenska dosiahla úroveň 61,14 % voličov, doteraz vyššia bola iba v roku 1999, kedy Slováci po prvýkrát volili hlavu štátu priamo. Z celkového počtu 4 368 697 voličov zapísaných v zoznamoch voličov na celom Slovensku sa v druhom kole voľby prezidenta zúčastnilo 2 671 279. V porovnaní s prvým kolom bola účasť vyššia, vtedy prišlo hlasovať menej, len 2 265 656 voličov, čo je 51,91 percent. V meste Brezno sa volilo v 20 volebných okrskoch. Z celkového počtu 16 083 oprávnených voličov v meste pristúpilo k*

urnám 9 401, čo znamenalo 58,45 percentnú účasť. V samotnom Brezne budúcu prezidentovi odovzdalo hlas 59,41 percent a jeho súperovi len 40,58 percent hlasov.

SPOMIENKA NA ŠTEFÁNKA

V piatok 3. mája sme si v Brezne pripomenuli 105. výročie úmrtia veľikána našej histórie gen. M. R. ŠTEFÁNKA, Na námestí sa konal pietny akt s položením kvetov k jeho pomníku.

DEŇ VÍŤAZSTVA NAD FAŠIZMOM

Pred sedemdesiatimi deviatimi rokmi skončila 2. svetová vojna, ktorá priniesla ľuďom na celom svete skazu, utrpenie, bolesť a žiaľ. 8. máj oslavujeme každoročne aj v Brezne ako Deň víťazstva nad fašizmom. Za účasti predstaviteľov samosprávy a štátnej správy, členov Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, Klubu vojenských veteránov, Klubu generála Milana Rastislava Štefánika v Brezne a verejnosti sa uskutočnili Spomienkové oslavy. Na pamiatku tým, ktorí pre nasledujúce generácie vybojovali pokojný život a mier, položili kytice a vence k pomníku Partizána. Účastníci spomienkového aktu položili vence tiež ku pamätníku židovským obetiam holokaustu na starom cintoríne.

Obete vojny si uctil v tento deň aj miestny klub Spoločnosti M. R. Štefánika spolu so študentmi. Položili vence v priestoroch Súkromnej strednej odbornej školy pedagogickej EBG ku

buste M. R. Štefánika a lípe, ktorá bola zasadená 9. mája 1920 pri príležitosti 1. výročia úmrtia veľikána slovenských dejín.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

NÁVŠTEVA Z PARTNERSKÝCH MIEST

Na Dni mesta Brezna zavítali delegácie z partnerských miest, a to poľského Ciechanówa, rumunského Nadlaķu a českého Nového Bydžova. V rámci návštevy absolvovali prehliadķu vyhlíadķovej veže, turistickým vláčikom si prezreli projekty mesta, oslovila ich aj novootvorená expozícia *Nostalgia*; a *Bistro*. V piatok popoludní sa spoločne so zástupcami mesta v sprievode pod taktovķou skupiny historického šermu Berezun pokľonili osobnosti celoeurópskeho významu gen. M. R. Štefánikovi a ķ jeho soche položili ķytice ķvetov. Z pódia návštevníkov pozdravil primátor Tomáš Abel. Na pódiu privítal zástupcov družobných miest, ķtoré patria ķ neodmysliteľnej súčasť Dní mesta, pretože im dodávajú medzinárodný význam a vážnosť. Podľa slov primátora, Brezno je hrdé na to, že udržiava spoluprácu s partnerskými mestami. Prihovorili sa aj zahraniční hostia, ķtorých veľmi potešilo, že opäť po roku mali tú česť byť súčasťou významného sviatķu. Primátorovi, ako aj vedeniu mesta poďakovali za pozvanie, a vyjadrili nádej, že spolupráca medzi družobnými mestami bude pokračovať aj ďalšie roky. Všetķým zaželali skvelú zábavu a veľa zdravia.

VOĽBY DO EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Vo všetķých členských štátoch sa v júni ķonali voľby do Európskeho parlamentu. Na Slovensku bola volebným dňom sobota 8. júna. Voľby na Slovensku vyhrala strana *Progresívne Slovensko* s 27,81 percentami hlasov, druhá skončila strana *SMEĽ-SD*; získala 24,76 percent hlasov, po nej hnutie *REPUBLIKA* s 12,53 %, *HĽAS-SD* presvedčila 7,18 percent voličov. Do parlamentu voliči poslali aj *ĽDH*, keď dostali 7,14 percenta hlasov všetķých voličov. Na základe výsledkov si strany rozdelili 15 mandátov, čo je o jedného europoslancu viac, kvôli zvýšeniu celkového počtu europoslancov zo 705 na 720. *Progresívne Slovensko* získalo šesť mandátov, *SMEĽ-SD* päť mandátov, *Republiķa* dva mandáty a *Hlas-SD* s *ĽDH* po jednom mandáte. Účasť vo voľbách dosiahla 34,38 %, čo predstavovalo 1 505 176 voličov, historicky najvyššia účasť z doterajších piatich eurovoľieb ķonaných na Slovensku.

Aj na týchto voľbách sa ukázalo, že Brezňania volia rozdielne ako ostatné časti Slovenska. Účasť vo voľbách tu bola nižšia ako celoslovenská, Hoci bola najvyššia

z doterajších piatich volieb do Európskeho parlamentu, k urnám prišlo v Brezne len 32,35 percent oprávnených voličov. Vyhrala tu strana SMER - sociálna demokracia s volebným výsledkom 26,53 percent získaných hlasov. Progresívne Slovensko bolo až na druhom mieste, keď presvedčilo 24,87 percent breznianskych voličov. Tretou voľbou bola u nás zhodne so Slovenskom REPUBLIKA s 15,13 percent získaných hlasov. Kresťanskodemokratické hnutie si vybralo 9,80 percent voličov, HLAS - sociálna demokracia presvedčila v Brezne len 9,44 percent oprávnených voličov.

Do parlamentu kandidovalo 24 politických strán. Súčasťou kandidátskej listiny strany SRDCE vlastenci a dôchodcovia - SLOVENSKÁ NÁRODNÁ JEDNOTA boli aj dvaja Brežňania. S číslom 1 kandidoval do Európskeho parlamentu **Jozef Tokár**, 68 – ročný dôchodca a Ing. **Milan Hašan**, 68-ročný dôchodca. Za Kresťanskodemokratické hnutie kandidoval s číslom 14, Brežňan **Jakub Berčík**, doc. Ing., PhD., 36 - ročný vysokoškolský učiteľ. Ani jedného však do Európskeho parlamentu nezvolili.

SLÁVNOSŤ ODHALENIA PAMÄTNÍKA

V Brezne sa 12. júla konala milá slávnosť. Na nábreží Hrona za účasti splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity **Alexandra Daška** z Čierneho Balogu, zástupcov mesta, starostov z obcí Čierny Balog, Valaská, Podbrezová, mestských poslancov, prednostu Okresného úradu v Brezne, zástupcov Lesov SR, obyvateľov a ďalších hostí odhalili bustu J. D. Matejovie, ktorý svojou prácou a oddanosťou zanechal nezmazateľnú stopu v našej histórii. Na nábreží Hrona bol slávnostne odhalený pamätník s jeho podobizňou. Je

navrhnutý tak, že J. D. Matejovie je otočený smerom na Čierny Balog a to nielen preto, aby sa naň pozeral, ale aby sa aj Balog pozeral na neho a v tejto interakcii sa podarilo zlepšiť stav slovenských lesov, ktorý je momentálne v zložitej

situácii. Pri buste sa nachádza aj Dekrétova lavička, ktorá nabáda okoloidúcich, aby sa v dnešnom uponáhľanom svete zastavili. Milú slávnosť spevom a hrou na fujare spríjemnil Ondrej Paciga.

Financovanie diela zabezpečili Lesy mesta Brezno, iniciátor myšlienky **Pavol Datko** a Slováci žijúci v zahraničí.

Viac o výstavbe pomníka v kapitole Školstvo a kultúra - Spoločenské aktivity

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

OSLAVY SLOVE NSKÉHO NÁRODNÉHO POVSTANIA

Celé Slovensko si pripomenulo jubilejné 80. výročie Slovenského národného povstania. V Brezne sa konali regionálne oslavy, ktoré svojou účasťou poctil prezident Slovenskej republiky **Peter Pellegrini**, poslanci NR SR, štátni tajomníci ministerstiev a ďalší významní hostia. Slávnosti otvoril Polmaratón SNP, ktorý sa po 15-tich rokoch vrátil do Brezna a oživil tak krásnu tradíciu. Ako sa stalo v posledných rokoch tradíciou spomienkové oslavy neoficiálne v meste Brezno začali pri pamätníku veliteľa posádky z obdobia SNP plk. in memorián Samuela Sekurisa, veliteľa delostrelectva II. taktickej skupiny povstania, čestného občana mesta Brezno, ktorý za svoju účasť v povstaní zaplatil životom 7. apríla 1945 v koncentračnom, tábore Mauthausen. Pre lepšiu informovanosť občanov a taktiež pre návštevníkov mesta primátor mesta **Tomáš Abel** odhalil tabuľu s informáciou o osobnosti plk. in m. Samuela Sekurisa. Táto informácia je doplnená QR kódom, kde sa môžeme dozvedieť online oveľa viac vrátane fotografií a aj o odhalení pamätníka tejto významnej osobnosti v bývalých kasárňach breznianskej posádky za prítomnosti manželky Júlie a syna Samuela.

Spomienkové podujatie oficiálne začalo o 13. hodine príchodom prezidenta SR Petra Pellegriniho za veľkého potlesku Brežňanov a privítania primátorom **Tomášom Abeldom**. Najvyšší predstaviteľ štátu sa za prítomnosti čestnej stráže, Vojenskej hudby Banská Bystrica pri pomníku Partizána poklonil hrdinom jednej z najvýznamnejších udalostí našich novodobých dejín. Na pietnom akte si položením vencov uctili vojnové obeť poslanci NR SR, štátni tajomníci ministerstiev, splnomocnenec vlády pre rómske komunity, predstavitelia mesta, štátnej správy a samosprávy, členovia Slovenského zväzu protifašistických

bojovníkov, Klubu vojenskej histórie Československej ľudovej armády Anthropoid, vojenského útvaru Nemecká, zväzu vojakov Slovenskej republiky Klub Brezno, Klubu Milana Rastislava Štefánika, zástupcovia cirkvi a ďalší hostia. Po pietnej spomienke ukončenej štátnou hymnou SR sa všetci účastníci presunuli k pódiu na námestí, kde sa konal oficiálny program. Prezident Peter Pellegrini ocenil, že popri hlavnom podujatí, ktoré sa uskutočnilo v Banskej Bystrici, sa konali aj regionálne oslavy v Brezne. Na oslavách v Brezne sa zúčastnil aj poslanec NR SR a podpredseda BBSK **Roman Malatinec**. Význam a výsledky SNP vyzdvihol v príhovore aj zástupca Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov Jaroslav Demian. Regionálne oslavy 80. výročia SNP v Brezne sa skončili a podľa slov primátora Tomáša Abela boli také, aké si zaslúžia byť. „Prezident SR Peter Pellegrini sa rozlúčil slovami „Ja som Banskobystričan, Horehronie mi je veľmi blízke, považujem ho za svoju domovinu, preto som neváhal prísť aj sem do Brezna. Veľmi sa teším a veľmi pekne ďakujem pánovi primátorovi a všetkým organizátorom z mesta, že udržiavajú túto tradíciu a že napriek veľkým centrálnym celonárodným oslavám v Banskej Bystrici neopomenuli ani tento rok oslavy v Brezne. Ďakujem, pre mňa to bola veľká česť sa na nich zúčastniť.“ Program pre verejnosť pokračoval kultúrnym programom až do večerných hodín.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

KONGRES S KOMUNÁLNymi LÍDRAMI

Mesto Brezno bolo v utorok 8. októbra centrom samosprávneho diania. Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR tu zorganizovalo II. pracovný kongres s komunálnymi lídrami, celoslovenskú konferenciu pre primátorov a starostov. V Brezne sa na tomto podujatí stretlo 1300 starostov a primátorov z celého Slovenska, členov vlády SR, ako aj najvyšších ústavných činiteľov SR. Okrem predsedu vlády na kongrese privítali aj viacerých ministrov vlády a podpredsedu Národnej rady SR Andreja Danku. Podujatie sa konalo v Aréne Brezno.

Kongres začal hymnou SR v podaní speváckej skupiny Pohorelský chlopí. Viac ako 1300 zástupcov miest, obcí a samosprávnych krajov sa dozvedelo novinky z dielne rezortu aj najbližšie plány. Predseda vlády **Robert Fico** na tlačovej konferencii počas pracovného

kongresu starostom a primátorom sľúbil, že vláda poskytne v priebehu 14 dní sumu 50 miliónov eur mestám a obciam. Doplnil, že zároveň regionálnym samosprávam odpustia 20 miliónov eur z pôžičiek. V Brezne vyhlásil, že vládna koalícia je pripravená pomôcť aj na budúci rok. Informoval, že to však musí byť ZMOS, kto príde s koncepciou komunálnej reformy. Združenie podľa neho povie, čo bude štát robiť s malými obcami, ktoré majú málo obyvateľov. Fico reagoval, že síce majú právo mať starostu, riešiť však potrebujú, čo bude s inými pracovnými funkciami takýchto obcí.

WORKSHOP O KVALITE OVZDUŠIA

V stredu 15. marca sa v priestoroch zasadačky Mestského úradu na Nám. gen. M. R. Štefánika 3 uskutočnil workshop v rámci projektu Smart City Academy, zameraný na zlepšenie kvality ovzdušia. Účastníci sa dozvedeli ako ju vylepšiť, spojený bol tiež s inšpiratívnymi ukážkami zo zahraničia. Zástupcovia Smart Cities klubu a Slovenského hydrometeorologického ústavu predstavili progres realizácie projektu, jeho aktivity, výstupy a viedli neformálnu diskusiu so zástupcami mesta, poslancami mestského zastupiteľstva, ako aj zástupcami spoločností a okresného úradu. Podľa slov odborníkov, hlavnými zdrojmi znečisťovania ovzdušia na Slovensku sú lokálne kúrenie a automobilová doprava. Skonštatovali, že treba preto hľadať riešenia, ako kvalitu života v meste vylepšiť.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

KONFERENCIA KU KLÍME

S cieľom zhodnotiť výsledky úspešného projektu za takmer jeden a pol milióna eur, ktorý sa Breznu podarilo zrealizovať v priebehu uplynulých troch rokov, sa 11. apríla konala záverečná konferencia. Pozvanie na konferenciu prijali špecialisti v oblasti životného prostredia, analytici monitoringu meteorologických meraní, vývojári technologických spoločností, ale aj zástupcovia Smart Cities klubu. Účastníci skonštatovali, že prijaté opatrenia Akčného plánu mesta Brezno, zamerané na zmiernenie dôsledkov zmeny klímy, na ktoré samospráva získala zdroje z Nórskeho grantu, prispeli k zlepšeniu energetickej efektívnosti verejných budov. Ich realizácia prispela aj k zníženiu emisií skleníkových plynov prostredníctvom investícií do elektromobility a nemotorovej dopravy, k úsporám energií vďaka

inteligentnému verejnému osvetleniu, k ochladzovaniu prostredia pomocou rozširovania zelenej a modrej infraštruktúry, zachytávaniu zrážkovej vody na jej opätovné použitie či k dôkladnej separácii bioodpadu

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

DEŇ VOJNOVÝCH VETERÁNOV

11. november je významný deň. V roku 1918 sa vtedy skončil strašný vojnový konflikt, a to prvá svetová vojna. Dnes ho poznáme aj ako Deň vojnových veteránov alebo Deň červených makov. Ako na mnohých miestach našej planéty si členovia a sympatizanti klubu Zväz vojakov Slovenskej republiky generála Goliana a breznianskych rytierov delostrelectva plk. in m. Samuela Sekurisa 11. 11. 2024 o 11 hod. 11 minút pripomenuli deň vojenských veteránov. Pripojili sa k zástupcom orgánov štátnej správy, samosprávy, politických strán a organizácií, žiakom základných a stredných škôl, občanom mesta Brezno a Horehronia. Prvá zastávka vzdania úcty bola pri pamätníku obetiam druhej svetovej vojny. Druhá zastávka bola pri soche generála Milana Rastislava Štefánika. Tretia zastávka bola pri pamätníku obetiam SNP. Položením venca s červenými makmi vzdali hold obetiam všetkých vojen a vojnových konfliktov. Po štátnej hymne v podaní dychovky bolo uvítacie slovo s básňou. K zúčastneným sa prihovril primátor mesta pán Tomáš Abel. Pripomenul, že od roku 2011 na základe podnetu Klubu breznianskych rytierov delostrelectva plk. in m. Samuela Sekurisa sa táto spomienková akcia stala tradíciou. V tento rok sa prvýkrát taktiež v stanovený čas rozozvučali breznianske zvony ako inde na svete. Na záver pietnej spomienky zaznela hymnická pieseň.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

NÁVŠTEVA ČÍNSKEHO VEĽVYSLANCA

Do mesta Brezno pricestovala vzácna návšteva – čínsky veľvyslanec jeho excelencia pán Cai Ge, ktorý prijal pozvanie od pána primátora Tomáša Abela, s cieľom osobného zoznámenia sa s regiónom Horehronie a nadviazania spolupráce, a to ako so samotným mestom Brezno, tak aj s Oblastnou organizáciou cestovného ruchu REGIÓN HOREHRONIE v rámci cestovného ruchu, kultúry, vzdelávania, športu a obchodu.

Veľvyslanec pricestoval do regiónu už 13. decembra 2024, kedy sa zúčastnil, spolu s primátorom mesta, slávnostného otvorenia Ladového mestčeka, kde poprial všetkým návštevníkom pokojné vianočné sviatky.

Pri príležitosti osobnej návštevy čínskeho veľvyslanca v Brezne sa uskutočnilo dňa 14. decembra v Mestskom hoteli Ďumbier podujatie so zameraním zistiť možnosti spolupráce v oblasti cestovného ruchu a školstva. Za mesto Brezno sa stretnutia zúčastnil viceprimátor **Miroslav Fašang**. Vo veľkej sále hotela prebiehala prezentácia nehmotného kultúrneho dedičstva Číny na základe iniciatívy Šaolínskeho kultúrneho centra Slovenskej republiky. Jej neodmysliteľnou súčasťou bol napríklad čajový obrad, kaligrafia, tradičná technika lakovania a mnohé iné aktivity, ku ktorým sa mohla priučiť verejnosť, a to pod vedením čínskej kultúrnej delegácie.

Súčasťou podujatia bolo aj pracovné stretnutie s veľvyslancom a jeho sprevádzajúcou delegáciou. Najväčší priestor bol venovaný cestovnému ruchu a teda prezentácii regiónu Horehronie zo strany OOCR REGIÓN HOREHRONIE. Čínsky veľvyslanec navštívil aj Nízke Tatry, previezol sa lanovkou na Chopok, kde sa uskutočnilo ďalšie pracovné stretnutie aj so zástupcami strediska Jasná, a to aj za účasti predstaviteľov Banskobystrického samosprávneho kraja a riaditeľom Hotela Partizán.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

SAMOSPRÁVA

VEDENIE MESTA OD VOLIEB V ROKU 2022

Primátor mesta

JUDr. Tomáš ABEL, PhD.

Zástupcovia primátora mesta

Ing. Miroslav FAŠANG

Hlavná kontrolórka mesta Brezna

Ing. Ingrid KONEČNÁ VEVEŘKOVÁ

Prednostka mestského úradu

Mgr. Zuzana ĎURISOVÁ

MESTSKÉ ZASTUPITEĽSTVO

POSLANCI VO VOLEBNOM OBDOBÍ 2022 – 2026

VOLEBNÝ OBVOD číslo 1

Ulice prislúchajúce k volebnému obvodu

Jarmočísko, Lesná, Predné Halny, Cintorínska, ČSA, Hradby, Chalupkova, Námestie gen. M. R. Štefánika, Stromová, Školská, Záhradná, Banisko, Kozmonautov, Moyzesova, Sekurisova, Vránskeho, Brezenská, Kiepká, Klepuš, Kukučínova, Kuzmányho, Lichardova, Nábrežie Jána Čipku, Pod Hôrkou, Staničná, Šrámkova, Štúrova, Boženy Němcovej, Fučíkova, Laskomerského, Malinovského, Krčulova, Dr. Clementisa, Ladislava Sáru, Židlovo, Tisovská cesta, bez ulice

Mgr. Martin Juhaniak

Mgr. Andrej Barančok
zástupca primátora

Mgr. Pavel Ambros

Mgr. Ivana Donovalová

Ing. arch. Ján Králik

Ing. Miroslav Baran

Július Obernauer

VOLEBNÝ OBVOD číslo 2

Ulice prislúchajúce volebnému obvodu

Bottova, Eleny Maróthy Šoltésovej, Hronská, Hviezdoslavova, Jesenského, Jilemnického, Pionierska, Rázusova, Švermova, Nálepková, Černáková, Fraňa Kráľa, NDH, Sládkovičova, Železničná, ŠLN, Dvoriská, Hliník, Kozlovo, Kôšíkovo, Kriváň, Kubická, Podkoreňová, Rohozná, Zúbrik

Mgr. Tomáš Turňa

PhDr. Petra Dzurmanová, PhD.

Bc. Ľubica Štugnerová, MA

Matej Garaj

Milan Palovčík

VOLEBNÝ OBVOD číslo 3

Ulice prislúchajúce volebnému obvodu

*Dolná, Horná, Jelšová, Krátka, Lúčky, Martina Benku, Mládežnícka, Mliekárská,
Mostárenská, Nová, Pestovateľská, Potočná, Šiašovo, Vrbová, Cesta osloboditeľov,
Hlboká, Lúčna, MPČL, Rovne, 9. mája, Budovateľská, Poľná*

Mgr. Daniel Struhár

doc.Ing. Martin Ridzoň, PhD., IWE

Ing. Miroslav Fašang
zástupca primátora

Ing. Jozef Auxt

Jozef Tokár

VOLEBNÝ OBVOD číslo 4

Ulice prislúchajúce volebnému obvodu

Baštova, Glianska, Hlavina, Tehelňa, Vagnárska, Zadné Halny, Okružná, Padličkovo, SNP

ZASADNUTIA MESTSKÉHO ZASTUPITEĽSTVA

Pracovné zasadnutia Mestského zastupiteľstva sa uskutočnili počas roka 7-krát.

- 1. Zasadnutie dňa 26. februára*
- 2. Zasadnutie dňa 27. marca*
- 3. Zasadnutie dňa 29. mája*
- 4. Zasadnutie dňa 27. júna*
- 5. Zasadnutie dňa 18. septembra*
- 6. Zasadnutie dňa 13. novembra*
- 7. Zasadnutie dňa 11. decembra*

MESTSKÝ ÚRAD BREZNO

Mestský úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci mestského zastupiteľstva a primátora mesta, hlavného kontrolóra mesta, ako aj ďalších orgánov a útvarov zriadených mestom resp. mestským zastupiteľstvom. Sídлом Mestského úradu Brezno je historická budova na Námestí gen. M. R. Štefánika 1/1. Mestský úrad nie je právnickou osobou, nemá právnu subjektivitu. Mestský úrad vedie a jeho prácu organizuje prednostka, ktorá je zamestnancom mesta. Prednostku vymenúva a odvoláva primátor mesta. Prednostka mestského úradu je od roku 2015 Mgr. Zuzana Ďurišová. Za svoju činnosť sa prednostka zodpovedá primátorovi mesta. Mestský úrad tvoria organizačné útvary, ktorými sú:

Útvar primátora s celkovým počtom zamestnancov 5 okrem chodu sekretariátu zabezpečuje útvar primátora oblasť styku s verejnosťou a propagáciu mesta, spoluprácu s partnerskými mestami, oblasť lokálnej redakcie. Útvar prednostky má 10 zamestnancov. Okrem chodu sekretariátu zabezpečuje aj oblasť agendy Mestského zastupiteľstva a komisií, oblasť informatiky, verejného obstarávania, personalistiky a miezd a, Školský úrad

Odbor právny pracuje s celkovým počtom 5 zamestnancov. Odbor služieb občanom a vnútornej správy má 14 zamestnancov. Okrem prvého kontaktu s obyvateľom a správy registratúr zabezpečuje odbor oblasť volieb a referenda, evidencie obyvateľstva, ohlasovňa pobytu, oblasť evidencie domov a bytov, matričnej činnosti, podnikateľských služieb, vnútornej prevádzky, oblasť bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, požiarnej ochrany, civilnej ochrany, protipovodňovej ochrany, oblasť mestskej knižnice

Odbor ekonomiky a správy majetku má 19 zamestnancov. Zabezpečuje oblasť financií, rozpočtu, účtovníctva, výkazníctva, oblasť daní a poplatkov, správy majetku

Odbor investičný s počtom zamestnancov 8 zabezpečuje oblasť investícií a Štátneho fondu rozvoja bývania. Odbor životného prostredia a stavebného poriadku s počtom zamestnancov 11 zabezpečuje oblasť zložiek životného prostredia, dopravy a komunikácií, oblasť protipovodňových opatrení a zásobovania vodou, štátnej vodnej správy a manažmentu odpadového hospodárstva a verejných priestranstiev, oblasť stavebného

poriadku ako kompetencie samosprávy, stavebný poriadok a výkon činnosti spoločného obecného úradu. Architekt mesta zabezpečuje územné plánovanie a oblasť rozvoja mesta . Odbor riadenia projektov s počtom zamestnancov 7 zabezpečuje úsek rozvojových programov.

Najpočetnejší odbor - Odbor starostlivosti o obyvateľa s počtom zamestnancov 65, z toho je 56 opatrovateliek, zabezpečuje oblasť sociálnych služieb, sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a oblasť terénnej sociálnej práce. Má v náplni aj opatrovateľskú službu. Odbor zariadení sociálnych služieb s počtom zamestnancov 34 poskytuje alebo zabezpečuje potrebné a vhodné sociálne služby pre občanov poskytované ambulantnou a pobytovou formou s prihliadnutím na platnú legislatívu v Zariadení pre seniorov a denný stacionár „Boženka“, Nocľaháreň „Nádej“ a Nízko prahové denné centrum „Lúč“ a Denné centrum „Prameň“

ČLENSTVO MESTA V ORGANIZÁCIÁCH

Mesto uhradilo za tento rok členské príspevky nasledovným organizáciám a asociáciám, v ktorých je členom :

1. Smart Cities klub 1 500,00 EUR
2. Regionálne ZMO Horehronia a Stredného Rudohoria 2 971,65 EUR
3. Asociácia komunálnych ekonómov SR 240,00 EUR
4. Asociácia kontrolórov 80,00 EUR
5. ZMOS 4 170,80 EUR
6. Združenie náčelníkov obecných a mestských polícií Slovenska 150,00 EUR
7. Združenie zborov pre občianske záležitosti človek-človeku SR 822,44 EUR
8. Regionálne vzdelávacie centrum Martin 496,92 EUR
9. Asociácia prednostov úradov miestnej samosprávy SR 150,00 EUR
10. OO ČR Región Horehronie 95 520,92 EUR
11. MAS CHJ 700,00 EUR
12. Pozorovateľ 36. snemu ZMOS 150,00 EUR

HOSPODÁRSKY ŽIVOT

HOSPODÁRENIE MESTA

Rozpočet bol zostavený a schválený ako vyrovnaný. Bežný rozpočet bol schválený ako vyrovnaný a kapitálový rozpočet ako schodkový, pričom mesto plánovalo vykryť schodok kapitálového rozpočtu úverom zo Štátneho fondu rozvoja bývania a úverom z Environmentálneho fondu. Hospodárenie mesta v roku 2024 dokumentuje nasledovná tabuľka:

	Schválený rozpočet	Rozpočet po zmenách	Čerpanie rozpočtu
<i>BEŽNÝ ROZPOČET</i>			
Bežné príjmy	20 335 295	26 150 705	26 150 700,44
Bežné výdavky	20 335 295	23 133 567	22 902 218,70
Prebytok bežného rozpočtu	0	3 017 138	3 248 481,74
<i>KAPITÁLOVÝ ROZPOČET</i>			
Kapitálové príjmy	2 039 915	2 246 748	2 246 748,21
Kapitálové výdavky	5 924 523	8 094 522	8 031 817,39
Schodok kapitálového rozpočtu	3 884 608	- 5 847 774	5 785 069,18
<i>ROZPOČET CELKOM</i>			
Príjmy	22 375 210	28 397 453	28 397 448,65
Výdavky	26 259 818	31 228 089	30 934 036,09
SCHODOK ROZPOČTU	3 884 608	- 2 830 636	2 536 587,44
<i>Finančné operácie</i>			
Príjmové finančné operácie	4 805 010	5 207 870	5 158 998,02
Výdavkové finančné operácie	920 402	1 214 132	1 214 130,48
Rozdiel vo finančných operáciách	3 884 608	3 993 738	3 944 867,54

Mesto v roku 2024 hospodáril s prebytkom bežného rozpočtu vo výške 3 248 481,74 € a so schodkom kapitálového rozpočtu vo výške 5 785 069,18€. Celkovo hospodárenie mesta

skončilo v roku 2024 so schodkom rozpočtu vo výške 2 536 587,44 €, keďže príjmy dosiahli výšku 28 397 448,65 a výdavky 30 934 036,09 €.

PRÍJMY

Vlastné príjmy bežného rozpočtu predstavovali daňové príjmy a nedaňové príjmy, u kapitálového rozpočtu išlo najmä o príjmy z predaja majetku. Cudzie príjmy bežného rozpočtu boli tvorené dotáciami na činnosť preneseného výkonu štátnej správy a príjmami od obcí na činnosť spoločnej úradovne; kapitálové príjmy boli tvorené dotáciami, ktoré mesto získalo cez projekty Európskej únie a od iných subjektov verejnej správy.

Mesto v roku 2024 plnilo rozpočet príjmov nasledovne:

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Bežné príjmy	20 335 295	26 150 705	26 150 700,44
Kapitálové príjmy	2 039 915	2 246 748	2 246 748,21

v porovnaní s minulým rokom::

2023	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Bežné príjmy	19 181 857	22 612 485	22 611 166,25
Kapitálové príjmy	15 758 526	9 890 005	9 436 994,71

Mesto dosiahlo rast bežných príjmov oproti schválenému rozpočtu ako aj oproti uplynulému obdobiu. Potešiteľné je, že bežné príjmy boli naplnené vysoko nad ich schválenú úroveň. Kapitálové príjmy dosiahli rozpočtovanú úroveň.

Plnenie bežných príjmy bolo v roku 2024 nasledovné:

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Daňové príjmy	12 176 248	12 316 847	12 316 847,26
Nedaňové príjmy	2 991 274	4 860 127	4 860 125,12
Granty a transfery	5 167 773	8 973 731	8 973 728,06

Na prekročení bežných príjmov sa podieľajú nedaňové príjmy, konkrétne príjmy z podnikania a vlastníctva majetku a granty a transfery. Ostatné kategórie bežných príjmov dosiahli rozpočtovanú úroveň.

Plnenie bežných príjmov v minulom roku bolo nasledovné:

<i>2023</i>	<i>Schválený rozpočet</i>	<i>Upravený rozpočet</i>	<i>Skutočnosť</i>
<i>Daňové príjmy</i>	<i>11 909 843</i>	<i>12 294 529</i>	<i>12 294 532,12</i>
<i>Nedaňové príjmy</i>	<i>2 391 785</i>	<i>2 124 136</i>	<i>2 122 818,47</i>
<i>Granty a transfery</i>	<i>4 880 229</i>	<i>8 193 820</i>	<i>8 193 815,66</i>

Z porovnania je zrejmé, že k zvýšeniu príjmov oproti minulému roku došlo u nedaňových príjmov, v tejto kategórii je to zvýšenie oproti schválenému rozpočtu evidentné. Najväčší podiel na celkovom objeme daňových príjmov má výnos dane poukazovanej územnej samospráve zo štátu, tzv. podielová daň zo štátneho rozpočtu

Jej vývoj dokumentuje nasledovná tabuľka:

<i>Rok</i>	<i>Schválený rozpočet</i>	<i>Skutočnosť</i>
<i>2020</i>	<i>8 307 851 €</i>	<i>7 871 216 €</i>
<i>2021</i>	<i>7 791 391€</i>	<i>8 150 393 €</i>
<i>2022</i>	<i>8 385 195€</i>	<i>9 023 177 €</i>
<i>2023</i>	<i>9 424 273€</i>	<i>9 558 511 €</i>
<i>2024</i>	<i>9 620 362€</i>	<i>9 443 265 €</i>

Najpodstatnejšou časťou bežných príjmov mesta je daň z príjmov fyzických osôb tzv. podielová daň zo štátneho rozpočtu, ktorá v roku 2024 predstavovala 36,11 % z celkových skutočných bežných príjmov. Trend vývoja podielovej dane nerastie ako v minulosti a mesto dosiahlo nižší výnos podielovej dane ako minulý rok a aj ako si rozpočtovalo pre rok 2024.

Pozitívny trend zaznamenávame u vlastných daňových príjmov. Z prehľadu je zrejmý nárast výnosu dane z nehnuteľností. Vyšší ako za uplynulé obdobie je aj výnos z poplatku za komunálny odpad. Vývoj plnenia výnosu z miestnych daní a poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad:

<i>Skutočnosť v rokoch</i>	<i>Daň z pozemkov</i>	<i>Daň zo stavieb</i>	<i>Daň z bytov</i>	<i>Poplatok za komunálny odpad stavebný odpad</i>
2020	243 693 €	1 075 645€	115 189 €	577 619 €
2021	254 280 €	1 190 423 €	117 452 €	594 338 €
2022	192 511 €	1 130 576 €	114 667 €	576 423 €
2023	307 966 €	1 158 876 €	189 275 €	813 943€
2024	273 982 €	1 248 475 €	225 656 €	848 917€

Výber ostatných miestnych daní v roku 2024 v porovnaní s minulými rokmi dokumentuje nasledujúca tabuľka:

	2021	2022	2023	2024
<i>Daň za psa</i>	13 352	12 791	17 540	17 284
<i>Za nevýherné hracie automaty</i>	825	250	300	319
<i>Za predajné automaty</i>	533	638	608	1 175
<i>Za ubytovanie</i>	14 805	17 721	20 640	25 402
<i>Za užívanie verejného priestranstva</i>	106 016	116 769	226 408	232 168

U ostatných miestnych daní je zrejмый nárust u viacerých daní, zvýšil sa výnos dane za predajné automaty, dane za užívanie verejného priestranstva a dane za ubytovanie.

Nedaňové príjmy; ich plnenie bolo v roku 2024 nasledovné:

	<i>Schválený rozpočet</i>	<i>Upravený rozpočet</i>	<i>Skutočnosť</i>
<i>Z podnikania a vlastníctva majetku</i>	1 263 850	3 108 623	3 108 621,94
<i>Administratívne a iné poplatky</i>	1 666 874	1 541 366	1 541 366,05
<i>Úroky</i>	400	5 498	5 498,10
<i>Iné nedaňové príjmy</i>	60 150	204 640	204 639,03

v porovnaní s uplynulým rokom:

<i>2023</i>	<i>Schválený rozpočet</i>	<i>Upravený rozpočet</i>	<i>Skutočnosť</i>
<i>Z podnikania a vlastníctva majetku</i>	<i>1 062 056</i>	<i>518 598</i>	<i>518 596,60</i>
<i>Administratívne a iné poplatky</i>	<i>1 245 029</i>	<i>1 453 938</i>	<i>1 453 944,77</i>
<i>Úroky</i>	<i>0</i>	<i>4 185</i>	<i>4 185,35</i>
<i>Iné nedaňové príjmy</i>	<i>84 700</i>	<i>147 415</i>	<i>146 091,75</i>

Príjmy z podnikania a vlastníctva majetku sú tou kategóriou bežných príjmov, ktorá spôsobila ich celkový nárast a z naplnenia ktorých bol dosiahnutý prebytok bežného rozpočtu. Ide o príjem z prenajatých lesných pozemkov od obchodnej spoločnosti - LESY MESTA BREZNO s.r.o. vo výške 2 218 743,43 €. Príjmami z podnikania - dividendami z účasti na majetku z akciovej spoločnosti Veolia Energia Brezno, a. s. v likvidácii mesto získalo príjem vo výške 63 654,79 €, v roku 2023 - 9 904,45 €. Z prenajatých pozemkov (okrem prenajatých lesných pozemkov) získalo mesto príjmy vo výške 167 891,9 €, v roku 2023 - 196 057,68 €, z toho najvyššie príjmy boli z prenájmu poľovných revírov a verejného priestranstva.

Mesto každoročne získava príjmy z prenajatých budov, priestorov a objektov – v roku 2024 to bolo 260 340,85 €. Príjmy z prenajatých strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia sa oproti rokom minulým zvýšili na 390 697,70 €. Ide o príjem z prenájmu tepelných zdrojov od obchodnej spoločnosti mesta Brezna - ENERGIA BREZNO, s.r.o. V minulých rokoch to bola suma 96 513 €, išlo o príjem z prenájmu tepelných zdrojov Veolia Energia Brezno a. s., pričom 60 000,00 € mesto Brezno podľa platného dodatku ku zmluve bolo povinné investovať späť do technologických zariadení na výrobu tepla).

Bohatstvom a veľkou devízou mesta sú lesné pozemky, na ktorých hospodári obchodná spoločnosť - LESY MESTA BREZNO s.r.o.

GRANTY A TRANSFERY

Ide o príjmy získané v rámci sektoru verejnej správy, sú to príjmy účelovo určené na financovanie preneseného výkonu štátnej správy v rámci Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR, dotácie z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, dotácie z Banskobystrického samosprávneho kraja, účelové dary od fyzických a právnických osôb a iné dotácie. Najväčší objem týchto finančných prostriedkov je určený na financovanie základných škôl a materských škôl. Ide o prostriedky zo ŠR na prenesený výkon štátnej správy v školstve. Schválený rozpočet grantov a transferov bol vysoko prekročený. V roku 2024 boli mestu poskytnuté transfery vo výške 8 962 129,16 € v porovnaní s rokom 2023 - 8 193 815,66 €, rokom 2022 - 5 905 832,09 € a rokom 2021 - 5 771 516,27 €. Mesto získalo aj granty a to vo výške 9 400 €. Rast príjmov z grantov a transferov je evidentný a je to pre mesto skvelá vizitka a ocenenie práce pri získavaní grantov a transferov.

Kapitálové príjmy

Schválený rozpočet vlastných kapitálových príjmov (z predaja kapitálových aktív – pozemkov, budov a bytov) sa v priebehu roka upravoval na základe skutočne získaných výnosov z predaja majetku mesta a rovnako sa upravoval aj rozpočet kapitálových grantov a transferov:

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Príjem z predaja majetku	273 540	543 920	543 920,49
Tuzemské kapitálové granty a transfery	1 766 375	1 702 828	1 702 827,72

Plánovaný príjem z predaj majetku bol prekročený a pri cudzích kapitálových príjmoch sa schválený rozpočet podarilo naplniť na úroveň 100%.

VÝDAVKY

Čerpanie bežných výdavkov bolo prekročené oproti schválenému rozpočtu, naopak čerpanie kapitálových výdavkov rozpočtovanú úroveň, z dôvodu nedostatku zdrojov, nedosiahlo.

V roku 2024 boli výdavky čerpané nasledovne:

	<i>Schválený rozpočet</i>	<i>Upravený rozpočet</i>	<i>Skutočnosť</i>
<i>Bežné výdavky</i>	20 335 295	23 133 567	22 902 218,70
<i>Kapitálové výdavky</i>	5 924 523	8 094 522	8 031 817,39

V porovnaní s uplynulým obdobím:

<i>2023</i>	<i>Schválený rozpočet</i>	<i>Upravený rozpočet</i>	<i>Skutočnosť</i>
<i>Bežné výdavky</i>	19 181 857	21 942 074	21 490 126,35
<i>Kapitálové výdavky</i>	23 957 487	20 601 292	15 302 247,78

Rastúci je trend čerpania bežných výdavkov, ktorý sa za uplynulé obdobie nezastavil.

Vývoj čerpania rozpočtu bežných výdavkov:

<i>Rok</i>	<i>Rozpočet po zmenách</i>	<i>Skutočnosť</i>
2020	15 293 236 €	15 182 726 €
2021	16 466 888 €	16 341 681 €
2022	18 516 975 €	18 359 181 €
2023	21 942 074 €	21 490 126 €
2024	23 133 567 €	22 902 219 €

Bežné výdavky boli v roku 2024 podľa ekonomickej rozpočtovej klasifikácie čerpané nasledovne:

	<i>Upravený rozpočet</i>	<i>Skutočnosť</i>	<i>% plnenia</i>
<i>Mzdy, platy, OON</i>	9 269 045	9 243 351,83	99,73
<i>Poistné a príspevky do poisťovní</i>	3 582 518	3 577 637,13	99,87
<i>Tovary a služby</i>	5 265 438	5 066 855,40	96,23

Bežné transfery	4 734 914	4 732 725,68	99,96
Splácanie úrokov	281 652	281 648,66	100,00

Čerpanie rozpočtu kapitálových výdavkov podľa ekonomickej rozpočtovej klasifikácie:

	Upravený rozpočet	Skutočnosť
Nákup pozemkov a nehmotných aktív	277 336	277 336,07
Nákup budov, objektov alebo ich častí	209 160	209 160,73
Nákup strojov, prístrojov a zariadení	194 060	194 059,71
Nákup dopr. prostriedkov	24 537	10 711,00
Projektová dokumentácia	450 499	401 624,78
Realizácia stavieb	6 152 541	6 152 538,56
Rekonštrukcie a modernizácia strojov	18 296	18 295,20
Ostatné kapitálové výdavky	101 811	101 809,70
Kapitálové transfery	666 282	666 281,64
Kapitálové transfery - NO	9 497	9 497,46

POHLADÁVKY

Mesto za rok 2024 zaznamenalo zníženie stavu celkových pohľadávok-

Prehľad vývoja pohľadávok za roky 2020 – 2024:

Rok	Pohľadávky celkom
2020	1 509 302
2021	1 418 092
2022	1 484 557
2023	1 747 877
2024	1 526 109

V roku 2024 sa znížil stav pohľadávok o 221 768 € oproti roku 2023 (pohľadávky po lehote splatnosti sa znížili o 236 822 €).

Vývoj pohľadávok podľa lehoty splatnosti:

Rok	Pohľadávky v lehote splatnosti	Pohľadávky po lehote splatnosti
2020	185 532	1 323 770
2021	34 439	1 383 653
2022	265 507	1 219 050
2023	270 091	1 477 786
2024	285 145	1 240 964

Vývoj daňových pohľadávok – nedoplatkov porovnanie v minulých rokoch:

	2023	2024
<i>Daň z nehnuteľností</i>	392 636	370 854
<i>Daň za psa</i>	3 902	3 709
<i>Daň za verejné priestranstvo</i>	5 579	5 038
<i>Daň za predajné automaty</i>	45	45
<i>Daň za ubytovanie</i>	938	359
<i>Poplatok za KO</i>	531 170	542 709
<i>Celkom</i>	934 270	922 715

Kým v minulých rokoch bol vývoj daňových pohľadávok nepriaznivý, roku 2024 sa podarilo vývoj zastabilizovať. Daňové pohľadávky klesli na úroveň roku 2020.

V roku 2024 sa podarilo znížiť aj nedaňové pohľadávky, ku koncu roku 2024 boli nedaňové pohľadávky vo výške 603 395,14 €, v roku 2023 - 813 607,02 €, v roku 2022 - 683 110,06 €, v roku 2022 - 612 435,76 €.

DLH MESTA

Na plnenie svojich úloh prijalo mesto návratné zdroje financovania. Celková výška dlhu mesta ku koncu roka 2024 predstavuje sumu 13 081 45,94 eur. Mesto v roku 2024 pristúpilo k prijatiu návratných zdrojov financovania – úverov z Environmentálneho fondu na účel použitia:

- Regenerácia vnútrobloku Brezno, ŠLN, výška úveru: 220 273,82 €
- Kompostáreň Brezno, výška úveru: 601 534,33 €
- Modernizácia krytej plavárne m výška úveru: 5 234 727,49 €

Prehľad o návratných zdrojov financovania mesta so stavom k 31.12.2024:

<i>Splätnosť</i>	<i>Schválená výška v €</i>	<i>Účel</i>	<i>Zostatok k 31.12.2024</i>
2025		Reštrukturalizácia úveru	53 827,50
2030	3 632 742,48	Zimný štadión	284 911,16
2030	192 524,73	Hotel Ďumbier	35 062,00
2029	2 100 000,00	Zimný štadión, Prestavba a nadstavba ZŠ P2, Rekonštrukcia námestia III. etapa	559 206,00

2049	870 500,00	Dom seniorov a denný stacionár	711 832,58
2032	337 183,83	Nájomný dom - 23 bytových jednotiek MČČL	136 106,89
2037	515 833,50	Nájomný dom - 39 bytových jednotiek Nálepčova	240 724,77
2048	655 200,00	Nájomný dom - 24 bytových jednotiek ŠLN	533 133,98
2038	34 550,00	technická vybavenosť nájomného domu ŠLN	24 365,52
2063	5 838 160,00	nájomný dom - 96 bytových jednotiek Mazorník	5 581 423,92
2043	313 890,00	technická vybavenosť nájomného domu Mazorník	285 798,16
2043	24 857,40	Environmentálny fond- Kompostáreň	22 985,40
2028	56 377,30	Environmentálny fond - Materská škola Němcovej	9 812,30
2027	171 645,35	Environmentálny fond - Materská škola Hradby	25 865,35
2044	220 083,92	Environmentálny fond - Materská škola MČČL	212 133,92
2044	112 534,32	Environmentálny fond Vnútroblok 9. mája vstup	108 313,32
2044	147 999,61	Environmentálny fond - Vnútroblok MČČL	142 446,61
2044	213 396,56	Environmentálny fond Vnútroblok ŠLN II.	213 396,56
2025	2 000 000,00	Investičný úver - 2021	400 000,00
2043	3 500 000,00	Investičný úver - 2023	3 500 000,00
SPOLU			13 081 45,94

HOSPODÁRENIE PRÍSPEVKOVEJ ORGANIZÁCIE

Mesto má zriadenú jednu príspevkovú organizáciu – Technické služby Brezno. Mesto svojej príspevkovej organizácii poskytlo príspevok na prevádzku a príspevok na obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku:

2024	Bežný príspevok		Kapitálový príspevok	
	rozpočet	čerpanie	rozpočet	čerpanie
Technické služby	3 598 088	3 496 796,30	52 780	52 778,80

v porovnaní s rokmi 2023 až 2020:

2023	Bežný príspevok		Kapitálový príspevok	
	rozpočet	čerpanie	rozpočet	čerpanie
Technické služby	3 366 323,40	3 366 323,40	82 539,28	82 539,28

2022	Bežný príspevok		Kapitálový príspevok	
	rozpočet	čerpanie	rozpočet	čerpanie
Technické služby	2 849 005,36	2 849 005,36	870 820,63	870 820,63
2021	Bežný príspevok		Kapitálový príspevok	
	rozpočet	čerpanie	rozpočet	čerpanie
Technické služby	2 560 994,29	2 560 994,29	560 160,35	560 160,35
2020	Bežný príspevok		Kapitálový príspevok	
	rozpočet	čerpanie	rozpočet	čerpanie
Technické služby	2 204 437,59	2 204 437,59	428 403,89	428 403,89

Hospodárenie príspevkovej organizácie za hlavnú činnosť v roku 2024 v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi:

	2020	2021	2022	2023	2024
Náklady	3 820 843,83	4 233 832,25	4 941 514,62	5 557 477,04	6 109 685,11
Výnosy, v tom :	3 863 286,55	4 222 539,77	4 814 389,67	5 559 326,27	6 195 205,98
Výsledok hospodárenia	42 442,72	- 11 292,48	- 127 124,95	1 849,23	83 309,88

Hospodárenie príspevkovej organizácie za podnikateľskú činnosť v roku 2024 v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi:

	2020	2021	2022	2023	2024
Náklady	431 883,70	621 153,39	708 291,09	560 811,33	743 772,69
Výnosy	436 195,05	634 822,72	685 227,65	585 695,45	745 911,97
Výsledok hospodárenia	3 738,74	13 457,92	- 23 063,44	24 601,84	2 139,28

SPOLOČNOSTI S ÚČASŤOU MESTA

BREZNO ENERGIA

Mesto Brezno je jediný spoločník so 100% hlasovacím právom a 100% podielom na základnom imaní. Táto Spoločnosť s ručením obmedzením má jediného spoločníka mesto Brezno od 21. apríla 2023. Peňažný vklad mesta je 5 000 eur. Táto spoločnosť vykonáva činnosti, ktoré predtým pre mesto vykonávala spoločnosť Veolia Energia Brezno, akciová spoločnosť, ktorá vstúpila dňa 25. 6. 2024 do likvidácie.

Spoločnosť od svojho vzniku zabezpečuje prevádzku tepelno-technických zariadení (kotelní, tepelných rozvodov a výmenníkových staníc, opravy a údržbu a investície do tepelných zariadení a ich komplexnú modernizáciu, výrobu a distribúciu tepla, výrobu a distribúciu teplej vody.

Hlavnou úlohou prevádzky bolo zabezpečenie kvalitnej dodávky teplej vody a ústredného kúrenia a dodržiavanie vopred určených a zmluvne dohodnutých vykurovacích kriviek s jednotlivými klientmi s ohľadom na hospodárnosť prevádzky. Výrobu zabezpečuje 28 teplovodných kotlov s celkovým inštalovaným výkonom 40,15 MW. Vstupným palivom je zemný plyn. V roku 2024 bolo z výrobných zariadení spoločnosti predaných 28 903 753 kWh tepelnej energie. Oproti roku 2023 celkový predaj tepla klesol spolu o 1 292 780 kWh. Na celkový objem výroby a predaja tepla vplývali tak klimatické podmienky daného roka, ako aj úsporné opatrenia, ktoré realizujú koneční odberatelia – hlavne zateplovanie bytových domov a hydraulické vyregulovanie vykurovacích sústav.

Plnenie finančných ukazovateľov sa odvíjalo od plnenia výrobných úloh spoločnosti. Celkové výnosy spoločnosti za r. 2024 boli vo výške 4 164 205 eur pri nákladoch 3 983 986 eur. Výška nákladov bola ovplyvňovaná plánovanými opravami na jednotlivých kotelniach a tepelných rozvodoch spoločnosti v celkovej výške 129 144 eur. Spotrebný materiál na opravy bol vo výške 92 502 eur. Revízie a atestové položky na kotelniach tvoria ročne náklady vo výške 15 831 eur. Nákladová položka, ktorá má vplyv aj na cenu tepla je nájomné za kotelne

vo výške 391 208 eur. Najväčšou nákladovou položkou sú energie (plyn, voda, elektrina) ako vstupný materiál na výrobu tepla, ktoré boli celoročne vo výške 2 639 620 eur.

Tržby za predané teplo, ktoré je hlavnou činnosťou našej spoločnosti boli vo výške 4 164 205 eur. Na základe celkových ekonomických ukazovateľov dosiahla spoločnosť za rok 2024 hospodársky výsledok pred zdanením 168 288,66 eur a po zdanení predstavuje 113 159,91 eur.

LESY MESTA BREZNA

Spoločnosť hospodárila na výmere 7 645,86 ha, z toho 28,53 ha v nájme lesnej pôdy. V priebehu roka investovala do údržby a obnovy infraštruktúry siete lesných ciest a expedičného skladu. V rámci investičných a stavebných akcií zrealizovali výstavbu protipožiarnej nádrže Mlynná s použitím európskych finančných zdrojov, pokračovali v rekonštrukcii horárne Jarabá a v opravách budov družstva Brezinky. V rámci externých zákaziek realizovali stavebné práce pri rekonštrukcii hotela Ďumbier, interiérov v budove úradu práce a breznianskej nemocnice. Vybudovali 3 rekreačné stanovištia s prístreškami v rekreačných zónach v okolí mesta Brezno.

Celkové náklady vynaložené na pestovnú činnosť v roku 2024 doiahli 740 444 eur, z toho na obnovu lesa 146 107 eur, na prípravu lesa pre obnovu – uhadzovanie haluziny 296 832 eur, ochranu lesných porastov 82 000 eur. Náklady na prečistky si vyžiadali 131 107 eur, ochrana lesa 8 533 eur a ostatné pestovné práce dosiahli 75 865 eur. Počas roka spracovávali len náhodné ťažby s dominanciou škodlivého podkôrneho hmyzu a vetrovej kalamity z júlového krupobitia. Spracovalo sa celkom 152 313 m³ kalamitného dreva, z toho 140 874 m³ dreva hmyzovej a 11 439 m³ vetrovej kalamity. Úmyselné ťažby v dôsledku kalamitnej situácie neboli vykonávané. Náklady na ťažbovú činnosť predstavovali 3 035 490 €, čo predstavuje 19,92 €/m³ ťažby. Na zalesňovanie zo škôlkárskeho strediska dodali 134 tisíc kusov, z čoho pre vlastnú spotrebu bolo dodaných 109 tisíc sadeníc, čo tvorí približne 82 % celkového objemu. V roku 2024 boli dodávky dreva realizované výlučne z porastov postihnutých kalamitou. Celkovo bolo vo vlastnej réžii dodané 140 588 m³ surového dreva v celkovej hodnote 10 407 946 eur. Priemerné speňaženie v roku 2024 dosiahlo úroveň 74,03

€/m³ Tržby za predaj dreva na koreni (samovýroba) boli vo výške 22 032,41 €, čo pri predaji 1 054 m³ dreva predstavuje priemerné speňaženie 20,89 €/m³.

Celkové výnosy spoločnosti za rok 2024 dosiahli výšku 12 398 841 € pri celkových nákladoch 12 098 926 €. Výsledok hospodárenia pred zdanením dosiahol výšku 315 834 €. Konateľ spoločnosti je Ing. Ján Lukáč, MBA, predsedom dozornej rady bol zvolený Milan Palovčík, členmi sú Ing. arch. Ján Králik, Ing. Blažej Možucha, doc. Ing. Martin Rídzon, PhD., IWE, Ing. Jozef Auxt.

MESTSKÝ HOTEL ĎUMBIER

Mestský hotel Ďumbier, spoločnosť s ručením obmedzeným má jediného spoločníka mesto Brezno od 22. apríla 2023. V roku 2024 došlo k navýšeniu základného imania peňažným vkladom spoločníka, ktoré je aktuálne vo výške 370 000 eur. Uznesením zastupiteľstva č. 46/2024 zo dňa 23. 03. 2024 bolo zvýšené základné imanie obchodnej spoločnosti Mestský hotel Ďumbier s. r. o., o 100 000,00 €. V roku 2023 - uznesením č. 37/2023 zo dňa 23. 02. 2023 bola založená obchodná spoločnosť Mestský hotel Ďumbier, s.r.o., peňažný vklad do základného imania spoločnosti bol schválený vo výške 200 000,00 € a uznesením č. 220/2023 bol vklad do základného imania zvýšený o 70 000,00 €.

NOVÉ OBCHODNÉ SPOLOČNOSTI

Mestské zastupiteľstvo na svojom rokovaní v decembri tohto roku súhlasilo so založením dvoch nových obchodných spoločností, v ktorých bude mať svoj obchodný podiel aj breznianska samospráva.

Predmetom činnosti **Sociálneho podniku mesta Brezno**, spoločnosti s ručením obmedzeným bude starostlivosť o verejnú zeleň a detské ihriská, údržba a čistenie verejných priestranstiev či práce na stavbách realizovaných mestom Brezno. Spoločnosť Sociálny podnik Mesta Brezno, s. r. o. má jediného spoločníka, mesto Brezno vzniklo dňom 24. decembra tohto roku, základné imanie je tvorené peňažným vkladom spoločníka vo výške 5 tisíc eur.

Úlohou spoločnosti **Brezinky** bude vybudovanie a prevádzkovanie ekologického a udržateľného hospodárskeho dvora so zameraním na chov mäsových plemien hovädzieho dobytká, výrobu krmovín, poľnohospodársku činnosť, rastlinnú výrobu a poskytovanie služieb

v poľnohospodárstve. V spoločnosti Brezinky, s. r. o. je mesto Brezno spoločníkom od 6. decembra tohto roka, Mesto má desaťpercentný podiel na základnom imaní, peňažný vklad je 20 tisíc eur. Spoločnosť Lesy mesta Brezna, s.r.o. má deväťdesiatpercentný podiel na základnom imaní, peňažný vklad je 180 tisíc eur.

VÝSTAVBA A ROZVOJ MESTA

ZREVITALIZOVANÉ VNÚTROBLOKY

Ešte v roku 2023 sa mesto pustilo do najväčšej obnovy verejných priestranstiev na sídliskách za ostatné obdobie. Postupne revitalizuje vnútrobloky v meste. Vďaka zdrojom z európskych fondov postupne vybudovalo vo vnútroblokoch nové detské ihriská, fit parky pre seniorov, oddychové a stretávacie zóny s množstvom izolačnej zelene, obnovou prešli aj poškodené chodníky a schody, pribudli prvky drobnej architektúry, odpadkové koše, stojany na bicykle, lavičky, kontajnerové stojiská i nové stĺpy verejného osvetlenia. Koncom mája tohto roka ukončili revitalizáciu verejného priestranstva na Štvrti Ladislava Novomeského. Medzi bytovými domami vyrástol nielen pekný, moderný, ale hlavne bezpečný priestor pre deti, kde s rodičmi môžu zmysluplne tráviť voľný čas. Určený je však aj pre mládež a starších obyvateľov, pretože súčasťou je tiež workoutové ihrisko, v oddychových a stretávacích zónach sú umiestnené sedenia so stolmi. Nemaľý dôraz sa pritom kladol na obnovu a ochranu existujúcej zelene, ako aj spevnenie terénu s cieľom zabezpečiť vodozadržnú funkciu dotknutého územia. Novým priestorom sa potešili aj na sídlisku Mazorníkovo na Ulici 9. mája a na Ulici Májového povstania českého ľudu, ktoré v máji otvorili za účasti detí materských a základných škôl.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

NA STAROM CINTORÍNE

S prácami na starom cintoríne Technické služby začali už v máji tohto roka. V rámci nich robia terénne úpravy, vyžaduje si to tiež spevnenie svahu a budovanie oporných múrov. Pribudne tu 70 hrobových a 80 urnových miest, a to v spodnej časti cintorína pod oporným múrom. V prípade, že sa nájdu ďalšie priestory, posledné miesta odpočinku budú rozširovať.

Technické služby sa na starom cintoríne venujú aj ďalším činnostiam, okrem iných opravili aj existujúce schodisko. Spravujú tri cintoríny, a to dva mestské na Školskej a Cintorínskej ulici a jeden v miestnej časti Bujakovo – Padličkovo. Celkovo v nich evidujú 1 970 jednohrobov, 1 245 dvojhrobov, 95 trojhrobov a 27 štvorhrobov.

MULTIFUNKČNÉ IHRISKO PRI HRONE

Vďaka spoločnosti Kaufland vzniklo na nábreží Hrona ďalšie miesto pre tých, ktorí chcú športovať. Moderné multifunkčné ihrisko bolo postavené tohto roku vedľa detského ihriska Žihadielko pri Baldovskom moste. Osloví hlavne tínedžerov, keďže okrem workoutu a skateboardingu sa v ňom môžu venovať streetballu, pingpongu či boulderingu. Tento projekt financovala Spoločnosť Kaufland. Na základe výsledkov súťaže v hlasovaní obyvateľov vyhralo mesto Brezno súťaž pred inými mestami. Verejnosti začalo slúžiť od 15. júna.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

REKONŠTRUKCIA PLAVÁRNE

Mesto sa tohto roku pustilo do veľkej rekonštrukcie plavárne. Do prevádzky bola uvedená v roku 1974. Po päťdesiatich rokoch od svojho vzniku vyžaduje rozsiahlu rekonštrukciu. Čiastkové opravy, ktoré mesto počas jej dlhoročnej prevádzky realizovalo, slúžili zväčša len na udržanie jej funkčného stavu. Životnosť zastaranej technológie sa už ale nedá ďalej predlžovať a preto sa vedenie mesta rozhodlo pristúpiť ku komplexnej obnove celého objektu. Realizácia projektu modernizácie mestskej plavárne začala v polovici mája tohto roka a okrem výmeny rozvodov a technológií vykurovania, zdravotechiky, elektroinštalácie, vzduchotechniky a bazénovej technológie bude riešiť aj zateplenie obvodového plášťa, výmenu okien, dverí a čelnej zasklenej steny, úpravu dispozičného riešenia šatní a vstupných priestorov vrátane vybudovania bezbariérového vstupu. Obnova a modernizácia krytej plavárne na Mazorníkove bude zároveň záchranou diela významného slovenského architekta Vladimíra Dedečka, ktorý pred viac ako päťdesiatimi rokmi stavbu navrhol. Všetky projektové riešenia muselo mesto konzultovať s bratislavským architektonickým ateliérom, ktorý je vlastníkom licencie autorských práv k jeho dielam. Najdôležitejšou požiadavkou bolo zachovanie všetkých vizuálnych prvkov v pôvodnom prevedení podľa architektonického spracovania autora, takže mesto muselo prepracovať celú pripravenú projektovú dokumentáciu, čo spôsobilo značné zdržanie a zmenilo aj časť

zámeru. Realizácia projektu bola rozdelená na etapy. Mesto podalo žiadosť o externé zdroje a zvyšok chce dofinancovať z výhodného štátneho úveru z Environmentálneho fondu na obdobie 20 rokov. Celková obnova plavárne

bude trvať približne dva roky. V tejto súvislosti breznianska samospráva komunikuje aj s miestnymi plaveckými klubmi, ktorým pomôže kompenzovať časť nákladov na dopravu do

plavárne v Závadkě nad Hronom. Ide o najväčšiu investíciu do športovej infraštruktúry v okrese a v meste za posledné roky. Rekonštrukcia je navrhnutá do etáp. Celkovou rekonštrukciou sa dosiahne požadovaná energetická úspora a objekt bude prevádzky schopný, ďalšia etapa počíta s optimalizáciou dispozičných riešení šatní a obnovou detského bazéna. Žiadosť o poskytnutie úveru z envirofondeu poslanci už schválili vo februári 2023, odvtedy sa však zmenila výška finančných prostriedkov, ktoré je mesto povinné vynaložiť z vlastných zdrojov, ako aj rozsah realizácie práce, preto je nutné podať novú žiadosť o úver. Pôvodné uznesenie zrušili a odhlasovali prijatie úveru na financovanie investície Modernizácia krytej plavárne, Brezno – Mazorníkovovo od Environmentálneho fondu vo výške 2 300 701,68 eura v zmysle podmienok špecifikácie podpory formou úveru pre obce a vyššie územné celky s dobou splácania 20 rokov.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

NOVÁ KOMPOSTÁREŇ

Breznianska samospráva tohto roku dokončila výstavbu novej kompostárne v areáli na Mliekarenskej ulici, ktorá predstavuje významnú investíciu v oblasti odpadového

hospodárstva.

Kompostáreň je v tomto roku v skúšobnej prevádzke, pričom naplno ju plánujú spustiť v jarňoch mesiacoch budúceho roku. Na jej realizáciu získala nenávratný finančný príspevok vo výške takmer 2,4 milióna eur z ministerstva

životného prostredia, z rozpočtu mesta bolo potrebné doplatiť šesťsto tisíc eur. Snahou mesta je zabezpečiť dôsledné triedenie biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu z rodinných a bytových domov a jeho následné ekologické spracovanie. Znížením množstva komunálneho odpadu, ktorého značnú časť tvorí práve bioodpad, tak mesto ušetrí nemalé finančné prostriedky za jeho uloženie a likvidáciu na miestnej skládke. Proces výroby kompostu využiteľného pre účely mesta a jeho obyvateľov bude od jari budúceho roku prebiehať pomocou

moderných technológií v uzavretom areáli na Mliekarenskej ulici, ktorý je dostatočne vzdialený od najbližšej obytnej zóny.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

VODNÁ NÁDRŽ

Po rekonštrukcii malej vodnej hrádze Brest v Michalovej vlani Lesy mesta Brezno dokončili výstavbu ďalšej protipožiarnej nádrže, ktorá bude slúžiť ako dostupný zdroj vody pri hasení lesných požiarov. Na jej výstavbu získali mestskí lesníci dotačné zdroje z európskych fondov. Nová nádrž s dĺžkou približne 30 metrov a objemom 400 metrov kubických je situovaná v Mlynnej doline v časti Brestová vedľa Mlynského potoka, na ktorom je vybudované odberné zariadenie. Objekt nemá negatívny vplyv na tunajší ekosystém, keďže netvorí žiadnu prekážku ani bariéru pre ryby ani iné vodné živočíchy v bystrine. K hrádzi vedie príjazdová cesta s obojstranným napojením, ktorá v prípade potreby zabezpečuje prístup pre hasičskú techniku. Okrem protipožiarnej funkcie má stavba aj zaujímavý turistický potenciál. V jej tesnej blízkosti sa totiž nachádzajú dve chaty, ktoré lesy plánujú zrekonštruovať na rekreačné účely.

KOMUNIKÁCIE A DOPRAVA

Aj počas tohto roku sa v Brezne realizovali opravy najpoškodenejších úsekov ciest a chodníkov na území mesta. Nových asfaltových povrchov sa dočkali obyvatelia Hronskej ulice. Cesta na tejto ulici bola už dlhšiu dobu v zlom stave, obyvatelia sa sťažovali. Ale bolo tam potrebné najskôr zrekonštruovať poškodenú kanalizáciu, tak sa práce oddiaľovali. Mesto zrekonštruovalo aj príjazdovú cestu k Základnej škole Karola Rapoša.

Napriek obmedzeným priestorovým možnostiam v jednotlivých mestských častiach sa napredovalo aj vo výstavbe parkovacích miest. V priebehu tohto roku Technické služby Brezno vybuvovali na uliciach Fraňa Kráľa, Nálepškova, Štvrť Ladislava Novomeského a na sídlisku Mazorníkovo v blízkosti kostola nové odstavné plochy s kapacitou niekoľko desiatok motorových vozidiel. Všetky zhotovili zo zatravnovacích tvárnic, ktoré zabezpečujú dostatočný odvod zrážkovej vody a sú tak vhodnou a hlavne ekologickou alternatívou pre spevnenie veľkých parkovacích plôch určených na dlhodobé státie vozidiel.

MONITORING KVALITY OVZDUŠIA

Niekoľko stoviek inteligentných senzorov od začiatku tohto roku monitoruje kvalitu ovzdušia a ďalšie dôležité meteorologické parametre v rámci celého intravilánu mesta Brezno. Hustá sieť špeciálnych snímačov generuje mimoriadne presnú mapu stavu merateľných ukazovateľov, ktorá vedeniu mesta pomôže pri plánovaní preventívnych opatrení na zníženie emisií skleníkových plynov a zabezpečení udržateľných klimatických podmienok pre život súčasných aj budúcich generácií obyvateľov. Cieľom projektu, na ktorý Brezno získalo finančné prostriedky z Nórskeho grantu, je totiž ochrana a zlepšenie verejného zdravia. Inteligentné zariadenia, ktoré sú osadené na stĺpoch verejného osvetlenia, pracujú v nepretržitej prevádzke a namerané dáta zaznamenávajú 24 hodín sedem dní v týždni. Údaje z nich sa automaticky prenášajú v pravidelných intervaloch na centrálny server a do aplikácie Brezno Smart City Sensors, prostredníctvom ktorej ich môže sledovať aj široká verejnosť.

NA HOTELI ĎUMBIER OBNOVILI FASÁDU

Mesto Brezno sa rozhodlo výrazne investovať do rekonštrukcie hotela Ďumbier. Cieľom tohto ambiciózneho plánu je vytvoriť špičkové ubytovacie zariadenie s rozsiahlym spektrom služieb priamo v historickom centre mesta. Investície do modernizácie infraštruktúry a zvyšovania komfortu hostí budú zohľadňovať historický ráz hotela. Prioritou bolo zlepšenie technického stavu. Začiatky obnovy hotela Ďumbier neboli jednoduché. Mesto ako vlastník objektu začal s jeho rekonštrukciou v roku 2022 postupnými úpravami vnútorných aj vonkajších priestorov. Po prevzatí budovy, ktorá bola desať rokov vo viazanom nájme, sa mesto muselo vysporiadať s množstvom technických problémov. Vzhľadom na to, že hotel fungoval len v obmedzenom režime, bolo potrebné vynaložiť značné úsilie na obnovenie jeho prevádzky. Postupne sa tiež podarilo zlepšiť technický stav samotnej budovy. V rámci doterajšej rekonštrukcie bola obnovená strecha, komíny, fasáda, vymenili sa okná a zrenovovali jedáleň aj izby v starej časti hotela. Projekciu a celkový dizajn má na starosti miestny projektant Ing. Milan Macuľa. Cieľom je zachovať jeho historickú hodnotu a zároveň doň zakomponovať moderné prvky, ktoré sú bežné v špičkových hoteloch na Slovensku i vo svete.

V letných mesiacoch tohto roka pristúpilo mesto k renovácii pôvodných architektonických prvkov z obdobia secesie na priečelí hotela. Postupne došlo k obnove štrnástich medailónov, ktoré umelecko-remeselným spôsobom zrealizovala špecializovaná firma pod dohľadom kvalifikovaného reštaurátora. Menej poškodené reliéfne prvky prešli renováciou, chýbajúce medailóny odborníci zhotovili podľa zachovaných originálov a kópie rovnakej veľkosti, tvaru, farby a profilácie doplnili a osadili na ich pôvodné miesto na fasáde hotela. Obnovu financovala breznianska radnica z vlastných zdrojov.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

ROZVOJ BANISKA

Vo vyhľadávanej lokalite prímestskej rekreačnej zóny Banisko nad Breznom tohto roku v ústí doliny Lazná, ktorá je východiskovým bodom pre výstup na vyhliadkovú vežu a Dedečkovu chatu, nainštalovali a sprevádzkovali novú multifunkčnú nabíjaciu stanicu pre elektrobicykle. Služiť bude nielen na dobíjanie batérií, ale aj základný servis e-bikov. Nabíjací panel disponuje tromi typmi koncoviek na nabíjacie akumulátory a štyrmi zásuvkami pre cyklistov, ktorí nosia vlastnú nabíjačku so sebou. Súčasťou nabíjacieho panelu je aj zabudovaný kompresor na prípadné dofúkanie kolies a jednoduché príslušenstvo na opravu bicykla. Nezisková organizácia Brezno pre občanov sa začiatkom uplynulého roka zapojila do jarného kola grantového programu Nadácie Ekopolis s názvom Sadíme budúcnosť a získala 2200 eur na ďalší rozvoj a zveladenie unikátneho historického sadu na Banisku. Vďaka tejto dotácii v ňom pribudlo ďalších 16 ovocných drevín, ktoré popri zamestnancoch Technických služieb, Lesov mesta Brezno a mestského úradu pomáhali sadiť aj seniori z Denného centra Prameň, členovia mestskej organizácie Jednoty dôchodcov Slovenska Brezno, deti z miestnych základných škôl, ako aj zástupcovia Nadácie Ekopolis a ďalší dobrovoľníci. V priebehu šiestich rokov vzájomnej spolupráce sa v areáli historického sadu podarilo vysadiť už viac ako 100 pôvodných druhov ovocných stromov, predovšetkým tradičných odrôd hrušiek a jabloní, ktorých plody si obyvatelia mesta budú môcť zbierať pre vlastnú spotrebu. Rekreačná zóna na Banisku je od leta tohto roka opäť o niečo atraktívnejšia aj vďaka päťdesiatitisícovej dotácii z Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky. Bola tu vybudovaná nová zimná terasa, ktorá slúži

návštevníkom a turistom ako útočisko pred nepriaznivým počasím a zároveň ako funkčný priestor vhodný na vzdelávanie rôznych vekových skupín. Keďže nový objekt je presklený, umožňuje autentické pozorovanie okolitého prostredia, vrátane neďalekej zvernice či historického sadu. Vzhľadom na to, že novovybudovaná terasa je uzatvárateľná a vykurovaná, je využiteľná celoročne.. Mesto jeho výstavba vyšla vyše päťdesiatšesť tisíc eur. Banskobystrická župa prispela sedemtisícďvesto eurami. Na vyhlídkovej veži nainštalovali päť nových panelov s popisom okolia.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

NOVÝ ÚZEMNÝ PLÁN MESTA BREZNO

Schválený Územný plán mesta Brezno z roku 2001 definoval rozvoj mesta komplexne. Do dnešného dňa nebola však ustálená časť trasy obchvatu cesty I/66, rozsah a etapa prípravy vodárenskej nádrže Rohozná a komplexný rozvoj cestovného ruchu. Neustále legislatívne a technické zmeny, ako aj lokálne požiadavky nad rámec územného plánu už nebolo možné ďalej uskutočňovať zmenami a doplnkami, a preto sa mesto v roku 2016 rozhodlo obstarat' nový územný plán. Ďalším dôvodom obstarania je potreba komplexného zhodnotenia rozvoja mesta a jeho katastrálneho územia. vo väzbe na Územný plán Vyššieho územného celku Banskobystrického samosprávneho kraja do roku 2035 a neskôr.

Prípravné práce - oznámenie o začatí obstarávania a vyhodnotenie podkladov sa uskutočnili ešte v roku 2016, zadanie pre Územný plán bolo schválené v Mestskom zastupiteľstve v roku 2020. Po vyhodnotení stanovísk a pripomienok s návrhom rozhodnutia o stanovisku a pripomienke ku Konceptu územného plánu v roku 2022 bol v roku 2023 – vypracovaný Návrh Územného plánu mesta Brezno. Návrh vypracovalo Architektonické štúdio Atrium s.r.o., Mlynská 27, 040 01 Košice. Hlavný riešiteľ je Ing. arch. Dušan Burák, CSc. Územný plán rieši rozvoj mesta a celého jeho katastrálneho územia do roku 2035 a to postupným obaľovaním zastavaného územia. Prerokovanie Návrhu územného plánu mesta Brezno sa uskutočnilo v čase od 10. mája 2024. Koncom roka bol Návrh územného plánu po šiestich rokoch realizácie jednotlivých etáp pripravený na schválenie Mestským zastupiteľstvom mesta Brezno a to formou Všeobecne záväzného nariadenia mesta Brezna o záväzných častiach územného plánu mesta Brezna.

OBÝVATEĽSTVO

DEMOGRAFIA A MATRIKA

VÝVOJ A POHYB OBÝVATEĽSTVA

Na Zemi je nás každým rokom čoraz viac. Počet obyvateľov sa počas roku 2024 zvýšil o viac ako 100 miliónov; už na konci minulého roka presiahol hranicu osem miliárd. Prvá miliarda obyvateľov bola dosiahnutá v roku 1804, ďalšie miliardy prišli po 123 a 32 rokoch, potom sa proces urýchlil; ďalšie miliardy pribudli po štrnástich a trinástich rokoch. Sedem miliárd sme dosiahli pred dvanástimi rokmi. Populácia Zeme dosiahne podľa odhadov vrchol v polovici 80. rokov 21. storočia, na úrovni približne 10,3 miliardy ľudí. Potom mierne klesne na stupeň oveľa nižší, než sa očakávalo pred desiatimi rokmi; uviedla Organizácia Spojených národov, uverejnila agentúra AFP.

Najviac ľudí podľa týchto zdrojov bude na svete v roku 2 080 - 10,3 miliardy. Potom to už pôjde z kopca. Ale na Slovensku je to inak. Tu sa už pred pár rokmi začal počet obyvateľov znižovať. K 31. decembru 2024 mala Slovenská republika 5 419 451 obyvateľov, čo bolo oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka o 5 236 osôb menej; stav obyvateľstva ku koncu roka 2024 bol 5 424 687. Počet obyvateľov Slovenska tak tohto roku opäť klesol. Stalo sa tak už štvrtý rok po sebe. Hlavnou príčinou bola rekordne nízka pôrodnosť. Úmrtnosť sa už v rámci dlhodobých priemerov stabilizovala, prudký prepád pôrodnosti však pokračoval. Napriek tomu, že počet prisťahovaných stále prevyšoval počet obyvateľov vystáňovaných z krajiny, ani tento jav nedokázal kompenzovať prirodzený úbytok obyvateľstva. Pokles v minulom roku ovplyvnil najmä prirodzený úbytok obyvateľstva. Vlani zomrelo viac ako 54 000 osôb, ale narodilo sa len niečo viac ako 46 000 detí. Došlo teda k prirodzenému úbytku obyvateľov na úrovni 7 600 osôb. Slovensko za posledných päť rokov stratilo prirodzeným pohybom takmer 40 000 obyvateľov. Po období vysokej úmrtnosti na Slovensku v rokoch 2020 až 2022, ovplyvnenom pandémie, sa posledné tri roky závažne znižovala pôrodnosť. Zdroj informácií Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Situácia v Brezne vo vývoji obyvateľstva sa aj v tomto roku líši od vývoja vo svete aj na Slovensku. V tomto roku opätovne nie je pre nás priaznivá. Na začiatku roka sme mali 19 811 obyvateľov, na konci už len 19 672, čo znamená, že sa tohto roku v porovnaní s rokom 2023 znížil počet obyvateľov o 139.

Počet obyvateľov mesta Brezna k 31.12.2024 podľa mestských častí – porovnanie :

Mestská časť		Muži	Ženy	Chlapci	Dievčatá	Spolu
bez trvalého pobytu	2024	509	440	126	117	1 192
	2023	518	437	131	132	1 218
Brezno – mesto	2024	4 514	5 589	762	725	11 590
	2023	4 572	5 647	767	717	11 703
Mazorníkovo	2024	2 316	2 443	424	407	5 590
	2023	2 315	2 443	434	403	5 595
Bujakovo	2024	89	86	14	10	199
	2023	92	87	13	10	202
Predné Halny	2024	226	201	75	84	586
	2023	223	197	78	83	581
Zadné Halny	2024	213	195	49	55	512
	2023	210	190	52	57	509
Spolu	2024	7 868	8 955	1 451	1 398	19 672
	2023	7 931	9 002	1 476	1 402	19 811

Približne taký počet obyvateľov, ako je zaevidovaných v tomto roku, sme mali v roku 1984, presne pred štyridsiatimi rokmi. Lenže v tých rokoch sme mali prirodzený prírastok viac než 200 ľudí ; narodilo sa asi 380 detí, zomrelo okolo 150 ľudí, omnoho viac obyvateľov sa do mesta sťahovalo; dochádza k rozvoju komplexnej bytovej výstavby, začína výstavba na novom sídlisku Mazorníkovo. Počet obyvateľov stúpал v Brezne až do roku 1997, kedy sme zaznamenali najvyšší počet obyvateľstva, 23 tisíc. Odvtedy už ideme len dole z kopca. Trend znižovania počtu obyvateľstva od roku 1997 pokračuje každoročne ďalej.

DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ OBYVATELSTVA V BREZNE

<i>ROK</i>	<i>1910</i>	<i>1950</i>	<i>1970</i>	<i>1980</i>	<i>1997</i>	<i>2004</i>	<i>2014</i>	<i>2024</i>
<i>Počet obyvateľov</i>	<i>4 179</i>	<i>6 841</i>	<i>12 843</i>	<i>17 872</i>	<i>23 007</i>	<i>22 229</i>	<i>20 769</i>	<i>19 672</i>

Dôvodom znižovania počtu obyvateľstva v našom meste sú dve skutočnosti; aj tohto roku máme prirodzený úbytok 55 obyvateľov, lebo zomrelo 215 našich občanov a narodilo sa len 160 detí. Ešte pred dvadsiatimi rokmi, v roku 2004, to bolo takmer presne naopak; narodilo sa 216 detí a zomrelo 155 obyvateľov. Úbytok obyvateľov bol zaznamenaný aj v dôsledku sťahovania; viac ľudí sa z mesta odsťahovalo, ako sa do Brezna prisťahovalo. Tohto roku poklesol počet obyvateľov v dôsledku sťahovania o 84, keď sa z Brezna odsťahovalo 336 ľudí a prisťahovalo 252.

Pohyb obyvateľov k 31.12.2024

<i>Stav k 31. 12. 2023</i>	<i>19 811</i>
<i>Prisťahovaní</i>	<i>252</i>
<i>Odsťahovaní</i>	<i>336</i>
<i>Prírastok sťahovaním</i>	<i>-84</i>
<i>Narodení</i>	<i>160</i>
<i>Zomrelí</i>	<i>215</i>
<i>Prirodzený prírastok</i>	<i>-55</i>
<i>Sobáše</i>	<i>107</i>
<i>Celkový prírastok</i>	<i>-139</i>
<i>Stav k 31. 12. 2024</i>	<i>19 672</i>

DEMOGRAFICKÁ ŠTRUKTÚRA

Veľková štruktúra obyvateľov k 31.12.2024, porovnanie s rokom 2004

<i>Veľ obyvateľov</i>	<i>rok 2004</i>	<i>rok 2024</i>	<i>Rozdiel 2004/2024</i>
<i>od 0 do 3 roky</i>	<i>595</i>	<i>531</i>	<i>-64</i>
<i>od 3 do 6 rokov</i>	<i>576</i>	<i>619</i>	<i>-43</i>
<i>od 6 do 15 rokov</i>	<i>2 446</i>	<i>1 699</i>	<i>-749</i>
<i>od 15 do 18 rokov</i>	<i>1 047</i>	<i>582</i>	<i>-465</i>
<i>od 18 do 60 rokov</i>	<i>14 485</i>	<i>10 685</i>	<i>-3 800</i>
<i>nad 60 rokov</i>	<i>3 080</i>	<i>5 556</i>	<i>2 476</i>
<i>Spolu k 31.12.</i>	<i>22 229</i>	<i>19 672</i>	<i>-2 557</i>

Čo sa týka vekového zloženia obyvateľstva, aj tento rok prispel k zmenám. Na celom Slovensku klesá podiel ľudí v produktívnom veku a zároveň rastie relatívny počet osôb v dôchodku. Podiel starších osôb na celkovej populácii sa v posledných desaťročiach výrazne zvýšil. Tieto zmeny sú však evidentné hlavne v porovnaní s rokom 2004. Pokles počtu obyvateľov nastal vo všetkých vekových kategórii do 60 rokov; najviac odbudlo ľudí v produktívnom veku. Nárast bol zaznamenaný len u seniorov, resp. u občanom nad 60 rokov.

NAJSTARŠÍ OBČANIA MESTA

Mária Medvedová z Brezna oslávila tohto roku 22. februára úctyhodných sto rokov. Chut' do života a takmer žiadne vrásky jej môžeme len závidieť. Pri príležitosti krásneho životného jubilea jej zablahožela nielen najbližší, priateľky susedky, ale veľa pevného zdravia oslávenkyni v mene mesta, ako aj v mene svojom osobne poprial primátor Tomáš Abel. O mamu sa vzorne starajú tri dcéry. Storočný príbeh Márie Medvedovej sa začal písať 22. februára 1924 v Spišskej Belej. Po absolvovaní základnej školy, neskôr obchodnej školy v Kežmarku, jej prideliť pracovné miesto na pošte v Čiernom Balogu. V roku 1947 sa vydala, postupne sa im narodili tri dcéry. 95 Hulín, Ing. Ján.

Storočnicu oslávila tohto roku aj ďalšia breznianska obyvateľka. V dobrom zdraví sa 18. apríla dožila Mária Michalková, bytom Lichardova 17. Deväťdesiatpäť rokov oslávila Marcineková Emília. Deväťdesiatšesť rokov sa dožila Babčanová Irena, Cibulová Mária, Kamenská Vilmá, Kráľová Anna, Deväťdesiatšedem rokov si pripomenula Figurová Antonia, Hašanová Mária, Michalíková Mária, Schóberová Anna, Tischliarová Mária. Sujová Katarína sa tohto roku dožila deväťdesiatosem rokov

Ženy sa nielen v rámci Slovenska, ale aj Brezne dožívajú vyššieho veku ako muži. Najstarším obyvateľom - mužom je v mesta Brezne na konci roku 2024 Jozef Pustaj s adresou trvalého pobytu - Štvrť Ladislava Novomeského 1231/13. V rodnom liste má rok narodenia 1926; 9. augusta oslávil 98 rokov. O rok neskôr, v roku 1927, sa narodil MUDr. Ján Pinka, ktorý sa tohto roku dožíva 97 rokov. Narodil sa 19. júna 1927, býva na Ulici Boženy Němcovej 1078/11.

DEMOGRAFICKÉ UDALOSTI A JAVY

NARODENIE A KRSTY

V roku 2024 bolo do breznianskej matričnej knihy zapísaných 182 nových občanov mesta - novonarodených detí, ktorých matky majú na území mesta Brezna trvalý pobyt. V breznianskej pôrodnici sa narodilo celkom 410 detí zo širokého okolia. Z toho počtu breznianskych novorodencov bola tretina - 161 detí; 65 chlapcov a 69 dievčat. Iné miesto narodenia bude mať v rodnom liste 27 detí, ktorých matky sú vedené v breznianskej evidencii obyvateľov. Z Osobitnej matriky Ministerstva vnútra SR bolo v tomto roku nahlásených 21 detí, ktoré sa narodili našim obyvateľom v cudzine.

Najmladšia breznianska matka sa narodila v roku 2009, bola mladučká, mala pri pôrode len pätnásť rokov. To je nielen v Brezne v tomto období veľmi neobvyklý jav. Počet detí narodených mimo manželstva sa na Slovensku od roku 2000 viac ako zdvojnásobil. Platí to však pre celú Európu. Dokonca Slovensko sa so 40 percentami detí narodených mimo manželstva drží v rámci priemeru susediacich krajín. Brežňanky sa trochu líšia od celoslovenského priemeru. Sú konzervatívnejšie, dôkazom je skutočnosť, že podiel detí

narodených mimo manželstva z celkového počtu narodených detí je v Brezne nižší. V roku 2024 sa 52 detí, teda 28, 57 percent narodilo slobodným matkám. Zaoberáme sa tým preto, lebo niekedy bol tento jav výnimkou, dnes je to už bežný jav. V roku 2024 mesto uskutočnilo 10 uvítaní detí do života, ktoré zorganizoval Zbor pre občianske záležitosti.

PRVORODENÍ BREZŇANIA

Na prvé dieťaťko v novom roku si v breznianskej nemocnici museli počkať do 2. januára. Prvý deň nového roka bol na pôrodnici pokojný. Prvý novorodenec uzrel svetlo sveta až 2. januára. O 8.15 sa šťastným rodičom Jane a Mariánovi Lihanovcom narodil syn Matúš. Chlapec s trvalým bydliskom v Michalovej meral 50 cm a váhu mal 3340 gramov. Na druhý deň 3. januára prišli na svet Matias Gábris z Brezna, Petra Dubovcová z Čierneho Balogu a Olívia Demianová z Brezna.

NAJOBLÚBENEJŠIE MENO

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (MV SR) už tradične na konci roka zverejňuje štatistiku mien, ktoré najčastejšie rodičia vyberajú pre svoje deti. Aj tento rok prvé miesta obhájili mená, ktoré štatistike kralujú už viac rokov. Populárnejšie sú však čoraz viac aj menej časté mená. Najpopulárnejšími chlapčenskými menami, ktoré rodičia dali svojim novonarodeným deťom, boli v roku 2024 mená Jakub, Samuel a Adam. V prvej desiatke obľúbených chlapčenských mien sa tento rok umiestnili aj mená Oliver, Michal, Tomáš, Šimon, Filip, Tobias a Martin. V rebríčku dievčenských mien si svoje pozície obhájili mená Sofia a Eliška. K zmene došlo len na treťom mieste, kde oproti minulému roku Viktórii vystriedala Nina. Medzi 10 najobľúbenejších dievčenských mien patria aj Ema, Viktória, Sára, Olívia, Natália, Nela a Diana.

Breznianske mamičky najčastejšie dávali svojim dievčatkám mená Ema, Nina, Nela, Eliška. Pri výbere dievčenských mien sa breznianskí rodičia tohto roku inšpirovali aj exotikou. Vyskytli sa aj mená ako - Thea, Tamia, Lilith, Šanaja, Ashley, Jessica, Tijana, Leyla, Mia. Víťazom u Brezňanov, ktorým sa narodilo dieťaťko, sa tento rok stali chlapčenské mená Ján, Samuel, Michal, Matej a Adam. Breznianskym chlapcom dali rodičia aj neobvyklé meno ako Bohdan, Neo, Noel, Kai.

SOBÁŠE A SVADOBNÉ HOSTINY

V roku 2024 bolo v Brezne uzavretých len 90 manželstiev. Z tohto počtu sa na mestskom úrade sobášilo 67 snúbeneckých párov a cirkevne uzavrelo manželstvo 23 snúbeneckých párov. Dvaja naši občania si zvolili za manžela cudzinca; jeden uzatvoril manželstvo s partnerom z Českej republiky, jeden z Ukrajiny. Obyvatelia nášho mesta sa pochopiteľne sobášili aj na iných úradoch na Slovensku alebo v zahraničí, a tak je v breznianskej štatistike evidovaných až 107 sobášov Brezňanov, resp. takých, kde jeden z partnerov má trvalé bydlisko Brezno. Celkom naši občania v roku 2024 uzavreli 114 manželstiev. V roku 2024 bolo do knihy manželstiev zaznačených 36 rozvodov. Je to smutná štatistika; počet uzatvorených manželstiev každoročne klesá a pritom každé tretie manželstvo uzatvorené v Brezne sa rozvádza.

Svadobné hostiny sa v Brezne v tomto roku mohli konať len v reštaurácii Omega v objekte Mestského domu kultúry, Koncom roka sa začali organizovať aj v rekonštruovanej sále hotela Ďumbier,

Okrem primátora mesta v Brezne sobášili počas roka poverení poslanci :

Mgr. Andrej BARANČOK

Mgr. Martin JUHANIAK

Ing. arch. Ján KRÁLIK

Július OBERNAUER

Bc. Ľubica ŠTUGNEROVÁ, MA

Mgr. Daniel STRUHÁR

Ing. Martin RIDZON, PhD.

Mgr. Ivana DONOVÁLOVÁ

ZOMRELÍ A POHREBY

V tomto roku zomrelo 215 obyvateľov mesta Brezna, o 13 viac ako v minulom roku. Z toho počtu 98 zosnulých malo v úmrtnom liste miesto - priamo v nemocnici. V domácnosti

a v sociálnom zariadení v Brezne zomrelo 79 obyvateľov. Zomrelo 49 žien a 49 mužov. Až 42 obyvateľov mesta – 24 mužov a 18 žien - zomrelo mimo Brezna. V cudzine zomreli 2 občania

Zbor pre občianske záležitosti v roku 2023 uskutočnili 10 občianskych pohrebov a na troch cirkevných pohreboch sa bola s občanom rozlúčiť členka zboru. Na ostatných pohreboch sa so zosnulým rozlúči niekto z pohrebnej služby. V Brezne sú dve takéto služby Pohrebné služby IRIS a Pohrebné služby Haluška.

ZDROJ: Matrika mesta Brezna, Mestský úrad, evidencia obyvateľstva Brezno

OCENENÍ OBVYVATELIA

CENA PRIMÁTORA MESTA BREZNO

Primátor mesta sa rozhodol udeliť ocenenia za rok 2024 týmto jednotlivcom :

- MELÁNIA DUBÍNYOVÁ – pedagogická pracovníčka za celoživotný prínos v oblasti predškolskej pedagogiky
- ĽUMOBÍR ANTALÍK – lekár breznianskej nemocnice za prínos v oblasti zdravotníctva a výchovu mladých lekárov
- ELENA BOHÁČIKOVÁ – zdravotná sestra za celoživotný prínos v oblasti pediatrie a starostlivosti o deti a dorast
- MÁRIA SCHEREROVÁ – dirigentka speváckeho zboru za prínos v oblasti kultúry ako dlhoročná vedúca speváckej skupiny Senior pri Dennom centre Prameň

CENA MESTA BREZNO

Mestské zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 25. októbra 2024 schválilo ocenenia Cenu mesta Brezna pre jednotlivcov a kolektívy za rok 2024

- BORIS DEMIAN – za svoju aktívnu prácu s mládežou, svojím neúnavným úsilím a zameraním prispel k formovaniu mladých ľudí v Brezne
- JANA CHRENOVÁ – trénerka breznianskeho atletického klubu pri príležitosti životného jubilea 60 rokov a za rozvoj športu pre mládež v Brezne

- *JAROSLAV ŠURINA – dlhoročný riaditeľ breznianskeho kultúrneho strediska za významný prínos v rozvoji kultúry a za šírenie dobrého mena mesta Brezno doma i v zahraničí*
- *SPEVÁCKY ZBOR MESTA BREZNO – pri príležitosti 45. výročia jeho založenia*

ČESTNÉ OBČIANSTVO MESTA BREZNO

Toto najvyššie mestské ocenenie získal za rok 2024

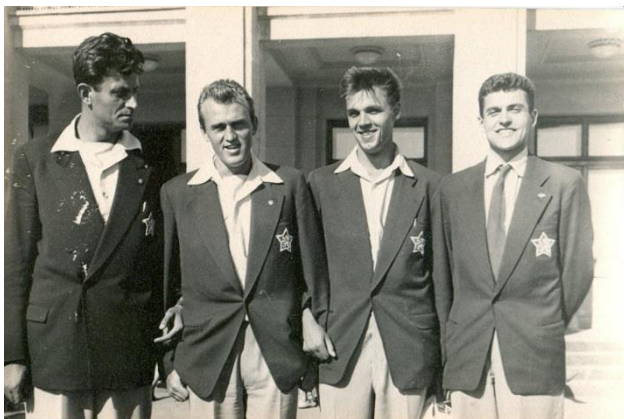
- *VLADIMÍR HUDEC – všeobecný lekár, pri príležitosti životného jubilea 70 rokov a za jeho bohatú zdravotnú, opatrovateľskú a osvetovú činnosť.*

ZOMREL ČESTNÝ OBČAN MESTA BREZNA

V sobotu 24. februára vo veku 88 rokov zomrel bývalý vynikajúci volejbalista Július Veselko. Bol breznianskym rodákom, čestným občanom mesta Brezna, Toto najvyššie mestské ocenenie získal za rok 2014.

Rodák z Brezna bol v období rokov 1953 – 1962 viackrát členom čs. reprezentačného družstva, kde bol v tom čase okrem neho zo Slovákov len legendárny Bohumil Golian. Július Veselko bol spolu s ním členom strieborného družstva ČSR 1960 na majstrovstvách sveta v Riu de Janeiro. Hoci sa v tom istom roku konali OH v Ríme, volejbal v tom čase ešte nebol v olympijskom programe. Na Svetovej univerziáde v roku 1959 Veselko prispel k víťazstvu čs. družstva na Svetovej univerziáde v Turíne.

Ako hráč a neskôr ako hrajúci tréner v tíme Mostárne Brezno sa pričínal o to, že volejbal bol najúspešnejším odvetvím breznianskeho športu. Vrchol dosiahol volejbal práve v

roku 1963, keď sa Július Veselko vrátil do Brezna. Ako skúsенý hráč začal nielen hrať, ale prebral aj trénerské žezlo. Náročným a inovačným tréningom doviedol Brežňanov v roku 1963 k víťazstvu v II. lige.

OCENENIA NA DŇOCH MESTA

Tohtoročné Dni mesta Brezna sa niesli aj v duchu oceňovaní miestnych úspešných športovcov. Mesto sa im tak verejne poďakovalo za dosiahnuté výsledky a úspešnú reprezentáciu doma, ako aj ďaleko za hranicami regiónu i Slovenska. Za dosiahnuté výsledky si ďakovné listy z rúk primátora Tomáša Abela prevzali

Najlepší športovci breznianskych klubov za rok 2023:

Športový klub plávania

Peter Votroubek, majster Stredoslovenského plaveckého pohára juniorov v štyroch disciplínach

Ice Skating Team Brezno

Emily Kvačkajová, štyrikrát sa umiestnila na podujatiach Slovenského pohára v krasokorčuľovaní, v prvej trojke v kategóriách nádeje 7 a 8

Hokejový klub Brezno

Ivan Berčík ml., člen reprezentačných družstiev U16 a U17

Karate klub MČ Brezno

Samuel Nosko, 3. miesto na majstrovstvách Slovenska

Stolnotenisový oddiel Brezno

Miroslav Plecho, najlepší hráč klubu v 2. stolnotenisovej lige

Ski Team Brezno

Ema Kováčiková, víťazka Lesy ski cup 2023 a 3. miesto v Slovenskom pohári v slalome (kategória staršie predžiačky)

Sportclub Brezno

Zuzana Holíšíková, 2. miesto v kategórii mladších žiačok v seriáli Lesy ski cup v disciplíne slalom

Slovenský cykloklub Ďumbier

Vojtech Kahaj, dlhoročný člen, ktorý pôsobí v SCK od začiatku

Športový strelecký klub Brezno

Michaela Padúchová, 1. miesto v národnej lige mládeže a tiež 1. miesto na MSR mládeže v kategórii dievčat do 14 rokov v disciplíne vzduchová puška, 40 výstrelov v leže

Ďakovné listy prevzali jednotlivci

Janka Štulajterová, breznianska atlétka, ktorá v minulom roku získala na veteránskych Majstrovstvách sveta v Toruni zlatú medailu v hode oštepom

Michaela Miháľová, dlhoročná reprezentantka klubu Ice Skating Team Brezno, ktorá aktuálne presedlala z aktívnej kariéry korčuliarky do trénerského sedla a venuje sa nielen nádejným krasokorčuliarom, ale tak tiež hokejistom pri zlepšovaní ich korčuliarskej techniky

Laura Turňová, reprezentovala našu krajinu na Európskom olympijskom festivale mládeže, ktorý sa konal v talianskej provincii Friulia Venezia Giulia. Okrem toho je pravidelnou účastníčkou reprezentačných zrazov a predstavila sa už aj v hokejovej extralige žien

Dominika Kyzeľová, súťaží v športe mas wrestling, kde začína zbierať úspechy na medzinárodnom poli. Viackrát sa na medzinárodných podujatiach umiestnila vo svojej kategórii na stupňoch víťazov

Nina Poštová, v uplynulom roku sa stala majsterkou Slovenska junioriek na 3000 m a druhé miesto obsadila na 10-km trati.

Najlepší športový kolektív mesta Brezno za rok 2023

Štafeta Športového klubu plávania na 4x100m voľným spôsobom (Votroubek, Špániková, Zelenčík, Prečuchová) – štafeta získala 4. miesto na MSR v disciplíne 4x100m voľným spôsobom

Najlepší športovec mesta Brezno za rok 2023

Richard Ambrozy, nádejný mladý atlét v minulom roku získal hneď tri zlaté medaily na majstrovstvách Slovenska v kategórii mladších žiakov. K dvom titulom v päťboji (v oboch prípadoch vylepšený slovenský rekord) pridal aj dominantný výkon v cezpoľnom behu. Aktuálne sa pripravuje na svoj prvý deväťboj v kategórii starších žiakov, pričom majstrovstvá Slovenska sa uskutočnia nasledujúci víkend.

Osobnosť športu mesta Brezno za rok 2023

Jana Chrenová, Trénerka atletiky. Trénerskú kariéru začala v roku 1992 a od roku 1996 je jednou z hlavných postáv športových atletických tried v Základnej škole Pionierska 2. Práve tam vychovala niekoľko kvalitných mládežníckych atlétov, ktorí sa zúčastňovali na medzinárodných mládežníckych podujatiach v atletike. Najznámejšou zverenkyňou je jednoznačne Viktória Forster, ktorá sa v tomto roku predstavila na Olympijských hrách v Paríži. Vďaka jej prístupu a tvrdej práci patrí atletika v Brezne medzi najúspešnejšie športy.

OCENILI SLOVENSKÚ KOLKÁRSKU REPREZENTÁCIU

V Brezne sa od 16. do 21. mája konali prvé Majstrovstvá Európy v kolkách najmladších kategórií U14 a U18. Po nich 22. Majstrovstvá sveta v kategóriách chlapcov a dievčat U23 a na záver od 26. mája do 1. júna sa uskutočnil 9. Svetový šampionát jednotlivcov mužov a žien. Za dosiahnuté úspechy primátor odovzdal ďakovné listy reprezentantom Slovenska, pričom mnohí z nich pochádzajú aj z Brezna: Katarína Markusová, Šarlota Sabová, Daniela Mócová, Nadia Poliaková, Jana Poliaková, Lenka Stasinková, Katarína Valigurová, Andrej Balco, Martin Bizub, Peter Nemček, Ján Bina, Rosta Gorecký, Marcel Ivančík, Erik Kuna, Bystrík Vadovič, Jozef Petráš, Daniel Móc, prezident Slovenského kolkárskeho zväzu Štefan Kočan.

OCENENÉ KULTÚRNE TELESÁ

Na mestských oslavách ocenili aj kultúrne telesá. Ďakovný list kolektívom pri príležitosti vzácných jubileí odovzdal primátor. Ocenenie dostali štyri kultúrne telesá

NAJPOUŽÍVANEJŠIE PRIEZVISKÁ

Päť najčastejších priezvisk na Slovensku obsahuje len jediné čisto rýdzo slovenské a ostatné sú maďarské. Slovenskú históriu v mnohom ovplyvňovali Maďari, ktorí priniesli jednak iný jazyk, ale mnoho slov preberali od pôvodného slovanského obyvateľstva. V čase, keď začínali vznikať prvé priezviská, ľudia často siahali po svojich profesiách, obľúbených činnostiach, po geografickom pôvode a podobne. Od juhu prišlo mnoho tvarov maďarských mien, ktoré sa pomerne dobre šíria dodnes. Pre tieto mená sa pritom aj vzhľadom pre uhorskú nadvládu, rozhodlo mnoho ľudí, dokonca aj v severnejších oblastiach celej krajiny. Pokiaľ počítame slovenské priezviská mužov a žien spoločne, ide o nasledovný rebríček:

Poradie	Priezvisko	Počet nositeľov na Slovensku	Počet nositeľov v Brezne v roku 2024
1.	HORVÁTH + HORVÁTHOVÁ	63 133	44
2.	KOVÁČ + KOVÁČOVÁ	59 828	41
3.	VARGA + VARGOVÁ	45 890	12
4.	TÓTH + TÓTHOVÁ	45 645	19
5.	NAGY + NAGYOVÁ	40 938	14

Najrozšírenejšie priezvisko na Slovensku je **Horváth**, čo je maďarské pomenovanie pre Chorváta. V Brezne počas roka žije iba 44 Horváthovcov. Veľmi často sa môžeme na Slovensku stretnúť s priezviskami, ktorých pôvod je v remesle. Jedným z nich je druhé najpoužívané priezvisko **Kováč**. Nositeľom takéhoto priezviska je v Brezne len 41 Brežňanov. V našom regióne sa častejšie vyskytuje podobné priezvisko - **Kováčik**. Takých je v breznianskej evidencii obyvateľstva tohto roku až 276. V poradí tretie, štvrté a piate najčastejšie sa vyskytujú priezviská na Slovensku majú maďarský alebo pomaďarčený pôvod, Priezvisko **Varga** je maďarského pôvodu a v Maďarsku má aj najviac nositeľov. Znamená obuvník, no prekladá sa aj ako kožkár. V Brezne máme len 12 nositeľov tohto priezviska. **Tóth** je priezvisko pochádzajúce z maďarčiny; v Brezne ho má za svojím krstným

menom len 19 obyvateľov. Je to maďarský výraz pre Slováka. Priezvisko **Nagy** má tiež svoje východisko v maďarskom jazyku, kde znamená veľký. Dnes sa ním v Brezne podpisuje 14 obyvateľov.

Najpoužívanéjšie priezviská v Brezne v roku 2014/2024

Poradie	Priezvisko	Počet nositeľov v roku 2014	Počet nositeľov v roku 2024
1.	Bartoš / Bartošová	403	455
2.	Medved' / Medved'ová	355	310
3.	Kováčik / Kováčiková	306	276
4.	Giertl / Giertlová	294	264
5.	Pokoš / Pokošová	249	280
6.	Pustaj / Pustajová	218	234
7.	Švantner Švantnerová	184	151
8.	Puška / Puškova	169	201
9.	Belko / Belková	163	156
10.	Ridzoň/Ridzoňová	158	143

Najčastejšie používaným priezviskom v Brezne v tomto roku je meno **Bartoš / Bartošová**. V evidencii obyvateľstva našli až 455 jeho nositeľov. V roku 2014 ich bolo 403, takže nositeľov toho priezviska v Brezne za 10 rokov pribudlo. Priezvisko Bartoš je v rámci Slovenska najčastejšie používané práve v Brezne. V našom meste dominuje preto, že najčastejší výskyt tohto mena je u rómskych obyvateľov. Aj nositeľmi ďalších troch najpoužívanějších priezvisk u Brezňanov, ktoré sa vyskytli v rebríčku najväčšieho výskytu - **Pokoš, Pustaj a Puška** - sú rómski spoluobčania. Takže Ján Bartoš, tak sa volá Brezňan, ktorý má najčastejšie používané meno a priezvisko. Breznianska žena sa najčastejšie volá Anna Bartošová.

Všetkých ostatných šesť z rebríčka desiatich najpoužívanějších priezvisk – **Medved', Kováčik, Giertl, Švantner, Belko a Ridzoň** – zaznamenali na rozdiel od predchádzajúcich

za posledných 10 rokov pokles. Možno len dedukovať, že viacerí zomreli, mladí odchádzajú z Brezna a pôrodnosť stúpa len u rómskych občanov. Tieto priezviská však neboli v minulosti typickými breznianskymi. Pôvodne to boli priezviská osadníkov na Čiernom Hrone.

Ešte začiatkom minulého storočia bolo typické „hugánske“ priezvisko **Lopušný, Filo, Brozman, Veselko, Faško, Brečka, Dolňan...** Dnes sú v menšine.

Výskyt typických breznianskych priezvisk v roku 2014, porovnanie s rokom 2024:

Poradie	Priezvisko	Počet nositeľov v roku 2014	Počet nositeľov v roku 2024
1.	Lopušný/Lopušná	43	41
2.	Filo, Filo, Fillo, Filová, Fiľová	46	42
3.	Brozman/Brozmanová	87	83
4.	Veselko/Veselková	6	5
5.	Faško/Faškova	101	86
6.	Brečka/Brečková	39	36
7.	Dolňan/Dolňanová	20	14
8.	Mikovíny/Mikovínyová	10	10
9.	Kupčok/Kupčoková	8	11
10.	Greguš/Gregušová	18	15
11.	Šramko/Šramková	11	8
12.	Bíreš/Bírešová	12	15
13.	Lupták/Luptáková	58	49

U všetkých pôvodne najviac rozšírených breznianskych priezvisk nastal pokles aj v roku 2024. Najviac z nich v Brezne býva tých, čo majú priezvisko Faško a Brozman..

Najpoužívanejšie mená v Brezne v roku 2014/2024

<i>Meno ženské</i>	<i>Počet nositeľov 2014</i>	<i>Počet nositeľov 2024</i>
<i>Anna</i>	<i>759</i>	<i>627</i>
<i>Mária</i>	<i>670</i>	<i>532</i>
<i>Meno mužské</i>	<i>Počet nositeľov</i>	
<i>Ján</i>	<i>808</i>	<i>663</i>
<i>Jozef</i>	<i>607</i>	<i>468</i>

Z porovnania výskytu najpoužívanejších křstných mien v Brezne v roku 2014/2024 vyplýva, že tradičné mená už ustupujú. Nahrádzajú ich nové, moderné, bohužiaľ často cudzie netradičné křstné mená.

SOCIÁLNA A ZDRAVOTNÁ SITUÁCIA NEMOCNICA

SÚČASNÝ STAV

Nemocnica s poliklinikou Brezno, nezisková organizácia je dobre fungujúcou komplexnou nemocnicou regionálneho charakteru s vyrovnaným hospodárením, ktorá disponuje siedmimi lôžkovými oddeleniami s rôznym odborným zameraním a vysokým percentom hospitalizácií akútneho charakteru. Ide o tieto lôžkové oddelenia: gynekologicko-pôrodné, detské a novorodenecké, chirurgické, interné s jednotkou intenzívnej starostlivosti, neurologické s jednotkou intenzívnej starostlivosti, oddelenie anestéziológie a intenzívnej medicíny a liečebňa pre dlhodobo chorých. Súčasťou nemocnice sú taktiež jej nasledujúce nelôžkové oddelenia: urgentný príjem, oddelenie klinických laboratórií s pracoviskom hematológie a transfuziológie, klinickej biochémie a klinickej mikrobiológie, patologicko-anatomické oddelenie, oddelenie rádiológie, hemodialyzačné oddelenie, fyziatricko-rehabilitačné oddelenie, centrálna operačná sála a centrálna sterilizácia. Nemocnica taktiež prevádzkuje 27 ambulancií a v jej poliklinickej časti majú zriadené svojej špecializované ambulancie ďalší súkromní lekári. Nemocnica taktiež prevádzkuje popri ústavnej lekární dve verejné lekárne a jednu ich pobočku, dopravnú zdravotnú službu so šiestimi ambulanciami, záchrannú zdravotnú službu (jednu ambulanciu rýchlej lekárskej pomoci a päť ambulancií rýchlej zdravotnej pomoci), vakcinačné centrum, vlastnú jedáleň, pracovňu a krajčírsku dielňu, pričom v nich zamestnáva aj osoby so sociálnym alebo zdravotným znevýhodnením.

Breznianska nemocnica patrí do pevnej siete poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti s urgentným príjmom I. typu a v rámci svojho regionálneho charakteru tiež patrí medzi centrá poskytujúce nepretržitú intravenóznou trombolýzu u pacientov s diagnózou náhlej cievnej mozgovej príhody.

V rámci investičných aktivít sa v nemocnici realizovala predovšetkým rekonštrukcia plochých striech, výmena okien, zateplenie obvodového plášťa budov, za nové sa vymenili tri

hlavné nemocničné výťahy, zrekonštruovalo sa pracovisko jednodňovej zdravotnej starostlivosti, v spolupráci so súkromným sektorom sa vybudovalo v nemocnici nové pracovisko magnetickej rezonancie, z eurofondov IROP sa v rokoch 2019-2021 za sumu 8,3 mil. eur zrekonštruoval urgentný príjem, centrálna operačná sála, oddelenie centrálnej sterilizácie, oddelenie klinickej mikrobiológie, niektoré ambulantné pracoviská, bola vybudovaná nová plynová kotolňa, vzduchotechnika rekonštruovaných častí nemocnice a z disponibilných zdrojov sa tiež zakúpili viaceré medicínske prístroje, informačné technológie a ďalšie potrebné zdravotnícke vybavenie. Všetky uvedené aktivity, ale aj mnohé ďalšie menšie rekonštrukcie priestorov, či modernizácie prístrojového vybavenia sa realizovali aj vďaka podstatnej pomoci zo strany mesta Brezno a Železiarní Podbrezová, a.s., aktívnych spoluzakladateľov nemocnice.

MODERNÝ RÖNTGENOVÝ SYSTÉM

Nemocnica s poliklinikou v Brezne po 15 rokoch vymenila pôvodné röntgenové zariadenie za moderný digitálny systém. Špičkový prístroj prináša lekárom intuitívne ovládanie, úsporu času a efektívnejšiu diagnostiku, pacientom zase najnižšiu možnú dávku žiarenia a vyšší komfort. Okrem nákupu tohto unikátneho zariadenia nemocnica komplexne zrekonštruovala celý priestor röntgenového pracoviska, čím sa jej opäť podarilo pozdvihnúť úroveň kvality poskytovania zdravotnej starostlivosti v regióne Horehronia a jeho okolí. Celková výška investície, ktorú nemocnica vďaka zodpovednému hospodáreniu a podniknutým ekonomickým aktivitám zrealizovala z vlastných finančných prostriedkov, dosiahla sumu 380 tisíc eur. Nové pracovisko rádio-diagnostického oddelenia, ktoré mesačne vyšetří približne 2000 pacientov a môže sa pochváliť nulovou čakacou dobou, budovali za plnej nemocničnej prevádzky

VEDENIE NEMOCNICE

Zakladateľmi neziskovej organizácie NsP Brezno boli Ministerstvo zdravotníctva SR, Združenie zamestnancov NsP Brezno, Železiarne Podbrezová, a. s., Mesto Brezno a Petrochema, a.s., ktorá už zanikla. V súčasnosti je predsedom správnej rady primátor

Brezna Tomáš Abel a členmi Vladimír Soták, Ľudovít Ihring, Milan Brdársky a Ján Králik, Riaditeľom nemocnice je Jaroslav Mačejovský.

PRERADENIE DO II. ÚROVNE NEMOCNÍC

Veľký rozruch okolo breznianskej nemocnice vyvolala v roku 2023 jej prvotná kategorizácia do prvej najnižšej úrovne nemocníc. Toto rozhodnutie Ministerstva zdravotníctva SR vyvolalo rozhorčenie obyvateľov Horehronia, ktorí spísali petíciu za zachovanie breznianskej nemocnice v celom doterajšom rozsahu poskytovanej zdravotnej starostlivosti a za jej zaradenie do siete nemocníc druhej úrovne. Petíciu podpísalo takmer 30-tisíc ľudí.

Obyvatelia Horehronia a priľahlých oblastí sa k 1. marcu tohto roku dočkali preraďenia ich spádovej Nemocnice s poliklinikou Brezno, n. o. do II. (regionálnej) úrovne nemocníc. Ministerstvo zdravotníctva SR na čele s ministerkou Zuzanou Dolínkovou vypočulo objektívne argumenty vedenia nemocnice v prospech zaradenia tejto nemocnice do vyššej úrovne siete nemocníc. Hlas minuloročnej petície za preraďenie nemocnice podporenej skoro tridsiatimi tisíckami obyvateľov, spolu s mnohými niekoľkomesačnými aktivitami vedenia nemocnice, mesta Brezna, Železiarní Podbrezová, a.s. a Banskobystrického samosprávneho kraja nebol márný. Nemocnica s poliklinikou Brezno, n.o. od svojho vzniku úzko spolupracuje s Fakultnou nemocnicou s poliklinikou F. D. Roosevelta v Banskej Bystrici. Počas štrajkov lekárov v minulosti, prebiehajúcim najmä vo veľkých fakultných nemocniciach, breznianski lekári chodili do fakultnej nemocnice v Banskej Bystrici pomáhať s ústavnými pohotovostnými službami. Taktiež opačne, personálne krízy v nemocnici v Brezne jej pomáhali preklenúť bystrickí lekári. Počas obdobia nastávajúcej veľkej rekonštrukcie Fakultnej nemocnice s poliklinikou F. D. Roosevelta v Banskej Bystrici z hľadiska dostupnosti a zabezpečenia dostatočných kapacít ústavnej zdravotnej starostlivosti v Banskobystrickom kraji význam Breznianskej nemocnice ešte vzrastie. Ďalšie argumenty v prospech zaradenia nemocnice do II. úrovne spočívali v zlej geografickej dostupnosti ústavnej zdravotnej starostlivosti pre obyvateľov okresu Brezno, reprezentovanej faktorom času dojazdu do nemocnice. Okres Brezno, ktorý patrí medzi najväčšie na

Slovensku, má 30 sídel, z ktorých väčšina má pri ideálnych dopravných podmienkach čas dojazdu do nemocnice II. alebo vyššej úrovne, ak by breznianska nemocnica nebola nemocnicou II. úrovne, cez 45 minút, avšak v niektorých prípadoch až cez 1 hod. Ak sú cestné podmienky horšie, napr. pre opravy ciest, zlú poveternostnú situáciu, zimné obdobie, havárie na cestách, ranné a popoludňajšie zápchy z dôvodu dochádzania obyvateľov za prácou do Banskej Bystrice a pod., vyššie uvedené časy dojazdu sú podstatne dlhšie. Osou okresu Brezno je Horehronské podolie, nad ktorým sa na severe dvíhajú Nízke Tatry, na juhu Veporské vrchy a na východe okraj Muránskej planiny Slovenského rudohoria a Slovenský raj. Cez hornatý a turisticky vyhľadávaný okres Brezno nevedie nijaká diaľnica, ani rýchlostná cesta! Od západu na východ náročným terénom okresu prechádza len jedna cesta I. triedy, ktorej obchádzka týmto smerom nie je možná.

Nemenej podstatným argumentom vedenia nemocnice v prospech jej preradenia do vyššej úrovne bolo zachovanie dostupnosti celého súčasného rozsahu poskytovanej ústavnej zdravotnej starostlivosti. Ak by Nemocnica s poliklinikou Brezno, n.o. nebola preradená do vyššej úrovne, nemohla by poskytovať viaceré dôležité zdravotné výkony v prospech svojich pacientov, napríklad vykonávať viaceré operačné výkony na čreve, konečníku, prsníku, implantácie niektorých endoprotéz kĺbov, tiež by nemohla poskytovať viaceré výkony detským pacientom, realizovať popáleninový program potrebnej úrovne a pod. Preradením nemocnice do II. úrovne jej pribudlo ďalších 33 povinných programov. Zároveň bude môcť vykonávať viaceré doplnkové a nepovinné programy.

V prospech preradenia breznianskej nemocnice do vyššej úrovne hlasne hovorí aj faktor silného a ďalej rozvíjajúceho sa turizmu, rekreačných športov a rôznych oddychových aktivít, vďaka ktorým je v okrese Brezno, najmä počas zimnej a letnej sezóny, o niekoľko tisíc osôb viac, ktoré samozrejme potrebujú aj adekvátnu a dostupnú zdravotnú starostlivosť. Nemocnica v Brezne na svojich pracoviskách, predovšetkým zrekonštruovanom urgentnom príjme, poskytne mesačne potrebnú zdravotnú starostlivosť stovkám turistov, ktorí utrpeli úraz, alebo nepredvídateľne počas svojej rekreácie ochoreli.

SOCIÁLNE UDALOSTI A JAVY

ZMLUVA O SPOLUPRÁCI A DOBROVOLNÍCKEJ ČINNOSTI

Mesto Brezno uzavrelo spoluprácu s Gymnáziom Jána Chalupku pri realizácii dobrovoľníckej činnosti v prospech všetkých obyvateľov a klientov Zariadenia pre seniorov a denného stacionára Boženka. Túto ušľachtilú myšlienku spečatili podpisom memoranda.

Zariadenie pre seniorov a denný stacionár Boženka, ktoré svojim obyvateľom poskytuje nový domov a zabezpečuje komplexnú sociálnu, zdravotnú, kultúrnu aj duchovnú starostlivosť, uzrelo svetlo sveta pre dvomi rokmi. Za celé toto obdobie sa tak, ako pri všetkom novom, niektoré veci rodili ťažko, museli sa vyrovnat' s materiálnymi, personálnymi a rôznymi inými ťažkosťami, ktoré prináša každodenný život. Napriek tomu sa snažili zariadeniu vdýchnuť život a dušu, aby bolo dôstojným miestom pre život seniorov.

V rámci týždňa dobrovoľníctva zavítali do zariadenia aj gymnazisti. Celá trieda študentov pripravila pre seniorov pekné dopoludnie v záhrade, kde aj súťažili, vzali ich na vychádzku, ležiacim čítali na izbách. Bez nich by nemohli mnohé realizovať, pretože nemajú na to kapacity.

Vo štvrtok 21. marca študenti pod vedením profesorky Danky Jakubčovej pripravili pre seniorov program na vysokej umeleckej úrovni, predniesli básne, študentka potešila spevom ľudových piesní, za čo ich všetci odmenili potleskom. Zároveň všetkým popriali veľa zdravia, radosť, pohodu, lásku, silu ducha na prekonávanie prekážok.

Nadišla slávnostná chvíľa, keď primátor mesta Tomáš Abel a zástupkyňa Gymnázia Jána Chalupku Jana Šteňová podpísali memorandum o spolupráci. Škola sa podpisom zaviazala v rámci hodín etickej a náboženskej výchovy aspoň jedenkrát mesačne obyvateľov navštevovať a realizovať rôzne aktivity, ako vychádzky po meste a okolí, návštevu kultúrnych podujatí, výstav a kultúrnych pamiatok v Brezne a ďalšie.

STAROSTLIVOSŤ O SENIOROV

Ku koncu roka 2024 bolo evidovaných 5 556 obyvateľov starších ako šesťdesiat rokov. Ich počet sa každoročne zvyšuje, napriek tomu, že počet obyvateľov už od roku 1997 klesá. Mesto preto práve seniorom venuje viac pozornosti.

Denné centrum „Prameň“, ktoré už mnoho rokov organizuje aktivity pre seniorov, má tohto roku 350 členov. Pracovali v pätnástich pravidelných záujmových útvaroch. V priebehu roka 2024 bolo zorganizovaných približne 36 jednorazových podujatí. Na aktivity denného centra „Prameň“ boli v roku 2024 čerpané bežné výdavky vo výške 38 611 eur.

Pre seniorov nad šesťdesiatpäť rokov mesto tohto roku poskytlo poukážky vo výške osemnásť eur, ktoré mohli použiť v pätnástich prevádzkach. Poukážky si vyzdvihlo 3 993 seniorov, ich celková finančná hodnota dosiahla výšku 60 694 eur.

Pred piatimi rokmi mesto Brezno spustilo veľký projekt, vďaka ktorému sa môžu vzdelávať občania po päťdesiatke. Myšlienka realizácie tohto projektu vznikla na základe spolupráce s partnerským mestom Nový Bydžov, kde zaznamenali veľký záujem seniorov o výučbu. Poslucháči sa stretávajú jedenkrát za dva týždne v Dennom centre Prameň, ktoré je zároveň zaregistrovaným konzultačným strediskom Českej zemědělské univerzity v Prahe, Fakulty ekonomicko-prevádzkovej na základe zmluvy s mestom Brezno. Systém je založený na multimediálnych prednáškach, natočených vysokoškolskými lektormi, ktoré sa prostredníctvom internetu prenášajú do výukových miest. Využitím informačných technológií je tak možné sprístupniť vzdelávanie širokému okruhu záujemcov a tým poskytnúť rovnaké príležitosti všetkým, (nielen) seniorom, bez rozdielu miesta bydliska. Výučba sa koná formou online spoločnej prednášky, pripravenej univerzitnými profesormi a na záver študenti absolvujú spoločný test zo zapamätaného učiva. Prví absolventi Virtuálnej Univerzity tretieho veku si už v roku 2022 prevzali diplomy. Tohto roku ukončilo štúdium na Univerzite tretieho veku tridsať seniorov, ktorí si prevzali diplomy o úspešnom ukončení štúdia a zúčastnili sa na promócii v Prahe. Mesto im poskytlo na tento účel financie vo výške 1 632 eur.

Mesto poskytovalo pre seniorov a zdravotne postihnutých opatrovateľskú službu. Počas roka 2024 bolo priemerne 104 opatrovaných občanov. Službu zabezpečovalo mesto

vdaka 57 opatrovatel'kám, ktorých počas roka evidovali. Celkové výdavky na opatrovatel'skú službu v roku 2024 dosiahli výšku 740 061,72 eur, z toho 497 544,06 eur bolo vykrytých na základe zmluvy s úradom práce, 1 379,79 eur bolo vrátených z projektu roku 2023 a 241 137,87 eur bolo krytých rozpočtom mesta. Opatrovaný senior platí za poskytovanú službu na základe všeobecne záväzné nariadenie schválené mestským zastupiteľstvom v roku 2023 1,8 eur za hodinu.

STAROSTLIVOSŤ O RODINU

Pre deti, kde oprávnená osoba nevyužíva zodpovedne prídavok na dieťa určený na jeho výchovu a výživu, mesto vykonáva osobitného príjemcu rodinných prídavkov. V roku 2024 mesto vykonávalo osobitného príjemcu mesačne v priemere pre 70 poberateľov prídavku na deti. Túto činnosť realizuje formou pridelovania poukázok, za ktoré si nezodpovední poberatelia rodinných prídavkov môžu v obchodnom dome COOP Jednota v uvedenej hodnote zakúpiť potraviny. Často uhrádza výdavky spojené napr. s poplatkom za internát, obеды v školskej družine a pod. Transfer z Úradu práce v Brezne na realizáciu osobitného príjemcu rodinných prídavkov v roku 2024 predstavoval čiastku 149 228,47 eur a z roku 2023 boli dočerpané financie vo výške 539,20 eur.

Už v septembri roku 2015 mesto Brezno v spolupráci so SAD Zvolen, závod Brezno upravilo trasu školského autobusu v smere zo zastávky Brezno – Bujakovo – Brezno Mazorníkovo a späť. Dôvodom tejto úpravy bolo zefektívniť prepravu detí zo vzdialenejších lokalít na Mazorníkovo a aj týmto spôsobom bojovať proti zanedbávaniu povinnej školskej dochádzky detí nezodpovedných rodičov. Cestovné je hradené z čipovej karty a následne rodičia platia cestovné v pokladni mestského úradu priamo z prídavku na dieťa, ktorý je vyplácaný prostredníctvom mesta ako ďalší spôsob boja so záškoláctvom. Od januára do decembra tohto roku bolo autobusom prepravených 6 913 detí na čipové karty. Celkovo bolo v roku 2024 prepravených školským autobusom 11 298 detí – vrátane tých, ktorí si sami kupujú cestovné lístky. Osobitného príjemcu rodičovského príspevku mesto vykonávalo priemerne 10 rodinám mesačne.

Pôrodnosť sa v Brezne znižuje. Aj to je jeden z dôvodov, prečo každoročne od roku 1997 klesá počet obyvateľov. Tohto roku sa narodilo 160 detí, zomrelo 215 obyvateľov, čo je

jedna z príčin úbytku obyvateľstva. Aj v záujme zastavenia tohto javu a k zvýšeniu pôrodnosti mesto poskytuje po splnení osobitných podmienok jednorazový príspevok pri narodení dieťaťa. V roku 2024 bol poskytnutý príspevok vo výške štyristo eur po splnení podmienok len 87 žiadateľom, ktorým vyplátilo celkom vo výške 34 800 eur. Takmer polovica – 73 rodičov narodených detí nesplnilo podmienky, ktoré na poskytnutie príspevku stanovuje všeobecné záväzné nariadenie schválené mestským zastupiteľstvom. Predovšetkým obaja rodičia musia mať trvalý pobyt v meste Brezne. Tiež je tu podmienka, že aspoň jeden z rodičov musí byť v priebehu 18-tich mesiacov pred narodením dieťaťa zamestnaný minimálne 12 mesiacov. Ďalej v prípade, ak rodičia majú školopovinné deti, tieto nesmú mať neospravedlnené vyučovacie hodiny v školskom roku, v ktorom sa žiadosť podáva. Podmienkou je aj skutočnosť, že rodičia dieťaťa nemôžu mať v deň podania žiadosti voči mestu Brezno záväzky po lehote ich splatnosti.

ŠKOLSTVO A KULTÚRA

BREZNIANSKE ŠKOLY

MATERSKÉ ŠKOLY

Prehľad umiestnenia detí v mestských materských školách k 15. 9. 2024, porovnanie s rokom 2014:

NÁZOV A Miesto MATERSKEJ ŠKOLY	Zástupca riaditeľa školy pre materské školy	POČET ŽIAKOV	
		k 15. 9. 2014	k 15.9. 2024
MŠ pri ZŠ K. Rapoša, Pionierska 4 – Nálepčova	PaedDr. Dáša Medved'ová	116	122
MŠ pri ZŠ K. Rapoša, Pionierska 4 – ŠDC 3		114	128
MŠ pri ZŠ, Pionierska 2 – B. Němcovej	Jaroslava Mišániová	42	42
MŠ pri ZŠ, Pionierska 2 – Hradby 9		101	102
MŠ pri ZŠ, MPČL 35	PaedDr. Žaneta Kunštárová	118	126
Elokované pracovisko 9. mája 55		0	41
Súkromná MŠ EGB, Školská 5	Bc. Lenka Heilerová	25	50
SPOLU		516	611

Pred dvadsiatimi rokmi, v roku 2004 sme konštatovali: „Každoročne sa znižuje počet umiestnených detí v materských školách. K tomuto javu dochádza od roku 1987, keď bolo v meste 14 materských škôl a počet umiestnených detí dosiahol najviac – 1020.“ O desať rokov neskôr, v roku 2014, bolo umiestnených 516 detí, o ďalších desať rokov detí umiestnených v materských školách sa zvýšil. Mesto je v súčasnosti zriaďovateľom piatich materských škôl, rodičia môžu umiestniť svoje dieťa do jednej súkromnej materskej školy a jedného

predškolského zariadenia. V mnohých mestách je nedostatok miest v týchto zariadeniach, u nás zatiaľ takýto problém nemáme. Všetky žiadosti o umiestnenie detí do materských škôl boli tohto roku uspokojené. K 15. 9. 2024 bolo v breznianskych materských školách umiestnených 611 detí. Za desať rokov tak pribudlo takmer sto žiadateľov.

ZÁKLADNÉ ŠKOLY

Prehľad základných škôl v Brezne k 15.9.2024 ; porovnanie s rokom 2014.

NÁZOV ŠKOLY	MENO RIADITEĽA	POČET ŽIAKOV	
		Školský rok	Školský rok
		2024/2025	2014/2015
ZŠ s MŠ Pionierska 4	Mgr. Eva Škačanová	714	523
ZŠ s MŠ Pionierska 2	PaedDr. Roman Snopko, PhD	717	830
ZŠ s MŠ MŤČL 35	Mgr. Peter Macko	327	289
SPOLU		1758	1642

Tak, ako ubúda v Brezne počet trvalo žijúcim obyvateľov, znižuje sa aj počet žiakov v základných školách. Ak pred dvadsiatimi rokmi, v školskom roku 2004/2005 nastúpilo do všetkých základných škôl v Brezne 2 371 žiakov, v školskom roku 2014/2015 už len 1642, v školskom roku 2024/2025 počet stúpol na 1 758. Najkritickejšia situácia v školstve bola v osemdesiatych rokoch minulého storočia. V roku 1989 bolo v Brezne 3 300 žiakov v troch základných školách. Žiaci 1. stupňa základných škôl sa vyučovali na dve smeny, hrozila dokonca trojmennosť.

V piatok 28. júna sa zatvorili brány základných aj stredných škôl. Žiaci sa na dva mesiace rozlúčili so školskými povinnosťami. Koniec školského roka bol plný emócií a ďakovných slov. Na Pionierskej 4 v Brezne sa lúčili aj so svojou riaditeľkou Dankou

Katonovou, ktorá odchádza na zaslúžený dôchodok. Novou riaditeľkou sa stala doterajšia zástupkyňa riaditeľky Mgr. **Eva Škačanová**.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

DEŇ UČITEĽOV

Koniec marca sa už tradične spája s oslavami Dňa učiteľov. Pri tejto príležitosti primátor spoločne so svojimi zástupcami navštívili základné školy v pôsobnosti mesta a poďakovali im za záslužnú a obetavú prácu.

Pri príležitosti Dňa učiteľov sa v mestskom dome kultúry uskutočnil slávnostný program, venovaný zamestnancom všetkých škôl na území mesta. Popoludnie bolo spojené s ocenením aktívnych a tvorivých pedagógov. Všetkých potešilo úspešné divadelné predstavenie *Klimaktérium 2*.

Podakovanie za dlhoročnú pedagogickú prácu a osobný prínos pre rozvoj školstva v meste Brezno odovzdal týmto učiteľkám materských škôl:

Margite Rothovej zo Základnej školy s materskou školou Karola Rapoša,

Viere Ťažkej zo Základnej školy s materskou školou Pionierska 2

Janke Ivaničovej zo Základnej školy s materskou školou MPČL.

Ocenenie venoval aj pedagógom základných škôl:

Veronike Giertlovej zo Základnej školy s materskou školou Karola Rapoša

Petrovi Návojoji zo Základnej školy s materskou školou Pionierska 2

Natálii Sabóovej zo Základnej školy s materskou školou MPČL

Dušanovi Tischliarovi zo Špeciálnej základnej školy.

Podakovanie za dlhoročnú pedagogickú prácu a osobný prínos pre rozvoj školstva v meste Brezno patrilo aj pedagógom stredných škôl

Renáte Fialkovej z Hotelovej akadémie

Ivete Fodorovej z Obchodnej akadémie,

Danke Jakubčovej z Gymnázia Jána Chalupku

Eve Maculovej zo Strednej odbornej školy techniky a služieb

Júlii Stierankovej zo Súkromnej strednej odbornej školy pedagogickej EBG.

Podakovanie venoval primátor pedagógom

Veronike Mravcovej zo Základnej umeleckej školy

Ingrid Vičanovej z Centra voľného času.

*Predseda Banskobystrického samosprávneho kraja Ondrej Lunter ocenil v priestoroch historickej radnice v Banskej Bystrici 41 učiteľov a pedagogických zamestnancov z 26 škôl a školských zariadení v kraji. Ocenenie za celoživotný prínos dostávajú každý rok tí, ktorí dovърšili dôchodkový vek a práci s mladými ľuďmi zasvätili takmer celý svoj život. Medzi ocenenými bola aj **Danka Jakubčová** z Gymnázia Jána Chalupku v Brezne.*

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

WORKSHOP KVALITA OVZDUŠIA

V stredu 15. marca sa v priestoroch mestského úradu uskutočnil workshop v rámci projektu Smart City Academy, zameraný na zlepšenie kvality ovzdušia, spôsobom, ako ju vylepšiť, spojený bol tiež s inšpiratívnymi ukážkami zo zahraničia. V doobedňajších hodinách hostia zavítali aj do Základnej školy s materskou školou Karola Rapoša. Na workshope sa zúčastnili žiaci 6. až 9. ročníkov, ktorí boli iniciatívni, zapájali sa do diskusie, v súvislosti s prostredím odpovedali na otázky, čo sa im v Brezne páči a čo nie. Štyria najaktívnejší dostali za odmenu meteostaničku, ostatní si odniesli okrem poznatkov aj malý prezent

OSLAVY VÝROČIA VYSOKEJ ŠKOLY

Vysoká škola ekonómie a manažmentu v Bratislave si v tomto roku pripomína 20. výročie svojho založenia. Ide o súkromnú vysokú školu, ktorá pripravuje na profesionálnu kariéru odborníkov pre verejnú správu a regionálny rozvoj, pričom jej absolventi nachádzajú

uplatnenie aj vo sfére manažmentu malého a stredného podnikania. Hlavným mottom jej zakladateľky a prvej rektorky Viery Cibákovej bolo podporiť vysokoškolskú vzdelanosť obyvateľov Slovenska a sprístupniť im štúdium priamo v regióne. Pre tento účel zriadila v desiatich mestách na Slovensku tzv. Miesto prvého kontaktu (MPK), ktorého hlavným poslaním bola propagácia školy a administratívna podpora pre záujemcov o štúdium s využitím moderných technológií. Pred 13 rokmi vzniklo jedno z nich aj v Brezne, preto niet divu, že vedenie školy prišlo okrúhle jubileum osláviť aj medzi svojich študentov, absolventov a podporovateľov na Horehroní.

Slávnostné stretnutie k otvoreniu akademického roka 2024/2025 pri príležitosti 20. výročia založenia školy sa uskutočnilo v poslednú októbrovú sobotu v priestoroch Mestského hotela Ďumbier. Pozvaným hosťom sa prihovoril súčasný rektor Ľuboš Cibák, ktorý ocenil silnú podporu zo strany mesta, ako aj Hotelovej a Obchodnej akadémie Brezno, s ktorými škola pred dvoma rokmi podpísala memorandum o spolupráci, a zároveň vyzdvihol fakt, že v Brezne evidujú už viac ako 600 absolventov VŠEM. Pri tejto príležitosti odovzdal pamätnú plaketu primátorovi Brezna Tomášovi Abelovi, ktorú za neho prevzal mestský poslanec a predseda komisie pre školstvo Daniel Struhár, ocenenie rektora získala aj Eva Dočekalová, riaditeľka Hotelovej a Obchodnej akadémie v Brezne, kde škola sídli, absolvent VŠEM a koordinátor spolupráce s mestom Brezno Andrej Barančok a programová manažérka Ivana Donovalová. Práve Ivana Donovalová už 13 rokov zastrešuje a koordinuje činnosť breznianskeho centra vysokej školy.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

DEFIBRILÁTORY V ŠKOLÁCH

Všetky tri základné školy v Brezne od vlaňajšieho roka disponujú automatickým externým defibrilátorom, vďaka ktorému dokáže aj laická verejnosť poskytnúť účinnú pomoc pri náhlej zástave srdca. Ide o špeciálne prenosné zariadenie, ktoré jednoducho a zrozumiteľne inštruuje záchrancu celým procesom resuscitácie. Prístroj prostredníctvom priložených elektród dokáže zanalyzovať srdcovú činnosť postihnutého a v prípade potreby podať elektrický výboj ešte pred príchodom profesionálnych záchranárov. Všetky defibrilátory kúpilo

mesto z vlastných zdrojov, pričom jeden stál zhruba 2200 eur vrátane náhradných detských elektród, informačných tabúl a nástenných boxov, v ktorých sú prístroje umiestnené.

SPOLOČENSKÉ AKTIVITY

OTVORENIE EXPOZÍCIE NOSTALGIA

Mesto Brezno v utorok 30. apríla pozvalo širokú verejnosť na stavenie mája s folklórnymi súbormi *Mostár* a *Šťastné detstvo*, po ktorom sa uskutočnilo slávnostné otvorenie dlho pripravovanej expozície z obdobia bývalého režimu s názvom *Nostalgia*; Pre tento dátum otvorenia sa samospráva rozhodla práve z dôvodu, že prvomájové oslavy boli súčasťou života za socializmu, na ktorých sa museli všetci zúčastniť, a toto spojenie je vhodné aj na sprístupnenie novej expozície pod bránou na Námestí gen. M. R. Štefánika 2.

Expozícia ponúka
 k nahliadnutiu rôzne artefakty.
 Jej súčasťou sú panely, ktoré
 prostredníctvom textu,
 fotografií a videozáznamov
 približujú obdobie socializmu
 v meste pod názvom *Aj také bolo
 Brezno*.

Obsah expozície najlepšie vyjadruje pozývaci panel s textom: „Krajina a mesto mení svoju tvár a podoby, ľudia v ňom spôsob života. Je veľa toho, čo čas odniesol so sebou bez stopy. Mnoho však ostáva v dokumentoch, v našich spomienkach, osobných príbehoch, na starých fotografiách. Historické múry a priečelia domov zaryto mlčia o dávno stratenom čase, akoby chceli zatajiť príbeh tohto mesta. Hlavne na tie smutné, temné príbehy z kontroverzného obdobia 2. polovice 20. storočia by niektorí najradšej zabudli. Pozývame Vás nahliadnuť do tohto obdobia. Bude to reflexia minulého a súčasného, čiastočne nostalgia alebo aj konfrontácia starého a nového v najširšom slova zmysle – v spôsobe života ľudí, príbehoch stavieb, mestských častí, miest a zákutí...”

Scenár a texty vypracovala kronikárka mesta Anna Štulrajterová, na realizácii sa podieľala aj riaditeľka Horehronského múzea Ivica Krištofová. Väčšina fotografií pochádza zo zbierok Horehronského múzea v Brezne. V objekte na

poschodí zaujmú obytné priestory charakteristické pre obdobie socializmu. Do priestorov nádvorja vrátilo život aj novootvorené Bistro pri MŇV s terasou pod bránou vedľa mestského úradu. V utorok 30. apríla slávnostné otvorenie sprevádzal pestrý program pre deti aj dospelých, vystúpila Základná umelecká škola Brezno a kapela Tuzex Band.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

ÚSPECHY DIVADELNÍKOV

V prvý májový piatok na Zochovej divadelnej Revúcej mesto Brezno reprezentoval Divadelný súbor Jána Chalupku. Hercom sa darilo vynikajúco. Zožali veľký úspech a obsadili hneď dve prvé miesta. V kategórii divadla dospelých kolektív získal zlaté pásmo a priamy postup na celoslovenské kolo s inscenáciou Všetko naopak. Mladí Chalupkovci si získali zasa srdcia poroty s jedinečným muzikálom Dievčatko so zápalkami, rovnako si odniesli zlaté pásmo a s ním priamy postup na celoštátnu súťaž divadla dospelých hrajúcich pre deti Divadlo a deti.

Muzikál Dievčatko so zápalkami zožal úspech aj v Srbsku. Na 21. ročníku Festivalu Zuzany Kardelisovej v Kysáci si odniesol hneď niekoľko ocenení. Udelili mu Cenu za najlepšie predstavenie – Dievčatko so zápalkami. Simona Flochová, ktorá hrala Dievčatko dostala Cenu za pozoruhodný ženský herecký výkon. Cena za pozoruhodný mužský herecký výkon získali za postavy potkany Dáriuš Ďuriš, Gabriel Vagaday a Samuel Hudák. Cena bola udelená aj za kolektívnu hru – Dievčatko so zápalkami - Cenu za choreografiu získala Nina Ilievová

PUBLIKÁCIA BREZNO A OKOLIE Z NEBA

Súčasťou Bomburových slávností bol aj krst novej publikácie Brezno a okolie z neba, ktorú do života uviedla starostka Predajnej a predsedníčka Regionálneho združenia miest a obcí Horehronia Tatiana Čontofalská a primátor Tomáš Abel za účasti spoluautora knihy Bohuša Schwarzbachera a Martina Kmeťa z vydavateľstva CBS. Čitatelia v nej môžu objaviť krásu Brezna a okolia z vtácej perspektívy, sú v nej unikátne letecké zábery. Starostka a primátor publikáciu uviedli do života pasovaním pomocou meča, zároveň jej popriali veľa čitateľov a aby sa dostala do rúk nielen Brežňanom, ale aj za hranice Slovenska.

MEMOÁRE MATEJA TASLERA

V evanjelickom kostole v nedeľu 17. novembra uviedli do života výnimočnú knihu Puknutý kaleidoskop Kosodrevie. Memoáre napísal v sedemdesiatych rokoch minulého storočia evanjelický kňaz Matej Tasler, ktorý v Brezne pôsobil v rokoch 1938 – 1970. Vtedy však vydanie v knižnej forme nebolo možné. Vďaka synovi Ivanovi Taslerovi, jeho rodine spomienky veľkého človeka nezapadli prachom a uzreli svetlo sveta. Knihu v evanjelickom kostole uviedli do života zástupcovia vydavateľstva Tranoscius, zborový farár Radim Pačmár, primátor Tomáš Abel, Ivan Tasler, konferenciér Fedor Mikovič. Bolo to milé stretnutie, plné rozhovorov a spomínaní na veľikána, ktoré prostredníctvom rukopisu ponúka okrem iného jeho osobné svedectvo z obdobia druhej svetovej vojny a čias Povstania.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

HISTÓRIA RÍMSKOKATOLICKEJ CIRKVI

V rímskokatolíckom farskom úrade v Brezne uviedli do života a požehnali knihu Brezno – história a súčasnosť rímskokatolíckej cirkvi spoluautorov Milana Kováčika a Rafaela Ambrosa, ktorá mapuje históriu a súčasnosť rímskokatolíckej farnosti v Brezne. Výtlačok z predaja publikácie venujú na opravu organu v kostole.

PAMÁTNÍK JOZEFA DEKRÉTA MATEJOVIE

V deň 250. výročia narodenia jednej z najvýznamnejších osobností slovenského lesníctva, 12. júla, sa v Brezne konalo slávnostné podujatie. Na nábreží Hrona odhalili bustu Jozefovi Dekrétovi Matejovie. Slobodné kráľovské mesto Brezno zohralo v živote lesníckeho veľikána významnú úlohu. Už po narodení 12. júla 1774 ho pokrstili u piaristov, pretože v jeho rodisku Dobroči na v Čiernom Balogu vtedy ešte nebola rímskokatolícka farnosť. V roku 1780 rodičia poslali šesťročného Jozefa do štvorročnej ľudovej školy piaristov v Brezne. Po jej ukončení pokračoval vo vzdelávaní, čo pripomína pamätná

tabuľa z roku 1966 na priečeli budovy niekdajšieho piaristického kláštora a gymnázia.

Iniciátorom výstavby pamätníka bol rodák z Čierneho Balogu Pavol Datko, ktorý dlhé roky žil v Kanade. Financovanie diela zabezpečili Lesy mesta Brezno, Pavol Datko a Slováci žijúci v zahraničí. Návrh a realizáciu pamätníka zrealizoval projektant Milan Macuľa. Pri buste sa nachádza aj Dekrétova lavička, ktorá váži 250 kg a busta 150 kg. Návrh vypracovala Zuzana Budzíkova, model odlial Martin Palo, veľký vklad do diela vložil umelecký kováč Ján Gubčo.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

Hutnícka história je neodmysliteľnou súčasťou dejín obcí na hornom toku Hrona. Na území súčasného breznianskeho okresu pôsobil jednak štátny hutnícky komplex s centrom v Hronci, ale tiež súkromný hutnícky podnik patriaci šľachtickej rodine Coburgovcov,

sústreďujúci prevádzky od Červenej Skaly až po Polomku. i prevádzky v týchto lokalitách dávno zanikli, stratilo sa takmer aj priemyselné kultúrne dedičstvo, stopy po tomto druhu podnikania predsa len ostali. Zachovali sa v názvoch lokalít alebo vo viac, či menej nápadných objektoch roztrúsených po oboch brehoch Hrona. Najvýraznejšie sa táto historická etapa zachovala na mieste, kde skutočne zastal čas – na cintorínoch. Na Horehroní sa spojilo niekoľko organizácií, aby zachránili vzácne liatinové dedičstvo na cintorínoch, ktoré odkazuje na železiarsku minulosť regiónu.

Piati signatári, medzi ktorých patrí Horehronské múzeum, Oblastná organizácia cestovného ruchu Región Horehronie, Regionálne združenie miest a obcí Horehronia, občianske združenie

Coburgovci na Slovensku a spoločnosť Ľupčianske kovozávody, s.r.o. spečatili v júni tohto roku svojim podpisom cieľnú záchranu liatinových artefaktov priemyselnej histórie.

SHAOLINSKÉ KULTÚRNE CENTRUM

Mesto Brezno už v roku 2019 nadviazalo spoluprácu s čínskym mestom Dengfeng a slávnym kláštorom Shaolin s tisícpäťstoročnou históriou. Opát kláštora Shaolin Shi Yongxin po niekoľkoročných rokovaníach súhlasil so založením Shaolinského kultúrneho centra v našom meste. Do Brezna bol vyslaný shaolinský mních Shi Yanhe, ktorého vybral opát Shi Yongxin, aby spolu s našimi aktivistami budoval v Brezne Shaolinské kultúrne centrum. Toto centrum funguje v Brezne od roku 2023. Je jediné svojho druhu na Slovensku aj v Česku.

Shaolinské kultúrne centrum Slovensko je projekt zastrešený občianskym združením Cesty k rovnováhe. S podporou mesta Brezna nadviazali spoluprácu so Shaolinským

kláštorom v Číne, ktorý je na zozname svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Počas svojej tisícpäťstoročnej histórie sa v kláštore Shaolin vyvinula jedinečná kultúra bojových umení Kungfu, medicíny a Zenovej praxe. Cieľom Shaolinského kultúrneho centra je sprostredkovať túto kultúru obyvateľom Slovenska a jej prostredníctvom vychovávať najmä deti a mládež, ale aj širšiu verejnosť k hodnotám mravného zúšľachtovania, budovania silného a zdravého tela, sebadisciplíny, pozornosti, úcte a vlastenectvu. Shaolinský mních a slovenský lektori trénujú žiakov na Základnej škole na Mazorníkovce. Deti absolvovali mnoho súťaží a priniesli si už mnoho medailí. Reprezentovali aj čínske nehmotné kultúrne dedičstvo kung-fu na Charitatívnom vianočnom trhu v Bratislave, na pozvanie čínskeho veľvyslanectva, kde sa zúčastnilo ďalších 20 krajín. Mnohé aktivity zabezpečuje slovenský reprezentant v tradičných čínskych bojových umeniach a odborník na čínsku kultúru Marián Laššák, ktorý v tejto východoázijskej krajine pôsobil viac ako desať rokov. Tohto roku patril medzi najdôležitejšie aktivity jedinečný Shaolin festival za účasti shaolinských mníchov, odborníkov na kungfu a na medicínu, zástupcov čínskej ambasády a ďalších hostí. Vystúpenie žiakov zo Shaolinského kultúrneho centra Slovensko a Viedeň, kungfu, čínska kaligrafia, čínska medicína, zdravotné cvičenia, meditácia a beseda so shaolinskými mníchmi – to všetko bolo v ponuke celodenného podujatia, ktoré sa konalo 14. septembra. Festival sa konal v Centre voľného času, Synagóge a Dome kultúry v Brezne.

DOTÁCIE PRE KULTÚRNE TELESÁ

Mesto napriek finančnej situácii v samosprávach si uvedomuje potrebu podporiť kultúrne a športové telesá v Brezne, čomu sú naklonení aj poslanci. Dotácie schválili aj kultúrnym telesám:

- Detský folklórny súbor Šťastné detstvo získal 6245 eur,
- Dychový orchester Brezno dostal 5150 eur,
- Spevácky zbor mesta Brezna dostal dotáciu vo výške 6150 eur,
- Folklórny súbor Mostár získal dotáciu na šitie krojov vo výške 7935 eur,
- Divadelný súbor Jána Chalupku na zahraničnú reprezentáciu a na organizovanie podujatí Divadelná chalupka dostal dotáciu vo výške 14 520 eur.

VOJENSKÉ ZEMĽANKY Z VOJNY

Mesto Brezno v spolupráci s občianskymi združeniami v sobotu 23. novembra slávnostne otvorilo v lokalite Pohanské zrekonštruované vojenské zemľanky z druhej svetovej vojny. Súčasťou sú aj informačné tabule, ktoré približujú miestne udalosti z obdobia Slovenského národného povstania a príbeh 2. československej paradesantnej brigády.

Sobota bola slnečná, no chladná, čo však neodradilo ľudí, ktorí milujú prechádzky prírodou, zaujímajú sa o históriu svojho národa, zúčastniť sa na jedinečnom podujatí. Kto mal chuť a silu, vyrazil po stopách hrdinov pešo smerom od stodoly na Pohanskom do vrchu, alebo

návštevníkov k zemľankám vyviezli terénne autá. V cieľi to bolo takmer autentické – partizáni, partizánska hudba, partizánsky oheň. Účastníkov privítal primátor Tomáš Abel, ktorý zároveň priblížil príbeh vojenských zemľaniek, slúžiacich príslušníkom 2. československej paradesantnej brigády v ZSSR počas zimy v Nízkych Tatrách, na prelome rokov 1944/1945. Išlo o jednu z najlepšie pripravených a najbojaschopnejších jednotiek, ktorej jadro tvorili prevažne Slováci, ale aj rodáci z Podkarpatskej Rusi, Volynskí Česi a príslušníci iných národností. Rekonštrukcia pôvodných zemľaniek a sprístupnenie miesta turistom sa symbolicky viaže k 80. výročiu Slovenského národného povstania, v ktorom boli účastníci parabrigády významnou posilou.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

OSLAVY ZALOŽENIA MATICE SLOVENSKEJ

Od založenia Miestneho odboru Matice slovenskej v Brezne uplynulo 105 rokov. Jubileum si pripomenuli v piatok 15. novembra podujatiami v synagóge. Oslavy matičiarov otvorilo v synagóge zábavné dopoludnie venované školákam. Mladí členovia Divadelného súboru Jána Chalupku žiakom prvého stupňa základných škôl zaujímavou formou

porozprávali o putovaní Smelého zajka od J. C. Hronského. Popoludní sa uskutočnil slávnostný program spojený so spomienkou na Františka Kreutza a odovzdaním ocenení jednotlivcom a kolektívom. Primátor maticiarom za mesto venoval na činnosť finančný dar.

Breznianska matica si veľmi váži všetkých, ktorí s ňou spolupracujú, sú ústretoví a majú chuť a silu šíriť jej myšlienky. Za významný podiel na rozvoji miestnej a regionálnej kultúry, histórie, za ochranu a prezentáciu kultúrneho dedičstva Pamätný list predsedu Matice slovenskej si odniesla riaditeľka Horehronského múzea Ivica Krištofová, Základná umelecká škola pri príležitosti 65. výročia, Divadelný súbor Jána Chalupku pri príležitosti 100. výročia založenia a za prínos ochotníctva a divadelníctva. Pamätný list za rozvoj vzdelávania, osvety, za aktívnu spoluprácu a ústretovosť pri šírení maticných myšlienok si z rúk predsedníčky MO MS prevzali: Melánia Dubínyová, Martina Ťažká, Július Obernauer, Milan Pivovarci, Rádím Pačmár, Dušan Lukáč, Janka, Mirko a Marek Martančíkovci, Peter Daxner za FS Mostár, gymnázium pod vedením Daniela Struhára. Predsedníčka Ivana Kružliaková poďakovala za podporu, spoluprácu všetkým, ktorým sú maticné myšlienky blízke, ako aj jednotlivcom a kolektívom, ktorí sa na podujatí podieľali.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

HOREHRONSKÉ MÚZEUM

Tohto roku múzeum pristúpilo k čiastočnej rekonštrukcii, resp. revitalizácii objektu Meštiansky dom, ktorého adaptácia pre účely múzea prebehla v osemdesiatych rokoch minulého storočia. Rekonštrukčné práce sa týkali podkrovných priestorov a sledovali revitalizáciu konštrukcie krovu, zníženie energetickej náročnosti objektu a čiastočné zlepšenie klimatických podmienok depozitárnych priestorov. Realizovala sa výmena strešnej krytiny, zateplenia strechy a zateplenie podláh podkrovia. K prácam sa pristúpilo od septembra 2024, čomu predchádzalo vystaňovanie depozitárov umiestnených v podkrovných priestoroch. Zbierkové predmety a knižnica boli dočasne premiestnené do expozičných priestorov a tak historická expozícia Brezno v premenách času bola od augusta pre verejnosť uzatvorená. Práce boli ukončené v závere novembra 2024.

V júli tohto roku, počas veternej smršte, došlo k poškodeniu objektu múzea v Rázusovej ulici. Severná štítová stena objektu roľnícko – remeselníckej usadlosti v obytnej časti, ktorá bola postavená ako dočasná po obdobnej škodovej udalosti v roku 1998, neodolala náporom vetra a jej horná časť sa zrútila do dvora Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru. K sanácii steny došlo v decembri 2024.

V roku 2024 bola opätovne aktualizovaná projektová dokumentácia rekonštrukcie objektu roľnícko – remeselníckej usadlosti, s cieľom zaradiť obnovu objektu do programu v rámci Plánu obnovy. V decembri 2024 Rada partnerstva odsúhlasila a schválila tento zámer, čo bola základná podmienka následných krokov smerujúcich k úspešnej realizácii zámeru.

Koncom roka z dôvodu odchodu do dôchodku skončila vo funkcii doterajšia riaditeľka Mgr. **Ivica Krištofová**. Pracovala v Horehronskom múzeu takmer štyridsať rokov, od roku 1987 na pozícii odborný pracovník – historik. Od augusta 2014, po úmrtí riaditeľa Jána Weissa, bola poverenou riaditeľkou, po absolvovaní výberového konania bola vo februári 2021 menovaná do funkcie riaditeľky.

KULTÚRNE PODUJATIA

DEŇ MATIEK

Deň matiek si pripomíname v druhú májovú nedeľu, tento rok pripadol na 12. mája. Pri tejto príležitosti sa na námestí uskutočnil kultúrno-zábavný program venovaný nielen oslávenkyniam, ale celým rodinám. Akcia určená pre všetky vekové kategórie je už medzi verejnosťou obľúbená, o čom svedčí aj bohatá účasť. Podujatie otvoril primátor Tomáš Abel spoločne so zástupcom Miroslavom Fašangom, mamičkám zablahoželali všetko dobré k ich sviatku a potešili ich ružičkou. Na námestí sa o skvelú atmosféru postaral herec a spevák Juraj Bača, známy tiež z televíznej šou Pečie celé Slovensko, poriadne to roztancovali členovia tanečnej školy Tančekovo a Zumba Kids, deti z centra voľného času predviedli

ukážky kungfu pod vedením shaolinského mnícha a zaujímavé bolo aj interaktívne vystúpenie Šialene smutná mamička. Deň matiek spestril aj sprievodný program, nechýbalo obľúbené maľovanie na tvár, atrakcie pre najmenších, tombola so zaujímavými cenami, rôzne aktivity pripravili aj dobrovoľní hasiči, deti sa tiež mohli odfotiť s maskotmi.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

TURISTICKÝ VÝSTUP STREDOŠKOLÁKOV

Chata Milana Rastislava Štefánika na hrebeni Nízkych Tatier sa už po ôsmkrát stala cieľom turistického výstupu breznianskych stredoškolákov, ktorí si takýmto spôsobom pripomenuli jednu z najvýznamnejších osobností slovenských dejín. Podujatie už tradične zorganizoval Miestny klub Spoločnosti Milana Rastislava Štefánika Brezno s podporou breznianskej samosprávy pri príležitosti 105. výročia jeho úmrtia v prvý májový piatok. Účastníci stretnutia, ktorých bolo bezmála sto, spoločne prekonalí viac ako šesťsto výškových metrov a z Trangošky na legendárnu Štefánicku vyniesli spomienkový veniec. Za toto symbolické gesto im poďakoval aj primátor a zároveň predseda Klubu M. R. Štefánika v Brezne Tomáš Abel: „Som rád, že náš klub spája ľudí, ktorým sú blízke Štefánikove myšlienky a spoločne vyvíjame činnosť, na ktorú môžu byť hrdí obyvatelia regiónu i samotná spoločnosť.“

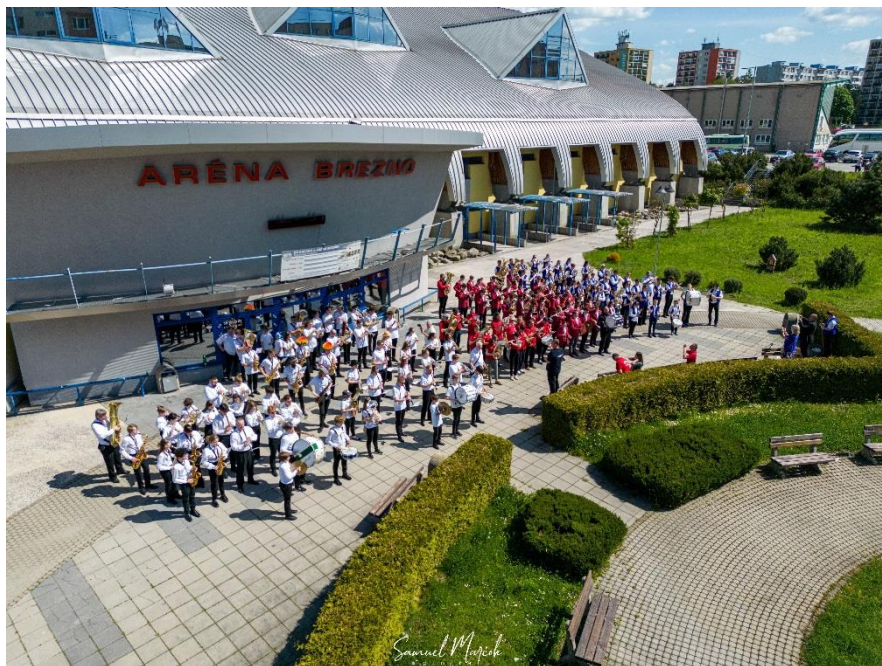
SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

FESTIVAL DYCHOVÝCH HUDIEB

Mesto Brezno, Základná umelecká škola v Brezne a Dychový orchester Brezno priniesli na námestie v máji tretí ročník festivalu dychových hudieb Mladé talenty. Podujatie, ktoré otvoril primátor Tomáš Abel spoločne s poslancom mestského zastupiteľstva Martinom Ridzoňom, ukázalo, že tento žáner je obľúbený nielen u staršej generácie. Festival začal živou pozvánkou, sprievodom dychových hudieb ulicami mesta, na ktorý sa obyvatelia prizerali aj z okien a balkónov svojich domovov. Od samotného začiatku vládla na podujatí skvelá nálada. Návštevníci sa mohli pohodlne usadiť a tešiť sa z príjemných tónov v podaní detských a mládežníckych orchestrov z rôznych kútov Slovenska. Vystúpili Dychový orchester Nitra, Istropolis Bratislava, Dychová hudba Lúžňanka, Detská dychová hudba Hradišťanka,

Dychový orchester ZUŠ Brezno, spoluúčinkovali Mažoretky Akord Hradište. So svojím repertoárom a sólistami sa predstavila aj Vojenská hudba Banská Bystrica.

V rámci spustenia nechýbal sprievodný program so vzdelávacím charakterom. Základná umelecká škola Brezno predstavila svoj hudobný, výtvarný a tanečný odbor, a to

prostredníctvom hudobných a tanečných vystúpení pomedzi umelecké vstupy jednotlivých dychových orchestrov. Výtvarné umenie odprezentovala cez maľby, ktoré deti tvorili priamo na námestí.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

NOC MÚZEÍ A GALÉRIÍ

Tretia májová sobota patrila 20. ročníku celoeurópskeho podujatia Noc múzeí a galérií. Zaujímavý program pripravilo aj Horehronské múzeum. Hlavným cieľom je priblížiť činnosť múzeí a galérií, a tak prispieť k lepšiemu pochopeniu ich významu pri ochrane kultúrneho dedičstva. Brány Horehronského múzea sa otvorili už popoludní o 16. hodine, pričom bohatý program sa uskutočnil vo všetkých priestoroch. Na radnici sa návštevníci mohli vybrať na vandrovkú za remeslom spojenú s tvorivou dielňou, ktorá bola v ponuke aj v meštianskom dome na trinástke so zameraním na výrobu moderného abstraktného prvku z prírodných materiálov. V dvoch vstupoch v Mestskej veži sa záujemcovia inovatívnou formou dozvedeli menej známe informácie o gen. M. R. Štefánikovi, v priestoroch evanjelickej fary sa oboznámili s Literárnym Breznom, ktoré je rozdelené do troch častí. Ponúka stručnú históriu o literárnom živote v meste, obsahuje materiály o živote a diele

Martina Rázusa a v tretej sú v chronologickom slede predstavené literárne osobnosti – od polovice 17. storočia až po súčasnosť. Večerné chvíle už patrili pozorovaniu planéty Zem vďaka jej 5-metrovému modelu – Terralónu pod záštitou Krajskej hviezdárne a planetária M. Hella v Žiari nad Hronom. Počas celého podujatia až do neskorých večerných hodín návštevníci mohli tiež absolvovať prehliadku aktuálnej výstavy Etudy z dreva – Bytový doplnok a stále expozície (historickú Brezno v premenách času, etnografickú Život a kultúra ľudu na Horehroní.

DNI MESTA BREZNA

Tohtoročné mestské slávnosti - Veľkolepé Dni mesta Brezna 2024 sa uskutočnili v termíne od 31. mája do 1. júna. Návštevníkov Kráľovských dní Horehronia od zábavy, spevu a tanca neodradilo ani nepriaznivé počasie.

Na Dni mesta zavítali už vo štvrtok aj jarmočníci. Návštevníci mohli obdivovať pestrú ponuku tovaru, remeselníckych výrobkov či ochutnať rôzne špeciality. . Organizátori Dní mesta pri zostavovaní programu ani tentoraz nezabudli na mladých športovcov a v rámci sprievodných podujatí im venovali celé štvrtkové dopoludnie. Potešila rekordná účasť. Až 150 žiakov a študentov z 13 škôl z celého okresu sa tento rok zúčastnilo na športových hrách, ktoré sa stali už pravidelnou súčasťou mestských osláv. Pri príležitosti blížiacej sa letnej olympiády sa v Brezne dokonca rozhorel aj olympijský oheň. V piatok dopoludnia námestie patrilo mladým. Žiaci a študenti predviedli svoj talent, šikovnosť, zmerali si sily v rôznych netradičných disciplínach. Večer sa potešili na vystúpeniach umelcov.

Počasie v sobotu doobeda nesklamalo, napriek tomu, že hlásili dážď. Potešili sa hlavne kolektívy, ktoré sa od skorého rána pustili do tradičného varenia gulášov. Výťažok z predaja mesto venuje Kamilkę, ktorá trpí spastickou formou mozgovej obrny . Úvod sobotného hudobného večera patrila slovenskej herečke a speváčke Barbore Švidraňovej s kapelou Basie Frank Band. Zahanbiť sa nenechal ani Samo Tomeček s Milujem Slovensko Band, ktorý si po úvodnej piesni z kultového muzikálu Na skle maľované ihneď získal breznianske publikum. Dni mesta 2024 napokon vygradovali koncertom českej speváckej legendy. Dalibor

Janda na pódiu vystúpil aj so svojou dcérou Jiřinou. Program napokon ukončil veľkolepý ohňostroj a záverečná Oldies party v podaní domáceho DJ Kera.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie a plagát v elektronickej podobe

O BOMBUROVU ŠABLŮ

Na súťaž 27. ročníka medzinárodnej kresliarskej súťaže prišli kresby okrem Slovenska z Čiech, Ukrajiny, Poľska, Grécka, Iránu a Srbska. Hodnotila odborná porota v zložení: predseda Peter Zifčák, členovia: Ferdinand Hrablay, Erika Šándorová, Ivo Chadžiev a Daniel Rakyta. Víťazom medzinárodnej kresliarskej súťaže O Bomburovu šablŮ blahoželali hostia Dní mesta v synagóge. Na slávnostnom vyhlásení výsledkov 27. ročníka s názvom Domáci kutil sa prihovoril a ceny odovzdal primátor Tomáš Abel. V kategórii dospelých sa rozhodli udeliť prvé miesto Ľubomírovi Kotrhovi z Trenčína, druhé Petrovi Sedláčkovi z Prešova a tretie Miroslavovi Barvirčákovi zo Svidníka. Čestné uznanie získali: František Bojničan, Hlohovec, Dariusz Dabrowski, Poľsko, Vladimír Kazanovsky, Ukrajina.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

PIVNÝ FESTIVAL

Do Brezna zavítal pívny festival s rodinnou atmosférou. Kto prišiel 14. a 15. júna na námestie, mohol ochutnať zo 40 druhov čapovaných pív, z rôznych pivovarov zo Slovenska a zahraničia, spoznať veľa pívnych štýlov tradičných, ale aj nových chutí. Počasie v piatok a sobotu našťastie prialo, no v prípade dažďa bol pripravený veľkometrážny stan. Organizátorom bol tím firmy z Pezinka, ktorá sa zaoberá predajom remeselného piva viac ako 15 rokov. Súčasťou bol bohatý kultúrny program.

KONCERT HABERU A SKUPINY TEAM

Jedinečný zážitok sme v breznianskej Aréne mohli zažiť 26. júna na koncerte rodáka z Brezna Paľa Haberu a skupiny Team, ktorá v rámci turné po Slovensku oslávi 60 rokov svojho frontmana a 40 rokov svojho trvania. Návštevníkov čakala viac ako dvojhodinová šou nezabudnuteľných hitov. Paľo Habera a skupina Team po päťročnej pauze absolvovali snúru

koncertov. Paľo Habera v Brezne naposledy koncertoval v roku 2012. Ľudia boli nadšení, že ako Brežňan a čestný občan Brezna zavítal aj do nášho mesta. Jeden z iniciátorov tejto skvelej myšlienky, ktorá vznikla počas leta 2023, bol primátor Tomáš Abel. Koncert sa podarilo dostať aj do Brezna vďaka podpore vedeniu Železiarní Podbrezová, generálnemu riaditeľovi Vladimírovi Sotákovi a celej spoločnosti. Veľkolepý koncert si vyžadoval aj značné úsilie a veľa práce. Nie je to veru jednoduché, mesto s prípravami začalo už na jeseň minulého roka. Aréna sa zaplnila do posledného miesta. Paľo Habera má na Brezno pekné spomienky a do svojho rodiska sa rád vracia. Mesto Brezno mu v roku 2020 udelilo titul čestný občan mesta. Ako pri oceňovaní povedal, veľmi ho to potešilo, v živote už dostal niekoľko cien, ale takúto ešte nie. Touto skutočnosťou bol ovplyvnený aj samotný koncert. Divákovi sa často prihovárať a povedať, „Do Brezna sa veľmi rád vraciam, pretože tu mám naozaj kamarátov, ktorí nimi boli vtedy, keď som ešte nebol populárny. Baví ma to byť s nimi stále a dúfam, že to tak bude do konca našich životov.“

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

BOMBUROVE SLÁVNOSTI

Do mestského parku zavítal predposledný prázdninový víkend malý stredovek. Konali sa tu oslavy na počesť legendárneho rytiera Bomburu, ktoré organizuje mesto Brezno. Ponúkli nielen inscenované boje, ale aj bohatý hudobný program a chutné jedlá. Otvoril ich dobový sprievod členov Berezzunu a ich hostí. Všetkým návštevníkovi sa prihovoriť, veľa zábavy a oddychu im poprial primátor Tomáš Abel. Zároveň na dvojdnovom podujatí privítal hostí z družobných miest z Poľska, Srbska a Čiech. Na svoje prišli najmenší, užili si bábkové predstavenie s pesničkami. Do čias minulých návštevníkov vtiahli ozbrojení rytieri z Berezzunu, ktorí predviedli ukážky šermiarskeho umenia. Pestrým vystúpením potešili deti z tanečnej školy Tančekovo, príjemnú a pohodovú akustickú muziku na hranici folku, šansónu a ostatných žánrov priniesol Divozel. Vo večerných hodinách úžasnú atmosféru na ľudovú nôtu ponúkla kapela Sokoly.

V sobotu od skorého rána to v mestskom parku poriadne rozvonievalo. Partnerské mestá nielenže prezentovali v stánkoch svoje mesto, krajinu, kultúru a tradície, ale aj varili

polievky podľa ich vlastnej receptúry. Ako prezradili hostia z Nového Bydžova, zastupujúci Divadelný spolok Jirásek, pripravili špeciálny divadelný guláš z hovädzieho a bravčového mäsa s množstvom tajných ingrediencií, na vrchu s posypanou surovou cibuľkou. Zástupcovia Ciechanówa, ktorí reprezentovali združenie Biela včela, ponúkli tradičnú poľskú polievku Bigos, čiže kapustu s mäsom, klobásou a hričmi, z Čačaku zasa guláš na srbský spôsob, kde nechýbala sladká paprika, bobkový list, vegeta, drvené paradajky, mrkva, dva druhy mäsa. Tradičný primátorský guláš varil Dobrovoľný hasičský zbor Brezno - mesto a Divadelný súbor Jána Chalupku ponúkol ich typický Babguláš s fazuľou. Ľudia si nielen výborne pochutili, ale prispeli aj na dobrú vec. Výťažok z predaja mesto venuje 10-ročnej Natálke. Bohatý sobotňajší program na pódiu začal ukážkami kung-fu, deti potešila rozprávka Poklad za dračou horou, tancami folkloristi z DFS Červené jablčko či operení zverenci sokoliarskej skupiny z Banskej Štiavnice. Pravú letnú atmosféru navodil pesničkár Martin Libiň a známa skupina Oblastné skutočnosti. Najväčšie hity jedného z najlepších a najuznávanejších slovenských spevákov všetkých čias zahrali Duchoňovci. Ľudia sa zabávali, tancovali, v parku to poriadne žilo. Na záver oslavy spestrila ohňová šou.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

VÍNO Z BREZNIANSKEHO RÍNKU

Program počas druhého júlového piatka Breznianskeho kultúrneho leta pokračoval štvrtým ročníkom podujatia s názvom Víno z breznianskeho rínku. Lahodný mok zo slovenských vinohradov si prišli vychutnať desiatky návštevníkov. Hostiteľmi štvrtého ročníka podujatia boli Mesto Brezno a Vinársky klub Brezno. Na svoje si prišli milovníci kvalitných vín, ktorí mohli ochutnať exkluzívne vzorky z rôznych vinohradníckych oblastí Slovenska. Predvíkendová akcia sa stretla s pozitívnym ohlasom verejnosti, lahodný mok z prvotriednych muštových odrôd viniča prilákal na nádvorie expozície Nostalgia; niekoľko desiatok návštevníkov

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Plagát v elektronickej podobe

GASTRO MUSIC FESTIVAL

Gastro music festival, ako najväčšie podujatie svojho druhu v Európe, v polovici augusta opäť zavítal na breznianske námestie, aby po roku znova priniesol do centra Horehronia chute a vône z celého sveta. Návštevníci si počas štyroch dní mohli v originálnom retro štýle vychutnať nielen pouličné občerstvenie všetkého druhu, ale aj zaujímavý hudobný program. Vo štvrtok vystúpila mladá talentovaná speváčka Majka Valentová, piatkovú atmosféru na námestí spríjemnila new-age popová formácia King Shaolin, svoju tvorbu v akustickej verzii predstavila aj nitrianska kapela Everlong a trojicu interpretov uzavrela saxofónová diva Saxana Sapietová. Sobota už patrila skupine GeRock Kabát Revival, ktorá sa na pódiu striedala s populárnym soulovým spevákom Robom Pappom a hudobníkom Braňom Mojsejom. Party bodku za sobotnými vystúpeniami dal slovenský DJ a producent, známy ako tvorca hudby pre Ego's letný hit Žijeme len raz, Robert Burian. O nedeľný hudobný program sa postaralo bigbítové Duo Live Guitars. Organizátori nezabudli ani na najmladších návštevníkov, ktorí sa počas víkendu mohli vyblázniť v detskej zóne, kde nechýbalo množstvo hier, minidisco, maľovanie na tvár či rozprávkový kolotoč

KAVIAREŇ POD MESTSKOU VEŽOU

V druhú augustovú sobotu námestie ožilo vďaka repetáckym hitom v podaní speváckych hviezd. Zábava pod holým nebom si opäť získala srdcia všetkých divákov. Tradičné podujatie je obľúbené hlavne u priaznivcov nestarnúcich melódií, i keď nenechajú si ho ujsť rôzne vekové kategórie. V Kaviarni pod mestskou vežou hostitelia večera Duo Mirka a Ondrej postupne privítali svojich hostí. O skvelú zábavu sa postarala hudobná skupina Baróni, speváčka Karin Majtánová, kapela Heligonica, krásnym tanečným vystúpením potešili členovia Faber Dance Team Slovakia, pódium patrilo aj speváckej skupine Senior pri dennom centre Prameň. K úžasnej nálade neodmysliteľne prispelo domáce spevácke Duo Mirka a Ondrej. Diváci si opäť odniesli nádherné zážitky a skvelú náladu.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

DIVADELNÁ CHALUPKA

Rok 2024 sa stal pre nadšencov divadla v Brezne a okolí mimoriadnym, pretože oslavovali 20. ročník inšpiratívneho festivalu Divadelná Chalupka. Tohtoročný jubilejný ročník, ktorý sa konal v polovici septembra, nadviazal na úspechy uplynulých rokov. Program bol bohatý a pestrý. Už tradične obsahoval predstavenia pre deti, mládež a dospelých, čím pokryl široké spektrum diváckeho záujmu. Diváci videli výkony špičkových amatérskych divadelných súborov ocenených na viacerých krajských či celoslovenských divadelných prehliadkach a festivaloch a nechýbali ani profesionálni umelci a zahraničný hosť. Aj žánrovo bol 20. ročník rozmanitý.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Plagát v elektronickej podobe

CHALUPKOVO BREZNO

V piatok 18. októbra v Brezne slávnostne otvorili 55. ročník podujatia Chalupkovo Brezno, ktoré je prehliadkou celoslovenskej záujmovej a tvorivej činnosti pedagógov. Organizátori vďaka kvalitnému programu každoročne pritiahnu do Brezna výnimočných pedagógov i porotu zloženú z kapacít na poli umenia. Slávnostné otvorenie Chalupkovho Brezna sa konalo v evanjelickom kostole. V sobotu dopoludnia sa konala v hoteli Ďumbier otvorená diskusia o školstve. Súčasťou podujatia bola aj vernisáž výstavy minuloročnej laureátky Ludmily Štupáčkovej v synagóge. Večer víťazov a vyhlásenie laureátov súťažných kategórií sa konal v sobotu večer v hoteli Ďumbier.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Plagát v elektronickej podobe

SHAOLIN FESTIVAL

V sobotu 14. septembra do Brezna zavítal jedinečný Shaolin festival za účasti shaolinských mníchov, odborníkov na kungfu a na medicínu, zástupcov čínskej ambasády a ďalších hostí. Na podujatie pozvali organizátori - Mesto Brezno v spolupráci s Centrom voľného času, Shaolinským kultúrnym centrom Slovensko, a Technickými službami – Kultúra a šport.

Shaolin festival, ktorého cieľom bolo priblížiť kultúru Shaolinského kláštora všetkým návštevníkom, sa na Slovensku uskutočnil po prvýkrát. V Brezne sa konal vďaka tomu, že vlani tu vzniklo shaolinské kultúrne centrum, jediné svojho druhu na Slovensku a v Čechách. Do Brezna bol tiež vyslaný shaolinský mních Shi Yanhe, ktorého vybral opát Shaolinského kláštora v Číne Shi Yongxin.

Festival bol rozdelený na tri časti. V doobedňajších hodinách v centre voľného času si deti mohli vyskúšať kungfu so shaolinským mníchom Shi Yanhe. So shaolinskou medicínou, zdravotnými cvičeniami a meditáciou sa záujemcovia zoznámili v synagóge. Pod vedením shaolinského mnicha Shi Yanquan si vyskúšali Osem kusov brokátu a vypočuli si predstavenie shaolinskej medicíny v podaní Shi Yancai, čo nezostalo len pri slovách. Účastníci s problémami krčnej chrbtice si jeho umenie vyskúšali na vlastnej koži. Využil techniku masáže, akupunktúry a naprávania kostí a behom pár minút sa dostavilo uvoľnenie zablokovanej krčnej chrbtice, zlepšil sa rozsah pohybu a ustúpila bolesť. Festival vyvrcholil v mestskom dome kultúry. Vystúpením očarili žiaci a majstri Shaolinského kultúrneho centra Slovensko a Shaolinského kultúrneho centra Viedeň, zaujímavá bola tiež beseda so shaolinskými mníchmi.

ŽUPNÉ TRHY

Už po tretíkrát pripravil Banskobystrický samosprávny kraj v spolupráci s Rozvojovou agentúrou BBSK a oblasťnými organizáciami cestovného ruchu sériu podujatí zameranú na podporu regionálnych výrobcov. Župné trhy, ktoré sa aj tento rok konali vo viacerých okresných mestách v kraji, opäť zavítali koncom septembra aj do Brezna, aby poskytl miestnym výrobcom, farmárom a remeselníkom ďalšiu možnosť na predaj svojich výrobkov a podporili tak lokálnu ekonomiku.

Tretí ročník Župných trhov na námestí v Brezne spolu s členom Rozvojovej agentúry a poslancom BBSK Martinom Ridzoňom otvoril brezniansky primátor Tomáš Abel. Napriek nepriaznivému počasiu sa na podujatí zúčastnilo zhruba 40 remeselníkov a miestnych výrobcov, pričom každý z nich ponúkal svoj originálny, vlastnoručne vyrobený tovar. Jarmočnú atmosféru na námestí spríjemnili tvorivé dielne aj vystúpenie folkloristov. V rámci

sprievodného programu vystúpil detský folklórny súbor Šťastné detstvo a návštevníci si mohli počas tvorivých dielní vyskúšať aj pletenie s Makovou Devou a výrobu kožených výrobkov s Erikou Kováčikovou.

MESIAC ÚCTY K STARŠÍM

Október sa do nášho povedomia zapísal ako Mesiac úcty k starším, v ktorom vyjadrujeme svoju vďaku a obdiv skôr narodeným. Pri príležitosti Mesiaca úcty k starším sa v Brezne už tradične uskutočnil koncert v nedeľu 13. októbra v mestskom dome kultúry. Seniorov privítal primátor mesta Tomáš Abel, o skvelú náladu sa postarali Duo Mirka a Ondrej a speváčka nestarnúcich melódii Gizka Oňová.

LAMPIÓNOVÝ SPRIEVOD

Lampiónový sprievod v Brezne je obľúbené podujatie, ktoré sa zvyčajne koná počas dušičkového obdobia a priláka množstvo návštevníkov, predovšetkým rodín s deťmi. Aj tentokrát sa desiatky z nich zišli pred mestským domom kultúry, aby po zotmení spoločne prešli na námestie s rozsvietenými lampiónmi a uctili si pamiatku tých, ktorí už nie sú medzi nami. Pri fontáne mohli zapáliť sviečku za svojich blízkych a prispieť tak k výnimočnej sviatočnej atmosfére, ktorú svojim spevom dotvorila talentovaná speváčka Zuzana Paulovičová. Na rozdiel od predchádzajúcich ročníkov účastníci sprievodu nemohli z bezpečnostných dôvodov vypúšťať lampióny šťastia, ktoré predstavujú značné riziko vzniku požiaru a ich použitie neodporúčajú ani hasiči.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

FESTIVAL PODSTAVEKOVÁ HELIGÓNKA

V sobotu 9. novembra sa uskutočnil jeden z najúspešnejších festivalov Podstavekova heligónka. Každý rok je o vstupenky veľký záujem a inak tomu nebolo ani tentokrát. 22. ročník festivalu venovali dlhoročnému organizátorovi a muzikantovi, riaditeľovi Horehronského múzea v Brezne, Jánovi Weissovi, od úmrtia ktorého uplynulo v lete tohto roku desať rokov.. S úctou si zaspomínali aj na Jozefa Pančíka – Šmička, ktorý bol výrazným prínosom tohto podujatia a zomrel tohto roku. Pamiatku muzikantov si uctili hudbou, spevom a dobrou náladou. Kvalitný program 22. ročníka Podstavekovej heligónky pod

záštitou primátora Tomáša Abela už tradične zostavil hlavný organizátor, srdcom oddaný tomuto festivalu Peter Berčík.

FILM NAŠA LÍZA

V novembri premietali v kine Mostár dokumentárny film *Naša Líza* o odvážnej 18-ročnej francúzsko-slovenskej partizánke Elisabeth Blaho, pochovanej v Brezne. Dve pietne miesta v Brezne – vojnový hrob na novom cintoríne a na Krtičnej pripomínajú, že v ťažkom období, aj keď len na krátku dobu, Lisette pôsobila v Brezne a jeho okolí. V archívoch objavili mnohé zabudnuté dokumenty, ktoré umožnili natočenie dokumentu s dĺžkou trvania filmu hodina a dvadsať minút. Film zanechal v divákoch kina hlboké dojmy. Režisérka Veronika Homolová Tóthová spoločne so Soňou Benčovou, ktorá príbeh odhaľovala a skladala po kúsokoch, si ako podakovanie za dokonale vydané dielo odniesli veľký potlesk. Pred premietaním dokumentárneho filmu priblížila režisérka, ktorá sa systematicky venuje príbehom tých, ktorí prežili hrôzy koncentračných táborov, komunistického prenasledovania, či tých, ktorí sa postavili zlu.

Príbeh Lisette predstavil Veronike Homolovej Tóthovej tlačový atašé francúzskeho veľvyslanectva Didier Rogasik, ktorý sa venuje bádaniu o Francúzoch, bojujúcich v SNP. Spolu so Soňou Benčovou objavili v archívoch mnohé zabudnuté dokumenty, napríklad aj o hromadnej poprave, počas ktorej zahynula aj Lisette. Vo filme účinkujú aj Chalupkovci z Brezna a KVH ČSLA Anthropoid Mýto pod Ďumbierom

Elisabeth Blaho bola 18-ročná francúzsko-slovenská partizánka, ktorá bojovala v SNP. Do povstania sa zapojili aj jej rodičia – otec Eduard Blaho, Slováka a mama Marie-Antoinette, Francúzka. Lisette, ako ju volali, bojovala v partizánskej brigáde Jánošík, v IV. oddiele ako rozvedčička – prieskumníčka. Počas zimy 1944 sa chodila z hôr zohriať do domu rodiny Cibulovcov, ktorí žili v Bacúchu. Neďaleko Bacúcha totiž mala partizánska brigáda svoj štáb. Začiatkom decembra, keď bola Lisette opäť u Cibulovcov, ju niekto udal a prišla si po ňu Hlinkova garda spolu s nacistami. Brutálne ju vypočúvali vo väzení v Brezne, nič však neprezradila ani o rodine, ktorá ju skrývala, ani o partizánoch. Lisette popravili počas masakry pri Krtičnej v decembri roku 1944, kde prišlo o život 31 ľudí. Hrob mladej ženy sa

nachádza hneď pri vchode do nového cintorína v Brezne. Jej tvár sa díva z mramorového pomníka. Text na pomníku je aj vo francúzštine. Meno Alžbeta Blahová je vytesané aj na pamätníku v Krtičnej a po 80-tich rokoch od jej popravy bolo jej meno vytesané a zlatými písmenami namalované na pamätník francúzskych bojovníkov v SNP, na vrchu Zvonica pri Strečne. Vďaka filmu sa rodina z Francúzska dozvedela pravdivé informácie o tom, za akých okolností zomrela ich Elisabeth. Vzácnu návštevu, rodinu Blahovcov, pred dvomi rokmi privítali v Brezne. V obradnej sieni vzdali úctu a vďaka mladučkej, len 18-ročnej Elisabeth Blaho za to, že bojovala a zahynula v boji za našu slobodu. Po vojne navrhol veliteľ brigády Jánošík partizánku na ocenenie, ku ktorému pribudlo ďalšie – najvyššie ocenenie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov Medaila Milana Rastislava Štefánika I. stupňa – in memoriam.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

ONDREJSKÝ JARMOK

Ondrejský jarmok si na začiatku prvého decembrového víkendú zapísal už 534. ročník. Brežňania, Horehronci, ako aj návštevníci z rôznych kútov Slovenska si opäť prišli na svoje. Ulicami mesta sa šírila vôňa vareného vína, medoviny či čerstvo pečenej kľobásky, sladkých trdelníkov a iných dobrôt. Remeselníci ponúkali rôzne výrobky, či už drevené, prútené, kožené, zo skla, šperky, ale aj keramiku, včelie produkty, bačovský riad, kožušiny, prírodnú kozmetiku, sirupy, rôzne handľové výrobky, medovníkové srdiečka s rôznymi nápismi. Núdzu nebola ani o všakovaký spotrebný tovar od výmyslu sveta, veď do Brezna zavítalo takmer 240 trhovníkov z rôznych kútov Slovenska, ale aj spoza hraníc, z Čiech, Poľska, z Maďarska, dokonca jeden aj z Talianska. Deti sa mohli vyšantiť na kolotočoch. K jarmoku neodmysliteľne patrí skvelá nálada. V piatok ju navodili ľudové hudby Čerešienka a Veselí chlapi z Horehronia, a veru bolo okolo nich poriadne veselo. Ľudia spievali a užívali si pohodu. Sobotu si návštevníci vychutnali na Gazdovskom dvore, súčasťou ktorého bola tradičná zabíjačka, výroba tradičných zabíjačkových produktov od Salaša Zbojská, zohriala tiež zabíjačková kapustnica. Do Brezna zavítali aj priatelia z rumunského partnerského mesta Nadlak a dolnozemskej Slováci žijúci v Báčskom Petrovci v Srbsku, ktorí predviedli výrobu kľobás, dokonca aj tradičnú výrobu masla. V mestskom parku hrali heligonkári,

spievali chlapi Krnohári a ženičky zo speváckej skupiny Beňušianka. Počas troch dní v Brezne vládla úžasná atmosféra, jarmok bol plný radosti a jedinečných momentov.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

FOLKLÓRNY SÚBOR MOSTÁR

Súbor Mostár pestrým programom 14. decembra divákov v mestskom dome kultúry opäť naladil na najkrajšie sviatky v roku programom Pokoj vám. Milovníci folklóru sa opäť tešili z krásnych ľudových piesní, tancov a hudby. V prvej časti sa predstavila seniorská zložka Senior. Vo svojom mládežníckom veku sa stali členmi FS Mostár a po rokoch sa opäť do svojho súboru vrátili a šíria krásy folklóru. Ich kroky nasleduje aj juniorská zložka, ktorá sa predstavila s premiérou tanca z Gemera. Tento rok bola hosťom mužská spevácka skupina Gašperani a s pestrým repertoárom vystúpila spevácka skupina, ktoré dlhé roky vedie Stela Ihrigová. Druhý blok programu Pokoj vám patril vianočným koledám a piesňam v podaní sólistov spevákov v sprievode skvelej ľudovej hudby a speváčov Mostáru. Na záver všetci účinkujúci spoločne s obecnstvom aj za tónov fujár zaspievali jednu z najznámejších koľied Tichá noc, riaditeľ súboru Peter Daxner poďakoval divákovi za ich priazeň a poprial im krásne vianočné sviatky.

ĽADOVÉ MESTEČKO

Ľadové mestečko slávnostne otvorili v piatok 13. decembra. Návštevníkov privítal primátor Tomáš Abel, ktorý sa teší, že námestie počas najkrajšieho obdobia v roku opäť ožije. Zároveň poďakoval všetkým, ktorí sa na peknom projekte podieľali. Brežňanov pozdravila aj vzácna návšteva, čínsky veľvyslanec na Slovensku Cai Ge, ktorého účasť bola spojená so sobotňajšou výnimočnou akciou, interaktívnou prezentáciou nehmotného kultúrneho dedičstva Číny v hoteli Ďumbier. Podujatie organizovala Čínska ambasáda v Slovenskej republike spolu s mestom Brezno. Pán veľvyslanec všetkým zaželel pekné vianočné sviatky a šťastný nový rok 2025, ktorý sa podľa čínskeho lunárneho kalendára bude niesť v znamení hada, čo znamená múdrosť, bohatstvo, šťastie a dlhovekosť.

Okrem zahájenia korčuľovania na mobilnej ľadovej ploche na viac ako 300 metroch štvorcových bolo súčasťou aj divadelné muzikálové predstavenie *Ľadové kráľovstvo* a krasokorčuľari z Ice Skating Team – Brezno. Pódium patrilo kapele Iconito, známej piesňami Korene a Slovenské devy. Každý deň patrilo námestie korčuľiarom.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

FOLKOVÉ VIANOCE

V dňoch 20. – 21. decembra sa uskutočnil obľúbený festival, ktorý v synagóge otvorila skupina Moruša, tohtoročný víťaz súťaže Košický zlatý poklad. Divákov potešili aj bratia Martin a Marek Geišbergovcov s herečkou a speváčkou Luciou Korenou. Večer ukončila autorskou tvorbou speváčka Katarína Koščová s Danielom Špinerom. Organizátorom a autorom Folkových Vianoc bol Matej Struhár. Druhý festivalový deň v rámci spolupráce Festival Folkové Vianoce je nielen o kultúre, ale aj o pomoci tým, ktorí to najviac potrebujú. Tentokrát výťažok z podujatia a občerstvenia venovali Patrícii Morongovej, ktorej bola diagnostikovaná detská mozgová obrna. Finančné prostriedky rodina použije na absolvovanie rehabilitácií v súkromnom rehabilitačnom centre v Banskej Bystrici.

PREMIÉRA CHALUPKOVCOV

Divadelný súbor Jána Chalupku uviedol v sobotu 21. decembra v mestskom dome kultúry premiéru novej autorskej inscenácie s názvom Bohdana, ktorá je na motívy známeho príbehu o Troch zhavranených bratoch. Dve predstavenia s návštevnosťou okolo šesťsto divákov sa stretli s veľkým úspechom. V hudobno-dramatickej inscenácii v réžii Mateja Struhára sa prepájajú rôzne druhy umenia – spevácky zbor, činoherné herectvo, tanec a posunkový jazyk. Tento príbeh nám pripomína, že aj v dnešnom svete je dôležité nezabúdať na to, že slovo má obrovskú moc a treba s ním narábať opatrne, najmä, ak sami mocou disponujete.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

ŠPORT

ÚSPECHY ŠPORTOVCOV

OLIVER KUREK

Viceprezident Slovenskej asociácie Mas-wrestlingu, 25-ročný Oliver Kurek z Brezna je špičkovým športovcom, niekoľkonásobným majstrom sveta v silovom trojboji, ktorému sa venuje od roku 2017. Ako jedinému a prvému slovenskému pretekárovi sa mu podarilo zodvihnúť na mŕtvy ťah štvornásobok svojej hmotnosti, 305 kg pri hmotnosti 75 kg. Mas-wrestlingu od roku 2020. Začiatkom septembra sa zúčastnil na súťaži v Mas-wrestlingu na Svetových nomádskych hrách v Kazachstane, kde reprezentoval Slovensko a vybojoval tretie miesto. Oliver Kurek sa novembri zúčastnil na Majstrovstvách sveta v mas-wrestlingu v hlavnom meste Kirgizska, Biškeku, kde sa mu darilo. V mužskej kategórii do 80 kg získal zlatú medailu. Bol to historický moment, keďže sa stal prvým Slovákom, ktorý získal prvé miesto na majstrovstvách sveta v mas-wrestlingu v mužskej kategórii.

BLANKA ŠVANTNEROVÁ

Breznianka Blanka Švantnerová, študentka breznianskeho gymnázia, sa venuje parkúrovému skákaniu na koni už od detstva. Kone sú jej koníčkcom. Na svojom konte má niekoľko pódiových umiestnení na domácich a medzinárodných pretekoch v Taliansku a v Maďarsku. Opakovane reprezentuje Slovensko aj na medzinárodných pretekoch CSI v X-Bionic v Šamoríne. V tomto športe bola úspešná aj v tomto roku. V dňoch 22. – 25. augusta sa vo Viglaši konali Majstrovstvá Slovenskej republiky 2024 v skokoch, na ktorých obsadila dve tretie miesta, v kategórii jednotlivci a v kategórii družstvá.

DOTÁCIE PRE ŠPORTOVÉ KLUBY

Mesto napriek finančnej situácii v samosprávach si uvedomuje potrebu podporiť kultúrne a športové telesá v Brezne, čomu sú naklonení aj poslanci.

Dotácie schválili týmto športovým klubom:

- Atletický klub Mostáreň Brezno 6 000 eur,
- Karate klub Milana Piliara 3 600 eur
- Športový strelecký klub pri Mestskom športovom klube 2 500 eur
- Sport club Brezno 1 000 eur
- Klub biatlonu Brezno 600 eur
- Lukostrelecký klub Route 66 Brezno 1 000 eur
- Šport na Horehroní 600 eur
- Futbalový klub Brezno 22 000 eur
- Ice skating team Brezno 8 400 eur
- Miniatur Golf klub Brezno 600 eur,
- Ski club Brezno 3 500 eur
- Legia fitness 600 eur
- ZaBeR – združenie aktívnych Brežňanov 1 600 eur
- Ski team Brezno 1 000 eur
- Mestský športový klub – Jašterice 1 600 eur
- Hokejový klub Brezno 76 000 eur
- ŠK Flipper 5 100 eur
- Športový klub plávania 14 100 eur,

ŠPORTOVÉ PODUJATIA

LUKOSTREĽBA

V Rohoznej sa 11. mája konalo 1. kolo Slovenského pohára - **Stredoslovenský pohár** v 3 D lukostreľbe. Súťažiacich v tejto u nás neobvyklej disciplíne prišiel pozdraviť aj primátor mesta. Hlavným organizátorom bol domáci Lukostrelecký klub Route 66 . Na

organizáciu Stredoslovenského pohára SLA3D, ale aj na účasť na najvyššej súťažnej sérii SLA3D Slovenský pohár prispelo mesto sumou tisíc eur.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

OTVORENIE ODDYCHOVÉHO AREÁLU

Na nábreží Hrona od júna tohto roku stojí nový športový areál spoločnosti Kaufland. O tom, že známy obchodný reťazec otvorí svoj ďalší K Park práve v Brezne, rozhodlo verejné hlasovanie. Samotní obyvatelia tak prispeli k tomu, že tu dnes stojí moderné ihrisko s lezeckou stenou, workoutovou zónou, streetballovou hracou plochou, pingpongovým stolom a špeciálnymi skate prvkami,

Slávnostné otvorenie K Parku pri Baldovskom moste sa konalo v tretiu júnovú sobotu. Programom sprevádzal moderátor Osto a DJ Smart . Nový športový areál uviedol do života zástupca spoločnosti Kaufland Vladimír Kubáň, primátor Brezna Tomáš Abel a úspešný slovenský rapper Separ, ktorý je zároveň aj ambasádorom projektu. Na návštevníkov čakal nabitý program, nechýbali vystúpenia tanečníkov z Tančekova, workshopy a súťaže o zaujímavé ceny, ukážky brazílskeho bojového tanca capoeira a priestor dostali aj borci zo Street Workout Kysuce či skúsení skateboardisti. Záver patril koncertu Separa, ktorý si prišlo vychutnať množstvo jeho fanúšikov.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

PODUJATIE DOBY VEŽU

Nad horehronskou metropolou v sobotu 22. júna odštartoval už štvrtý ročník obľúbeného športového podujatia Doby vežu. Pretekárov od extrémneho prekážkového behu na vrchol druhej najvyššej rozhľadne na Slovensku neodradilo ani nepriaznivé počasie. Na náročnú trať, ktorá okrem kondície, sily a vytrvalosti preverila aj fyzické a psychické limity, sa postavilo až 260 súťažiacich z celého Slovenska. Boli rozdelení do viacerých vekových kategórií.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

BEH NOČNÝM BREZNOM

V druhú júlovú sobotu sa uskutočnil už dvanásty ročník Behu nočným Breznom, ktorý tradične organizovalo občianske združenie ZaBeR v spolupráci s mestom. Súčasťou už tradičného podujatia bol v podvečerných hodinách sprievodný program, venovaný hlavne najmenším. Asi stovka detí si zmerala sily v štyroch kategóriách. Na rad prišiel očakávaný beh ulicami mesta, ktorého predchádzajúce ročníky sa konali v auguste. Tento rok boli nútení pristúpiť k zmene termínu a mali veľké obavy o to, či sa neželaná zmena neprejaví na účasti bežcov. To sa našťastie nepotvrdilo. Do behu sa ich zapojilo 156 v individuálnych disciplínach a 11 štafiet, tzn., že na trať hlavných pretekov ich celkovo vybehlo 189. Pekná účasť bola aj

v detských kategóriách, takže môžeme s radosťou povedať, že na podujatí sa zúčastnilo viac ako 250 bežcov. Väčšina pretekárov bola domácich, z bližšieho či širšieho

okolia, z rôznych kútov Slovenska, ale aj zahraničia, či už zo susednej Českej republiky alebo z ďalekej Austrálie.“ Tradične vládla skvelá atmosféra, Pretekárov čakali tri tradičné okruhy s celkovou dĺžkou približne 7,4 km po dočasne uzavretých uliciach Boženy Němcovej, Malinovského, Laskomerského, Švermovej s prebehom námestia v každom kole, v poslednom bežali priamo do cieľa. Úderom 21. hodiny Beh nočným Breznom odštartoval primátor Tomáš Abel. Tradične vládla úžasná atmosféra, ľudia silno povzbudzovali. Najlepší čas dosiahol Kristian Zimany z BŠK Banská Bystrica 0:24:41, v ženskej kategórii Silvia Valová z Lučatína 0:27:39

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

CYKLOTURISTICKÝ MARATÓN

V sobotu 10. augusta, dva dni po 87. výročí smrti Martina Rázusa, sa uskutočnil 23. ročník Cykloturistického maratónu Po stopách Martina Rázusa. Úspešná tradícia sa začala písať 24. augusta 2002 a koná sa nepretržite každý rok. Založil ju Spolok Martina Rázusa v Liptovskom Mikuláši, ktorého od počiatku podporila Matica slovenská v Brezne a od roku 2007 sa spoluorganizátorom stal Klub MR Maroško, ktorý vznikol pri MO Matice slovenskej. Pelotón cyklistov priviedol jeden zo zakladateľov Spolku Martina Rázusa a farár ECAV v Liptovskom Mikuláši Vladimír Ferencík. V Brezne ich privítali zástupca primátora Miroslav Fašiang a evanjelický farár ECAV a súčasne podpredseda Spolku MR Radim Pačmár. Po príhovoroch a položení vencov k soche Martina Rázusa sa celý sprievod cyklistov vydal do Banskej Bystrice k miestu jeho posledného odpočinku.

PRETEKY AUTOMOBILOV DO VRCHU

Slávnostným štartom, ktorý prilákal na breznianske námestie veľké množstvo divákov, otvorili 5. júla na námestí v Brezne podujatie ÚAMK PAV Brezno – Čierny Balog 2024. V Čiernom Balogu rozozvučali motory pretekárskych vozidiel v rámci slovenského kopcového šampionátu po dlhých desiatich rokoch. Po prezentácii a testovacej jazde na elekťromobiloch prišlo na rad predstavovanie samotných pretekárov a ich vozidiel, po ktorom nasledovala spanilá jazda späť do Čierneho Balogu.

DETSKÁ ŠPORTIÁDA

Dopravné ihrisko na nábreží Hrona sa v prvú júlovú stredu stalo dejiskom prvého kola trojdielnej série športových podujatí, ktoré aj tento rok pre prázdninujúce deti pripravilo mesto Brezno v spolupráci s miestnymi športovými klubmi. Zasúťažiť si prišla až stovka malých pretekárov. Na deti čakalo šesť jednoduchých disciplín, účastnícke diplomy, sladké odmeny a kopec zábavy. Keď ich baví pohyb Detská športiáda sa už od svojho vzniku v roku 2018 zaradila medzi jedno z najobľúbenejších podujatí Breznianskeho kultúrneho leta.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie v elektronickej podobe

SPOMIENKOVÝ FUTBALOVÝ ZÁPAS

Brezno sa po rozdelení Československa stalo dejiskom prvého finálového zápasu Slovenského pohára v ére samostatnosti. Pred 30 rokmi, v roku 1994, sa na jeho trávniku odohralo pamätné stretnutie Slovana Bratislava s Tatranom Prešov, ktoré na futbalový štadión prilákalo bezmála šesťtisíc divákov. Belasí pod vedením trénera Dušana Galisa vtedy zvíťazili 2:1 po predĺžení, keď v 97. minúte rozhodol Jaroslav Tímko.

V druhú májovú stredu sa fanúšikovia v Brezne mohli stretnúť s najväčšími legendami slovenského futbalu. Pri príležitosti 30. výročia prvého finálového zápasu Slovenského pohára medzi Slovanom Bratislava a Tatranom Prešov, ktorý sa v roku 1994 odohral na futbalovom štadióne v Brezne, mesto v spolupráci so Slovenským futbalovým zväzom a FK Brezno zorganizovalo v stredu 8. mája výnimočné športovo-kultúrne podujatie, ktorým si pripomenulo tento významný moment v histórii breznianskeho futbalu. Veľký futbalový sviatok odštartoval bohatým sprievodným programom, v ktorom okrem detského turnaja prípraviek a vystúpenia folklórneho súboru Mostár nechýbali ani súťaže pre divákov o zaujímavé ceny či populárna autogramiáda najväčších legiend slovenského futbalu. Časť z nich neskôr nastúpila na spomienkový exhibičný zápas proti domácejmu výberu bývalých hráčov FK Brezno.

V Brezne sa konal v stredu 8. mája veľký futbalový sviatok. Na mestskom futbalovom štadióne bol pre návštevníkov pripravený bohatý športovo-kultúrny program. Medzi účastníkmi spomienkového futbalového stretnutia nechýbali strelci vyrovnávajúceho a víťazného gólu Ľubomír Faktor a Jaroslav Tímko, ani vtedajší tréner belasých Dušan Galis.

Okrém detského turnaja prípraviek a vystúpenia folklórneho súboru Mostár sa fanúšikovia tešili z autogramiády najväčších legiend slovenského futbalu. Najviac sa tešili zo spomienkového zápasu medzi KĽK Internacional SR a Internacional Brezno. Do centra Horehronia zavítali zvučné mená ako Petráš, Galis, Jurkemík, Molnár, Čupka, König, Demo, Tomasček, Králka, Kunzo, Faktor či Had. Proti bývalým slovenským reprezentantom nastúpil výber bývalých hráčov FK Brezno pod vedením trénera Ivana Dubínyho v zložení Petrínek, Janko, Nikel, Kurek, Gajdoš, Boháčik, Tyčiak, Škantár, Kocúr, Turňa, Švantner, Húsenica, Mócik, Maľuša, Kajaba, Medved', Gajdošík, Vozár, Kvietok a mnohí ďalší. Veteráni na jednej ani druhej strane sa nenechali zahabiť a peknými futbalovými akciami divákovi ukázali, že ani zďaleka nepatria do starého železa. Zverenci trénera Ivana Dubínyho sa do poslednej chvíle snažili držať krok s bývalou reprezentačnou špičkou, no v exhibičnom súboji napokon podľahli kvalitnému súperovi 3:5. Nič to však nemení na tom, že spomienkové stretnutie splnilo svoj účel.

SPRIEVODNÁ DOKUMENTÁCIA: Fotografie a plagát v elektronickej podobe

MAJSTROVSTVÁ EURÓPY A SVETA V KOLKOCH

Naše mesto bolo od polovice mája miestom konania významnej európskej a svetovej udalosti. Počas dvoch týždňov sa tu konali Majstrovstvá Európy a sveta v kolkocho. Dejiskom svetového šampionátu jednotlivcov bola Aréna Brezno. Generálnymi partnermi podujatia boli akciová spoločnosť Železiarne Podbrezová a ŽP Informatika s.r.o. Pracovníci informatiky technicky zabezpečovali celé podujatie. Poskytli výpočtovú techniku, navrhli logo a mnoho iného. Železiarne Podbrezová sú dlhé roky sponzorom klubu a sú známe v kolkárskej svete. Oddiel je 25 rokov na najvyšších priečkach klubových súťaží. Pozná ho prakticky celý svet a majstrovstvá sveta boli pre klub, ale i pre Železiarne Podbrezová a Horehronie ďalším míľnikom a skvelou reklamou. Do Brezna zavítala i RTVS, ktorá natáčala priamy prenos.

V poradí už IX. Majstrovstvá sveta v kolkocho sa uskutočnili od 26. mája do 1. júna 2024 v Brezne. Dejiskom svetového šampionátu jednotlivcov bola Aréna Brezno s ôsmimi klasickými dráhami. Turnaj majstrovstiev sveta žien a mužov bol rozvrhnutý do 7 dní. Okrem

súťaží sa v Aréne Brezno konal aj otvárací a záverečný ceremoniál. Organizátorom športového podujatia bol Slovenský kolársky zväz. Do Brezna zavítali športovci svetovej úrovne. Zúčastnilo sa na nich o okolo 400 hráčov zo 17 krajín sveta. Zlato získala Česka, medzi mužmi uspel Nemec

Za dosiahnuté úspechy primátor odovzdal ďakovné listy reprezentantom Slovenska, pričom mnohí z nich pochádzajú aj z Brezna: Katarína Markusová, Šarlota Sabová, Daniela Mócová, Nad'a Poliaková, Jana Poliaková, Lenka Stasinková, Katarína Valigurová, Andrej Balco, Martin Bizub, Peter Nemček, Ján Bína, Rosta Gorecký, Marcel Ivančík, Erik Kuna, Bystrík Vadovič, Jozef Petráš, Daniel Móc, prezident Slovenského kolárskeho zväzu

POLMARATÓN SNP

Mesto Brezno obnovuje tradíciu Polmaratónu v regióne. Pri príležitosti 80. výročia Slovenského národného povstania sa v tomto roku uskutočnil Polmaratón SNP 2024. Nadviazal na úspešné a bohaté obsadené ročníky z 80-tych a 90-tych rokov minulého storočia, V sobotu 31. augusta sa tak okrem osláv SNP v našom meste slávil aj veľký športový sviatok. Od samotného rána na námestí vládla skvelá atmosféra, a to aj vďaka 245 bežcom, ktorí sa registrovali. Neodradilo ich ani horúce počasie, v ktorom museli absolvovali šesť okruhov na nádhерnej mestskej trati s minimálnym prevýšením, pričom sily si zmerali celkovo v troch disciplínach: polmaratón, beh na 10,5 km a štafeta 3 x 7 km. Najúspešnejšími mužskými bežcami, absolútnymi víťazmi boli Keňania. Celkovým víťazom Polmaratónu SNP (21,1 km) sa stal Cosmas Kigen s časom 1:04:55, za ním dobehli ďalší vytrvalci s časom 1:05:16 a 1:05:24. Najlepším bežcom zo Slovenska bol Martin Rusina (BMSC) s časom 1:09:59, ktorý po pretekoch nešetril pochvalnými slovami. V kategórii žien boli najrýchlejšie tak tiež bežkyne z Kene, najlepšia odbehla s časom 1:16:55, na 4. mieste skončila Zuzana Polohová z Tímu Petra Ondruša BTPO s časom 1:22:43.

CELOSLOVENSKÝ FLORBALOVÝ TURNAJ

Rožňavská diecéza v spolupráci s farnosťou Brezno-mesto a mestom Brezno pozvala na 16. novembra 2024 do Mestskej športovej haly na jedinečný florbalový turnaj, ktorý sa uskutočnil pre víťazov diecéznych kôl.

POČASIE

BREZNIANSKE REKORDY

REKORDY V ROKU 2024

Najteplejší mesiac:	JÚL
	priemerná mesačná teplota vzduchu 20,7 °C
Najchladnejší mesiac:	JANUÁR
	priemerná mesačná teplota vzduchu – 0,9 °C
Absolútne maximum vzduchu:	34,9 °C
Najteplejší deň:	16. augusta
Absolútne minimum vzduchu:	- 12,3 °C
Najchladnejší deň	10. január
Najdaždivější mesiac:	SEPTEMBER, za mesiac spadlo 94,7 mm atmosférických zrážok
Najdaždivější deň:	14. septembra, napršalo za deň 26,8 mm zrážok
Priemerná ročná teplota:	8,5 °C

REKORDY ZA POZOROVANIA 1961 – 2024

Absolútne maximum teploty vzduchu:	36,2 °C, dňa 21. júla 2022
Absolútne minimum teploty vzduchu:	-32,7 °C, dňa 11. januára 1968
Maximálny denný úhrn atmosférických zrážok:	86,4 mm, dňa 29. mája 1999

BREZNIANSKE REKORDY ZA CELÚ HISTÓRIU

Absolútne maximum teploty vzduchu:	36,5 °C, dňa 15. augusta 1952
Absolútne minimum teploty vzduchu:	-36,3 °C, dňa 11. februára 1929
Maximálny denný úhrn atmosférických zrážok:	86,4 mm, dňa 29. mája 1999

CHARAKTERISTICKÉ JAVY

PRÍEMERNÁ ROČNÁ TEPLOTA V BREZNE

Podľa dlhodobých pozorovaní sa priemerná ročná teplota vzduchu v Brezne pohybuje od 6,5 – 6,6 °C. Ale posledné roky vidíme, že sa od priemeru v Brezne odchyľujeme.

Vývoj priemernej ročnej teploty za posledné roky

ROK	Priemerná ročná teplota v °C	Priemerná teplota v °C v najchladnejšom mesiaci	Priemerná teplota v °C v najteplejšom mesiaci
1988	7,4	-2,1	18,7
2008	8,6	-0,8	18,0
2013	8,2	-3,4	19,0
2014	9,8	1,2	19,2
2015	9,4	-1,8	20,8
2016	8,7	-4,3	19,4
2017	7,9	-9,9	18,9
2018	8,6	-3,0	19,1
2019	8,55	-5,4	19,5
2020	8,31	-3, 0	18,6
2021	7, 46	-2, 2	20,2
2022	8,6	-1,9	19,8
2023	8,5	-2,3	18,8
2024	9,7	-0,9	20,7

EXTRÉMNE TEPLÝ FEBRUÁR Posledná tretina minulej zimy bola doslova i do písmena ako z iného ročného obdobia. Teploty dosahovali rekordné hodnoty vo viacerých dňoch mesiaca a na viacerých miestach na Slovensku. Február 2024 ako celok vykazoval marcové charakteristiky. S neuveriteľne vysokou 7-stupňovou odchýlkou od priemernej mesačnej teploty vzduchu skončil február 2024 aj v Brezne. V porovnaní s minulým rokom je to rozdiel 7,2 stupňa. Aj meteorológovia konštatovali, že február 2024 sa stal tak najteplejším februárom histórie, a to minimálne za posledných 150 rokov. Teploty boli také vysoké, že môžeme povedať, že február 2024 sa stal 5. najteplejším marcom histórie.

EXTRÉMNE HORÚCI 1. APRÍL A 20-STUPŇOVÝ PREPAD TEPLoty

Nadpriemerne vysoké teploty sa s nami ťahali prakticky od začiatku februára až do polovice apríla 2024. Jarný mesiac apríl bol naozaj bláznivý. 1. apríla 2024 však dosiahli tieto bláznovstvá naozaj vrchol; teploty dosiahli až k neuveriteľných 24 °C. Ako čerešnička na torte bolo síce prechodné, no extrémne výrazné ochladenie. To zabezpečilo naozaj gigantický prepád teploty, a to iba z poobedia do večera, resp. z večera do rána (teda za cca 12 hodín a menej). Teploty sa prepadli aj o viac ako 20 °C – napr. kým jeden deň sme zaznamenali letných 21 °C, ráno v utorok 2. apríla sme už mali pravých zimných 0 °C a sneženie.

SILNE ZAKALENÁ VEĽKONOČNÁ OBLOHA OD SAHARSKÉHO PIESKU.

Tohtoročná Veľká noc utkvie v pamäti najmä obrovským množstvom saharského prachu vznášajúcim sa nad naším územím. Nie že by v minulosti prach k nám neprúdil, no v takom množstve to bola naozaj rarita. .

REKORDNE SKORÝ ZAČIATOK KVITNUTIA STROMOV. Extrémne teplá prvá polovica jari to zaklincovala rekordne skorým nástupom vegetácia. Jednotlivé fenologické fázy boli urýchlené o 3 týždne až mesiac. Takto skoro ako v roku 2024 vegetácia zatiaľ nikdy nerozkvitla.

NAJSILNEJŠIA POLÁRNA ŽIARA DVADSAŤROČIA 11. MÁJA. Málokto sa počas noci z 10. na 11. mája vyspal. Namiesto toho ste si mnohí z nás užívali pohľad na nezabudnuteľné nebeské divadlo. Mimoriadne silná geomagnetická búrka vyvolala najvýraznejšiu polárnu žiaru za posledných 20 rokov – minimálne od roku 2005.

EXTRÉMNA PRIETRŽ MRAČIEN. Extrémy počasia sa stávajú čoraz častejším javom aj v našich zemepisných šírkach. V pondelok 8. júla sme mali možnosť zažiť jeden z nich. Príroda nám ukázala svoju silu, Mesto Brezno a jeho bezprostredné okolie zasiahla extrémna prietrž mračien spojená so silným vetrom a ničivým krupobitím. Krúpy veľké ako stolnotenisové loptičky ničili všetko, čo im prišlo do cesty. Ladovec rozbíjal strechy, okná aj fasády, poškodzoval autá, lámal stromy a ničil úrodu v záhradách. Napriek tomu, že prietrž trvala iba niekoľko minút, zostala po nej doslova spúšť. Počas 15 minút tam napršalo viac ako 25 mm vody, ale tie veľké krúpy naozaj každého prekvapili. Brežňania si podobnú spúšť nepamätajú. Naším obyvateľom po tejto búrke pribudlo veľa starostí. Rozbité okná, skleníky na záhradách. Záhradkárov zarmútila skutočnosť, že zničená bola všetka doterajšia úroda. Kto nemá záhradu, ani nepochopil. Aj sa na sociálnych sieťach polemizovalo, že čo je horšie, či zničené autá alebo niekoľko kilogramov zeleniny. Na odstraňovaní následkov pracovali technické služby spolu s dobrovoľnými hasičmi celú noc, sprehádzali mestské cesty, odstraňovali konáre z chodníkov, zabezpečovali plachty na prekrytie poškodených striech a čistili priepusty aj väčšinu ciest od nánosov bahna, listov a štrku. Technické služby Brezno do terénu nasadili približne 70 pracovníkov a 15 kusov techniky. Najhoršia situácia bola v časti Kiepká, Židlovo, Zadné Háľny a Tisovská cesta, kde padali veľké krúpy a poškodili najviac striech, okien a fasád. V celom meste spadlo veľmi veľa zrážok, takže dažďové vpuste a rigoly nestíhali odvádzať veľké množstvo vody, čo spôsobilo zaplavenie niektorých ulíc. Rozbité strechy, okná a fasády, zničené autá, polámané stromy, zaplavené ulice a domy, neprehľadné cesty. Ladovec spôsobil škody aj na evanjelickej fare, kostole a mestskom úrade. Šťastím v nešťastí bolo, že vyčíňanie počasia si nevyžiadalo žiadne vážnejšie zranenia. Evanjelická cirkev augsburského vyznania Brezno informovala, že silná prietrž mračien zanechala spúšť aj na ich fare. V súvislosti s nepriaznivou poveternostnou situáciou v okrese zasahovali profesionálni hasiči z Brezna a Závadky nad Hronom celkovo deväťkrát

v priebehu 24 hodín. Celkovo zasahovalo 18 príslušníkov so siedmimi kusmi hasičskej techniky. Zasahovali aj členovia dobrovoľných hasičských zborov z Brezna, Valaskej, Bystrej a Čierneho Balogu, ktorí poskytovali technickú pomoc pri odstraňovaní spadnutých stromov a čerpaní vody z miestnej komunikácie a rodinných domov. Celkovo zasahovalo 19 členov s piatimi kusmi hasičskej techniky. Prívalová voda sa nevyhla ani hasičskej zbrojnici breznianskych dobrovoľných hasičov, keď sa v jej areáli vylial neďaleký potok. Množstvo výjazdov zaznamenali aj mestskí policajti, ktorí monitorovali stav miestnych vodných tokov a zabezpečovali lokality, kde by mohlo dôjsť k ohrozeniu života alebo ujme na zdraví. Nebezpečenstvo predstavovali predovšetkým nalomené stromy, poškodené cesty, ale aj rozbité sklenené výplne na budovách, ktorých pád by mohol mať tragické následky. Hliadky v rámci záchranných prác a zisťovania škôd preverovali všetky oznámenia od obyvateľov Brezna.

LETO NAJTEPLEJŠIE V HISTÓRII. Tohtoročné leto bolo na Slovensku všade teplotne mimoriadne nadnormálne, a to aj v porovnaní s dlhodobým priemerom z rokov 1991 až 2020. Priemerná teplota leta roku 2024 sa na Slovensku vyšplhala na 20,7 °C. To, že táto hodnota je naozaj veľmi extrémna ilustruje to, že táto hodnota je vyššia o 0,5 °C voči až doposiaľ najteplejšiemu letu v roku 2022. Leto 2024 zaknihovalo rekordy aj v iných parametroch – napr. v počte tropických dní či nocí. Právom si tak leto 2024 zaslúži prívlastok najteplejšie v histórii.

EXTRÉMNE POVODNE . Povodne v roku 2024 sa zapíšu do histórie slovenskej, ale i európskej meteorológie naozaj extrémne vysokým úhrnom zrážok. V niektorých obciach spadlo za 4 dni 350 mm zrážok, čo je polročný úhrn zrážok. Aj rozsahom škôd nielen na Slovensku, ale aj v Česku. U nás aj komplet celé viaceré obce na Záhorí. Avšak našťastie mesto Brezno podľa meteorológov nepatrilo medzi tie časti Slovenska, ktoré mali byť najviac zasiahnuté intenzívnou zrážkovou činnosťou a záplavami. Tie septembrové záplavy nás neohrozili. Radnica však ešte pred povodňami preventívne prijala viacero opatrení. Technické služby Brezno preventívne vyčistili viacero priepustov, rigolov, mostov a odrážok, zamerali sa tiež na uličné vpuste a zatrubnenia menších vodných tokov v rôznych častiach mesta, aby počas dažďov nedochádzalo k ich zaneseniu a zaplaveniu okolitého územia. Zároveň

pripravili vrecia s pieskom, plničku, zásobu piesku, nevyhnutnú techniku a niektoré ďalšie mechanizmy, pričom spolu so zamestnancami mesta, políciou a dobrovoľným hasičmi priebežne monitorovali aktuálny stav

VELMI TEPLÉ ZIMNÉ DNI 19. A 28. DECEMBRA Po dlhej odmlke (od septembrových povodní) sa niečo meteorologicky zaujímavé udialo až s príchodom zimy a koncom roka – ako obvykle. Tak tiež ako obvykle v dnešných zimách sa to týkať teploty, a to rozhodne nie v zápornom, ale kladnom smere. V tohtoročnom priebehu zimy – teda počas decembra – sa medzi k tým najteplejším a najextrémnejším dňom zaradil 19. a 28. december. Vďaka inverzií sa práve vo vyšších nadmorských výškach (vrátane Tatier) dosahovali 12,13, 14 či dokonca takmer 15-stupňové kladné teploty. Boli aj prekonané rekordy.

MAXIMÁLNY DENNÝ ÚHRN ATMOSFÉRICKÝCH ZRÁŽOK Maximálny denný úhrn atmosférických zrážok 26,8 – napadlo 14. septembra. Má ďaleko od historického rekordu zo dňa 29. mája 1999, keď maximálny denný úhrn atmosférických zrážok dosiahol 86,4 mm. Hoci za celý mesiac júl napadlo len 39,1 mm zrážok, 8. júla počas prietrže mračien, napadlo 25 mm.

PRVÝ MRÁZ . 29.-30. septembra sme v Brezne zaznamenali prvý mráz, namerali nám - 2 stupne.

KLIMATICKÉ ÚDAJE V ROKU 2020, 2021, 2022, 2023, 2024 - POROVNANIE

Priemerné mesačné teploty vzduchu v °C

mesiac	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	roč
Rok 2020	-3,0	1,2	2,6	7,3	10,9	17,1	17,9	18,6	14,1	9,2	2,7	1,2	8,31
Rok 2021	-2,2	-0,9	1,6	5,6	10,8	18,6	20,2	16,4	12,9	5,9	2,9	-2,2	7,46
Rok 2022	-1,9	0,9	1,4	6,1	13,5	19,1	19,3	19,8	12,2	9,6	4,1	-0,9	8,6
Rok 2023	0,9	-2,3	3,7	6,2	12,7	17,0	18,5	18,8	15,6	9,9	3,3	-1,4	8,5
Rok 2024	-0,9	4,9	6,3	9,8	14,3	18,4	20,7	20,2	14,4	8,3	0,4	0,0	9,73

Maximálne denné teploty vzduchu v °C

mesiac	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Rok
Rok 2020	9,3	13,0	18,7	22,5	25,5	30,0	30,6	33,4	28,3	19,6	17,0	9,7	33,4
Rok 2021	7,3	18,8	22,7	23,9	26,8	33,3	33,1	31,1	26,4	22,0	13,8	7,5	33,3
Rok 2022	12,5	11,2	21,2	20,8	27,9	35,0	36,2	34,3	26,0	21,0	18,6	6,4	36,2
Rok 2023	9,7	12,2	18,6	19,9	25,5	30,9	31,3	32,7	30,4	22,7	14,8	9,4	32,7
Rok 2024	7,8	16,5	21,7	25,0	26,7	30,9	33,2	34,9	33	20,3	16,3	9,9	34,9

Minimálne denné teploty vzduchu v °C

<i>mesiac</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>Rok</i>
<i>Rok 2020</i>	-15,5	-9,9	-9,3	-8,6	- 2,0	2,6	4,4	5,6	2,6	-0,2	-8,1	-11,6	-15,5
<i>Rok 2021</i>	-15,5	-20,6	-10,1	-8,6	-2,1	1,8	9,1	6,8	0,1	-5,1	-7,4	-13,2	-20,6
<i>Rok 2022</i>	-17,0	-10,3	-11,2	-5,1	0,7	3,9	4,8	6,5	-0,8	-2,6	-5,3	- 13,5	-17,0
<i>Rok 2023</i>	-11,4	-22,5	-7,0	-6,5	-1,3	3,3	6,4	6,8	5,2	-1,7	-7,6	-15,4	- 22,5
<i>Rok 2024</i>	-12,3	-5,3	-4,9	-2,3	1,1	6,6	6,4	6,8	-1,4	-3,6	-10,6	-9,7	-12,3

Mesačné úhrny zrážok v mm

<i>mesiac</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>Rok</i>
<i>Rok 2020</i>	14	75	59	10	43	86	67	125	84	160	17	51	791
<i>Rok 2021</i>	43	49	11	35	143	69	110	169	56	12	44	39	780
<i>Rok 2022</i>	32,9	53,9	25,7	50,6	25,5	16,2	94	78,4	85,7	19,3	31,4	80,5	594
<i>Rok 2023</i>	99,7	42,4	52,2	42,9	109	80,2	66,8	107,2	49	115,3	94,3	99,4	958,4
<i>Rok 2024</i>	68,3	50,7	45,5	63,8	41,8	71,6	39,1	18,3	94,7	35,1	21,1	13,5	563,5

ZOZNAM SPRIEVODNEJ DOKUMENTÁCIE

I. FOTOGRAFIE V ELEKTRONICKEJ PODOBE

1. OSLAVY OSLOBODENIA
2. SLÁVNOSTNÉ MESTSKÉ ZASTUPITEĽSTVO
3. OCENENIA NA DŇOCH MESTA

VÝSTAVBA A ROZVOJ MESTA

1. VÝSTAVBA CIEST - Asfaltovania
2. VÝSTAVBA – BUFET BANISKO
3. NÁJOMNÝ DOM MAZORNÍKOVO
4. PLAVÁREŇ, REKONŠTRUKCIA
5. ZREKONŠTRUOVANÁ ULICA RÁZUSOVA
6. INKLUZÍVNE IHRISKO - OTVORENIE
7. KOMPOSTÁREŇ

KULTÚRA

1. KARNEVAL NA LADE
2. FAŠIANGOVÉ OSLAVY
3. DEŇ MATIEK
4. DNI MESTA
5. NOSTALGIA - OTVORENIE
6. BOMBUROVE SLÁVNOSTI
7. DIVADELNÁ CHALUPKA
8. CHALUPKOVO BREZNO
9. VIANOČNÉ BREZNO
10. AKTIVITY HOREHRONSKÉHO MÚZEA
11. MEMORANDUM – LIATINOVÉ NÁHROBNÍKY
12. ZEMĽANKY NA POHANSKOM

ŠKOLSTVO

1. *DEŇ UČITEĽOV*
2. *ERAZMUS – CERTIFIKÁT*
3. *EGB ABSOLVENTI*
4. *ZÁVERŠKOLSKÉHO ROKA NA ZÁKLADNEJ ŠKOLE*
5. *ČÍTANIE V ŠKOLÁCH*

ŠPORT

1. *BEH NOČNÝM BREZNOM*
2. *VÝSTUP NA ŠTEFÁNICKU*
3. *DETSKÁ ŠPORTIÁDA*
4. *HOREHRONSKÉ ŠPORTOVÉ DNI*
5. *VÝROČNÝ FUTBAL*
6. *DEŇ SENIOROV*

II. DOKUMENTÁCIA VOLIEB DO EURÓPSKEHO PARLAMENTU

1. *HLASOVACIE LÍSTKY – ZOZNAM KANDIDÁTOV*

III. PLAGÁTY V ELEKTRONICKEJ PODOBE

1. *DNI MESTA BREZNA*
2. *KULTÚRNE LETO*
3. *VÍŇKO Z BREZNIANSKEHO RÍNKU*
4. *BOMBUROVE SLÁVNOSTI*
5. *DIVADELNÁ CHALUPKA*
6. *KONCERT MESIAC ÚCTY*
7. *PUTUJÚCI MIKULÁŠ*

IV. NOVINY

BREZNAN – MESTSKÉ NOVINY, ROČNÍK 8, ČÍSLO 1 – 24